

**Οι Σπουδές
Κοινωνικής Ανθρωπολογίας
και Ιστορίας
στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου
2020-2021**

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας
Περιοχόμενα

A. Η Κοινωνική Ανθρωπολογία και η Ιστορία στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου

1. Η επιστημονική ταυτότητα του Τμήματος Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας	2
2. Η επιστήμη της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας	2
3. Οι ιστορικές σπουδές στο Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας	4
4. Επαγγελματικές δυνατότητες των πτυχιούχων του Τμήματος	5

B. Το Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου

1. Το Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας	6
2. Ένα Πανεπιστήμιο στα νησιά του Αιγαίου Πελάγους και τη Μυτιλήνη	8
3. Η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Αιγαίου	9
4. Το πρόγραμμα ERASMUS	10
5. Διδακτικό προσωπικό	11
6. Αρμοδιότητες διδασκόντων	12
7. Διοικητικό και τεχνικό προσωπικό	12
8. Σύλλογος φοιτητών	12

Γ. Το Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών

1. Πολιτική διασφάλισης ποιότητας	13
2. Οργάνωση των προπτυχιακών σπουδών	14
I Γενικά	14
II. Κατηγορίες μαθημάτων	15
III. Πτυχιακή εργασία	15
IV. Κύκλοι σπουδών	16
V. Διαδρομές φοιτητών	16
VI. Σύμβουλοι σπουδών	17
3. Μαθησιακά αποτελέσματα	17
4. Προσφερόμενα μαθήματα και πρακτικές ασκήσεις/σεμινάρια	18
5. Πρόγραμμα σπουδών ακαδημαϊκού έτους 2020-2021	20
6. Περιλήψεις μαθημάτων και πρακτικών ασκήσεων/σεμιναρίων	24
A Εξάμηνο	24
B Εξάμηνο	30
Γ Εξάμηνο	38
Δ Εξάμηνο	45
E Εξάμηνο	51
ΣΤ Εξάμηνο	60
Ζ Εξάμηνο	74
Η Εξάμηνο	82
7. Θερινή Πρακτική Άσκηση	91

Πανεπιστήμιο Αιγαίου
Λόφος Πανεπιστημίου
81 100 Μυτιλήνη Λέσβος
τηλ. 22510-36303, 36323
fax: 22510-36309
www.sa.aegean.gr

Α. Η Κοινωνική Ανθρωπολογία και η Ιστορία στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου

1. Η επιστημονική ταυτότητα του Τμήματος Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας

ΣΤΟ ΤΜΗΜΑ Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου, υπηρετούμε μια αντίληψη που εστιάζεται στη μελέτη των κοινωνικών, ιστορικών και πολιτισμικών όψεων της ανθρώπινης δράσης. Σε μια εποχή κατά την οποία υπάρχει στροφή στη μερική και ακαδημαϊκά αποσπασματική γνώση, το Τμήμα μας εξακολουθεί να υποστηρίζει πολύπλευρες και διεπιστημονικές προσεγγίσεις καθώς πιστεύουμε ότι μόνο οι προσεγγίσεις αυτές υπηρετούν την καλύτερη κατανόηση των κοινωνικών και πολιτισμικών φαινομένων. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο οργανώνονται οι διδακτικές, εκπαιδευτικές και ερευνητικές δραστηριότητες του Τμήματος, τόσο σε προπτυχιακό όσο και μεταπτυχιακό επίπεδο. Η διδασκαλία επικεντρώνεται στην παροχή ολοκληρωμένων σπουδών στους τομείς της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και της Ιστορίας. Στο Τμήμα υπάρχει συστηματικό ενδιαφέρον για την καλλιέργεια του διαλόγου ανάμεσα στα δύο αυτά γνωστικά αντικείμενα και την προσέγγιση συγκεκριμένων θεμάτων, όπως η οικογένεια, το φύλο και οι συγγενικές σχέσεις, η μετανάστευση, οι μειονότητες και οι εθνοτικές ταυτότητες, κ.ά., τόσο από ανθρωπολογική όσο και από ιστορική σκοπιά.

Στο Τμήμα πιστεύουμε ότι η πολύπλευρη και σφαιρική προσέγγιση σύγχρονων κοινωνικών και πολιτισμικών φαινομένων προϋποθέτει την κατανόησή τους ως ιστορικών φαινομένων, συνεπώς αναγνωρίζει την ιστορική τους διάσταση. Η διερεύνηση και κατανόηση της αλληλεπίδρασης παρόντος και παρελθόντος και των ποικίλων χρήσεων του παρελθόντος στο παρόν αποτελούν βασική πλευρά της ερευνητικής και εκπαιδευτικής φυσιογνωμίας του Τμήματος, ήδη από την εποχή της ίδρυσής του, και έχει αποδώσει μέχρι σήμερα πολλούς καρπούς. Η φυσιογνωμία αυτή αντανακλάται στη δομή του προπτυχιακού και μεταπτυχιακού προγράμματος, στη θεματολογία διδακτορικών διατριβών αλλά και στα τέσσερα συνέδρια που έχει οργανώσει το Τμήμα στη βάση αυτού του διαλόγου.

Η εστίαση του ενδιαφέροντος στις κοινωνικές, ιστορικές και πολιτισμικές όψεις των ανθρωπίνων φαινομένων όσο και η σφαιρική τους θεώρηση συνεπάγονται στενούς δεσμούς με άλλους κλάδους των κοινωνικών επιστημών. Παρότι η διδασκαλία επικεντρώνεται στη συστηματική παιδεία στα πεδία της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και της Ιστορίας, το Τμήμα παρέχει και μαθήματα σε συγγενείς κλάδους των Κοινωνικών Επιστημών όπως η Πολιτική Οικονομία, η Πολιτική Φιλοσοφία και η Γλωσσολογία. Τα μαθήματα αυτά διεκτονουν τις γνωστικές βάσεις του Τμήματος και βοηθούν σημαντικά στην εμπέδωση της παρεχόμενης γνώσης.

Τέλος, το Τμήμα αναγνωρίζοντας τη σημασία των νέων τεχνολογιών έχει μεριμνήσει για την κάλυψη των αναγκών των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών του φοιτητών και φοιτητριών σε αυτόν τον τομέα και διαθέτει άρτια εξοπλισμένο εργαστήριο ηλεκτρονικών υπολογιστών.

2. Η επιστήμη της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας

ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ είναι η μελέτη του ανθρώπου. Ως κλάδος των επιστημών της κοινωνίας και του ανθρώπου, η ανθρωπολογία αποσκοπεί στη διερεύνηση των διαφορετικών μορφών της ανθρώπινης ύπαρξης και εμπειρίας σε όλη τους την ευρύτητα. Στόχος της είναι η διαπίστωση των γενικών και ειδικών αρχών που διέπουν τις πολιτισμικές διαφορές και ομοιότητες ανάμεσα στις ανθρώπινες κοινωνίες.

Η ανθρωπολογία είναι μια κριτική επιστήμη του πολιτισμού. Ο κριτικός της προσανατολισμός στηρίζεται κυρίως στην ευρύτατη εποπτεία των ανθρώπινων πολιτισμών, που συναντώνται σε όλα τα μήκη και τα πλάτη του πλανήτη μας, και στη συγκριτική,

διαπολιτισμική τους μελέτη. Πεποίθηση των ανθρωπολόγων είναι ότι οι άλλοι πολιτισμοί έχουν πολλά να μας διδάξουν πάνω σε θέματα μεγίστης σημασίας για την ανθρωπότητα, γι' αυτό και πρέπει να τους προσεγγίσουμε με σοβαρότητα και προσοχή. Η αντίληψη αυτή, που κυριαρχεί στην ευρωπαϊκή ανθρωπολογική παράδοση ήδη από τις πρώτες δεκαετίες του αιώνα μας, δίνει μικρότερη σχετικά προσοχή σε τομείς όπως η βιολογική ανθρωπολογία ή η προϊστορική αρχαιολογία. Αυτό που κυρίως μας απασχολεί είναι οι τρόποι με τους οποίους οι άνθρωποι οργανώνουν την καθημερινή τους ζωή και το νόημα που αυτοί αποδίδουν στις πράξεις τους.

Αντικείμενο της ανθρωπολογίας είναι η πολιτισμική ετερότητα, η διαφορετικότητα. Η ανθρωπολογία, λοιπόν, ιστορικά, αντλεί τον δυναμισμό της από τη συστηματική, την «από τα μέσα», επιτόπια γνώση και εμπειρία άλλων, διαφορετικών κοινωνιών που ανήκουν στις περιφέρειες του βιομηχανικού κόσμου, στην Αφρική, την Ασία, τη Νότιο Αμερική, την Αυστραλία ή τη Μελανησία. Από την απόσταση που εξασφαλίζει η γνώση του διαφορετικού, η ανθρωπολογία στρέφεται και στη μελέτη του «οικείου», και ειδικότερα, στη διερεύνηση των λεγόμενων «δυτικών», βιομηχανικών κοινωνιών.

Η σύγκριση του διαφορετικού με το οικείο αναιρεί το αυτονόητο και ανατρέπει ό,τι θεωρούμε «φυσικό». Έτσι η ανθρωπολογία αμφισβητεί στερεότυπες θεωρίες και στάσεις που επικρατούν στη σύγχρονη κοινωνική ζωή. Για παράδειγμα, η ανθρωπολογία ελέγχει, κριτικά, θεωρίες που βασίζονται σε γενικεύσεις για την «ανθρώπινη φύση», πολλές από τις οποίες αντανακλούν βαθιά ριζωμένες προκαταλήψεις των δυτικών κοινωνιών για την οικογένεια, την ταυτότητα του κοινωνικού φύλου και τη σεξουαλικότητα, την εθνοτική και κοινωνική ένταξη, την κοινωνική ευταξία, τον χώρο ή τον χρόνο.

Η δουλειά των ανθρωπολόγων καταδεικνύει πόσο αυτές οι θεωρίες είναι οροθετημένες από ιστορικούς και πολιτισμικούς παράγοντες και εκθέτει τους τρόπους με τους οποίους τέτοιες προκαταλήψεις στενεύουν και διαστρεβλώνουν την κατανόηση του ανθρώπινου παρόντος και παρελθόντος. Συγχρόνως δείχνει τους πολιτισμικούς περιορισμούς και τις εξαρτήσεις της ανθρώπινης πρακτικής σε σημαντικούς τομείς όπως είναι, για παράδειγμα, η οικονομική ανάπτυξη, η επικοινωνία, η διοικητική οργάνωση, η παραγωγή της τροφής, η παροχή περίθαλψης, ακόμα και η αντιμετώπιση θεομηνιών και, επομένως, συμβάλλει στην αντιμετώπιση των ανθρωπίνων δυσκολιών.

Η ανθρωπολογία τοποθετείται κατά του «εθνοκεντρισμού», της τάσης δηλαδή να ερμηνεύουμε και να αξιολογούμε άλλους πολιτισμούς ή μη οικείες μορφές κοινωνικής ζωής με ιδέες και κοινωνικές αρχές του δικού μας πολιτισμού. Η συγκριτική, διαπολιτισμική γνώση που παράγει η ανθρωπολογία έχει επανειλημμένα αποδείξει ότι πολλές θεωρίες της Κοινωνικής Επιστήμης δεν έχουν οικουμενική ισχύ – παρά τους αντίθετους ισχυρισμούς της.

Σε πολλά πανεπιστημιακά τμήματα της Ευρώπης και της Αμερικής, όπως και στο δικό μας, η έμφαση στη σχέση της ανθρωπολογίας με μη-βιομηχανικούς «εξωτικούς» πολιτισμούς, εξισορροπείται από τη συστηματική αναφορά και στον δυτικό πολιτισμό. Οι φοιτητές/-τριες καλούνται να αναπτύξουν ζητήματα που έχουν σχέση όχι μόνο με άλλες κοινωνίες αλλά και με τη δική τους, να ανιχνεύσουν και να συζητήσουν τις συνέχειες και τις ασυνέχειες ανάμεσα στον αγροτικό χώρο και την πόλη, ανάμεσα στις λεγόμενες «αναπτυσσόμενες» και τις «ανεπτυγμένες» χώρες.

Η ανθρωπολογία δίνει ιδιαίτερη σημασία σε έναν ειδικό τύπο έρευνας, την επιτόπια παρατήρηση, που εμπλέκει τον ερευνητή σε άμεση, καθημερινή και μακρόχρονη σχέση με τους ανθρώπους που μελετά. Η ερευνητική αυτή πρακτική, εφαρμοσμένη στον Ελλαδικό χώρο, αποτελεί βασικό στοιχείο των μεταπτυχιακών ανθρωπολογικών σπουδών στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου. Ήδη από τα πρώτα του βήματα, το Τμήμα ανέπτυξε έντονο ερευνητικό προσανατολισμό στο μεταπτυχιακό επίπεδο, επιδιώκοντας τον συστηματικό συνδυασμό της διδασκαλίας με την έρευνα.

Με δεδομένα την πλούσια ερευνητική εμπειρία του διδακτικού μας προσωπικού στη μελέτη της ελληνικής κοινωνίας, τις αξιόλογες διδακτορικές διατριβές που εκπονούνται από μεταπτυχιακούς φοιτητές/-τριές μας και τη διεθνή αναγνώριση του ερευνητικού έργου που επιτελούμε, μπορούμε δικαίως να υποστηρίξουμε ότι το Τμήμα μας έχει συμβάλει σημαντικά στην ανθρωπολογία της Νότιας Ευρώπης και της Βαλκανικής.

3. Οι Ιστορικές Σπουδές στο Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ασχολείται με τη μελέτη του παρελθόντος και αποτελεί κλάδο των κοινωνικών επιστημών. Η μελέτη του παρελθόντος είναι πολύ πιο πολύπλοκη απ' ό,τι εκ πρώτης όψεως φαίνεται, και κυρίως από την εικόνα που έχουν τόσο οι μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης όσο και ευρύτερα στρώματα της κοινωνίας. Συνήθως η αντίληψη που επικρατεί για την Ιστορία είναι ότι πρόκειται για μια ενότητα σταθερών γνώσεων για το παρελθόν, στις οποίες μπορεί να ανατρέχει κανείς όποτε χρειαστεί. Μια πολύ συνηθισμένη εκδοχή αυτής της αντίληψης εκλαμβάνει την Ιστορία ως ένα διαχρονικό άθροισμα συμβαντολογικών πληροφοριών σχετικών με ημερομηνίες σημαντικών γεγονότων, διαδοχές αυτοκρατόρων, μοναρχών ή πολιτικών κυβερνήσεων, μάχες κ.ά. Αυτή η αντίληψη υποβαθμίζει τόσο τις συστηματικές προσπάθειες αποκατάστασης του παρελθόντος, στο βαθμό που αυτό μπορεί να αποκατασταθεί, όσο και τον πλούσιο μεθοδολογικό και θεωρητικό προβληματισμό των ιστορικών στην Ελλάδα και διεθνώς. Οι ιστορικές σπουδές δεν συνδέονται απλώς με την ανακύκλωση ήδη γνωστών πραγμάτων αλλά με την επέκταση της ιστορικής σκέψης σχετικά με το τι ακριβώς συνιστά το παρελθόν.

Στο πλαίσιο αυτό το παρελθόν αντιμετωπίζεται ως πρόβλημα μάλλον, παρά ως σαφώς οριοθετημένη πηγή γνώσεων. Μετά την εισαγωγή και εδραίωση της κοινωνικής ιστορίας που ήρθε σε ρήξη με παλαιότερα παραδείγματα ιστορικής έρευνας που επικεντρώνονταν στην διερεύνηση των «μεγάλων γεγονότων» και των επιφανών προσώπων, η συζήτηση για το παρελθόν και την ιστορία διευρύνεται συνεχώς με αποτέλεσμα το πεδίο των ιστορικών σπουδών να απασχολούν πλέον θέματα όπως η ιστορία του φύλου, η πολιτισμική ιστορία, ο τρόπος γραφής της ιστορίας κ.ά. Η ιστορικοποίηση, η απόπειρα κατανόησης των φαινομένων στο πλαίσιο της εποχής τους, η διερεύνηση της τομής και της συνέχειας στον ιστορικό χρόνο αποτελούν πλέον βασικά μελήματα της ιστορικής έρευνας. Ταυτόχρονα όλο και περισσότερο αναγνωρίζεται η σημασία των χρήσεων του παρελθόντος στο παρόν, ο τρόπος δηλαδή που συγκεκριμένες κοινωνίες επανερμηνεύουν το παρελθόν, θετικά ή αρνητικά, και το χρησιμοποιούν συστηματικά στα συμφραζόμενα της δικής τους εποχής, συχνά πολύ απομακρυσμένης από το παρελθόν που επικαλούνται.

Αν και δεν υπάρχει συναίνεση στον χώρο των ιστορικών σχετικά με επιστημολογικά ζητήματα (όπως το ιδεώδες της αντικειμενικότητας, η δυνατότητα πλήρους και οριστικής αποκατάστασης του παρελθόντος, η ανάγκη της διεπιστημονικότητας, κ.ά.) ή με ζητήματα που αφορούν τις προτεραιότητες της ιστορικής έρευνας (όπως η έμφαση στη μακρά ή τη μικρή διάρκεια, η προτεραιότητα στην κοινωνική ιστορία σε σχέση με την παλαιότερη προτίμηση στην διπλωματική ιστορία, κ.ά.) οι συζητήσεις που γίνονται στους κόλπους της ιστορικής κοινότητας είναι ιδιαίτερα πλούσιες και οι καρποί της ιστορικής έρευνας έχουν επηρεάσει πολλαπλά άλλες συγγενείς επιστήμες.

Οι ιστορικές σπουδές στο Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας παρακολουθούν αυτόν τον πλούσιο προβληματισμό και προσαρμόζονται συνεχώς στα νέα δεδομένα της ιστορικής έρευνας. Μακριά από την «ελληνοκεντρική» αντίληψη των ιστορικών σπουδών που κυριάρχησε στην ελληνική τριτοβάθμια εκπαίδευση και εξακολουθεί ακόμη και σήμερα να ισχύει σε πολλά προγράμματα ιστορικών σπουδών, οι ιστορικές σπουδές στο Τμήμα έχουν προσανατολιστεί στην προσφορά ενός σύγχρονου και πλούσιου προγράμματος που παρέχει γνώσεις τόσο σε γενικά όσο και σε εξειδικευμένα θέματα.

Η οργάνωση των σπουδών αυτών διακρίνεται σε δύο αλληλένδετα επίπεδα. Το πρώτο αφορά την παροχή μαθημάτων γενικού χαρακτήρα τα οποία εξετάζουν μεγάλες ή μικρότερες χρονικές ενότητες εστιασμένες στην ιστορία συγκεκριμένων χώρων. Στο πλαίσιο αυτό διδάσκεται η Νεότερη και η Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ιστορία, η Νεότερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία, η Ιστορία του Αρχαίου Κόσμου, η Ιστορία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας κ.ά. Τα μαθήματα αυτά διαχέονται, ανάλογα με τον βαθμό δυσκολίας και στους δύο κύκλους σπουδών του Τμήματος. Στόχος τους είναι η παροχή γνώσεων, η εξοικείωση των φοιτητών/-τριών με τα θέματα αυτά και ο εμπλουτισμός της κριτικής τους σκέψης.

Το δεύτερο επίπεδο οργάνωσης των ιστορικών σπουδών αφορά εξειδικευμένα μαθήματα που εξετάζουν θέματα όπως η πολιτισμική μνήμη, ο εθνικισμός, το αστικό φαινόμενο, η ιστορική δημογραφία, η ιστορία του τοπίου, η δουλεία στην αρχαιότητα, κ.ά. Στα μαθήματα αυτά οι φοιτητές/-τριες όχι μόνο έρχονται σε επαφή με την έρευνα και τον προβληματισμό που αναπτύσσεται, αλλά και σε συστηματική επαφή με πηγές για τα συγκεκριμένα αντικείμενα. Το Τμήμα θεωρεί ότι η προσφορά των ιστορικών μαθημάτων δίνει ένα σύγχρονο και ευέλικτο στίγμα για τις ιστορικές σπουδές και την κατεύθυνση που πρέπει να έχουν. Επιπλέον, υπάρχει μέριμνα έτσι ώστε οι ιστορικές σπουδές στο Τμήμα να επικοινωνούν με τα μαθήματα της ανθρωπολογίας παρέχοντας έτσι στους φοιτητές/-τριες ολοκληρωμένη και όχι αποσπασματική εικόνα για την αλληλεπίδραση παρελθόντος και παρόντος.

4. Επαγγελματικές δυνατότητες των πτυχιούχων του Τμήματος

Το Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας προσφέρει σπουδές γενικής παιδείας που συνδέονται με μεγάλο φάσμα επαγγελματικών επιλογών. Τα επαγγελματικά δικαιώματα των αποφοίτων του Τμήματος ορίζονται με βάση Προεδρικό Διάταγμα το οποίο δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 228/6.11.1995. Σύμφωνα με το διάταγμα αυτό, οι απόφοιτοι του Τμήματος μπορούν να απασχοληθούν στην έρευνα και τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, σε μουσεία, στους ευρύτερους χώρους της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, της κοινωνικής ιατρικής και της επιδημιολογίας, της ψυχολογίας, της πολεοδομίας και του προγραμματισμού. Επίσης μπορούν να βρουν απασχόληση στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και άλλους δημόσιους οργανισμούς και υπηρεσίες, καθώς και σε τομείς, όπως της διαφήμισης, των δημοσκοπήσεων και ερευνών αγοράς, αλλά και στον έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο. Σε αρκετά από αυτά τα επαγγέλματα η απαραίτητη επαγγελματική εκπαίδευση προσφέρεται στον ίδιο τον χώρο απασχόλησης, υπό τη μορφή μιας επιπλέον εξειδίκευσης στην ευρύτερη διαπολιτισμική παιδεία που διαθέτει ο πτυχιούχος. Πάντως η υψηλή ποιότητα σπουδών δίνει σημαντικά εφόδια στους αποφοίτους για μεταπτυχιακές σπουδές στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Στην κατεύθυνση αυτή οι πτυχιούχοι του Τμήματος μπορούν να αξιοποιήσουν τις γνώσεις τους προκειμένου να προχωρήσουν στην απόκτηση μεταπτυχιακού διπλώματος Masters, ή και διδακτορικού διπλώματος. Σε αυτή την περίπτωση οι δυνατότητες απασχόλησης στον χώρο της έρευνας και της εκπαίδευσης αυξάνονται σημαντικά.

B. Το Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου

1. Το Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας

Το Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας υπήρξε το πρώτο Πανεπιστημιακό Τμήμα στην Ελλάδα που ανέπτυξε από το τέλος της δεκαετίας του '80 ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα σπουδών στην Κοινωνική Ανθρωπολογία και στην Ιστορία, καλλιεργώντας το διάλογο των δύο επιστημών. Επίσης υπήρξε ένα από τα πρώτα Τμήματα που συγκρότησαν έναν ολοκληρωμένο διετή κύκλο μεταπτυχιακών σπουδών προτού θεσμοθετηθούν με νόμο οι μεταπτυχιακές σπουδές.

Η μέριμνα για την καλλιέργεια των επιστημών της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και της Ιστορίας, στη βάση επιστημονικών και παιδαγωγικών αρχών, ο συγχρονισμός του επιστημονικού δυναμικού του, όπως δείχνουν οι ακαδημαϊκές δημοσιεύσεις του και οι επιστημονικές δραστηριότητες του Τμήματος, με το διεθνές επιστημονικό γίνεσθαι αποτελούν σταθερά στοιχεία της ταυτότητας του Τμήματος. Σε συνδυασμό με τα παραπάνω, οι πρόσφατες επιτυχίες όπως η πανελλαδική διάκριση στο Πρόγραμμα της Θερινής Πρακτικής Άσκησης αλλά και η υψηλή επίδοση στα Προγράμματα Μεταδιδακτορικής και Διδακτορικής Έρευνας αναδεικνύουν μια δυναμική προοπτική για την περαιτέρω ανάπτυξη του.

Το Τμήμα στοχεύει στην παροχή ολοκληρωμένων σπουδών στους τομείς της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας. Η θεσμική εμπέδωση μιας αυτόνομης ανθρωπολογικής ταυτότητας αποτέλεσε προτεραιότητα την πρώτη περίοδο λειτουργίας του Τμήματος. Η κοινωνική ανθρωπολογία, μια διεθνώς καθιερωμένη επιστήμη που έκανε όμως τότε στην Ελλάδα τα πρώτα της βήματα, έλαβε στο Τμήμα πλήρη θεσμική αποκατάσταση. Ήδη από τα πρώτα βήματα του Τμήματος η ανάπτυξη της επικοινωνίας με την ιστοριογραφία και η συστηματική καλλιέργεια του διαλόγου ανάμεσα στα δύο γνωστικά αντικείμενα αποτελούσε πρωταρχικό μέλημα. Η μετονομασία του Τμήματος αναβάθμισε το ρόλο της ιστορίας και αποτέλεσε την τυπική επισφράγιση της προϋπάρχουσας δημιουργικής συνομιλίας ιστορίας και κοινωνικής ανθρωπολογίας θέτοντας τη διεπιστημονικότητα σε στέρεες βάσεις.

Με την παροχή ενός ολοκληρωμένου προγράμματος σπουδών, το Τμήμα έδωσε έμφαση στη διδασκαλία, ενώ μέσα από το μεταπτυχιακό πρόγραμμα αναπτύχθηκε η έρευνα σε επικοινωνία και συγχρονισμό με τις διεθνείς επιστημονικές εξελίξεις στα πεδία της κοινωνικής ανθρωπολογίας και της ιστορίας. Μία σημαντική διάσταση του προγράμματος ήταν η ανανέωση των δύο κλάδων και ο συνεχής διάλογος με τα διεθνή ακαδημαϊκά περιβάλλοντα, ξεφεύγοντας από την περιχαράκωση σε ελληνοκεντρικά σχήματα τα οποία σε μεγάλο βαθμό κυριαρχούσαν στο ελληνικό ακαδημαϊκό περιβάλλον. Ο διεπιστημονικός χαρακτήρας του ενισχύθηκε και εμπλουτίστηκε από συγγενείς κλάδους των κοινωνικών επιστημών, όπως η ιστορία της τέχνης, η γλωσσολογία, η πολιτική φιλοσοφία και η πολιτική οικονομία.

Το Τμήμα αποτέλεσε βασικό αγωγό διάδοσης των ανθρωπολογικών ιδεών στην ελληνική κοινωνία υλοποιώντας ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα για την ανθρωπολογία στην Ελλάδα, που δίνει προτεραιότητα στην κλασική εθνογραφική μέθοδο, παραπέμπει στη σύγχρονη ανθρωπολογική θεωρία όχι με όρους απλής κατανάλωσης δάνειων σχημάτων αλλά παραγωγής μέσα από εθνογραφικές εφαρμογές στην οικεία και σε «άλλες» κοινωνίες, και καλεί στη συγκρότηση ελληνόφωνου ανθρωπολογικού λόγου. Στις ιστορικές σπουδές, η εισαγωγή νέων θεωρητικών και μεθοδολογικών προσεγγίσεων στη μελέτη του παρελθόντος, οι οποίες μετασχημάτισαν διεθνώς το ιστοριογραφικό παράδειγμα, συνέβαλε στην ανανέωση του προγράμματος σπουδών. Ο σχεδιασμός του προγράμματος των ιστορικών σπουδών στοχεύει στην παροχή γνώσεων και καλύπτει ένα ευρύ φάσμα θεμάτων, χώρων και περιόδων αλλά και στην εξοικείωση των φοιτητών/τριών με νέα πεδία - κοινωνική ιστορία, πολιτισμική ιστορία, διανοητική ιστορία, ιστορική δημογραφία, προφορική ιστορία, ιστορία του φύλου, ιστορία της οικογένειας- αλλά και με μία ανανεωμένη πολιτική ιστορία και ιστορία των θεσμών.

Από το 2001, χρονιά θεσμοθέτησης πρώτου κύκλου των μεταπτυχιακών σπουδών, μέχρι σήμερα λειτουργεί το ΠΜΣ «Κοινωνική και Ιστορική Ανθρωπολογία». Το μεταπτυχιακό πρόγραμμα υπήρξε ένα από τα πρώτα στις κοινωνικές επιστήμες στην Ελλάδα. Το πρόγραμμα απονέμει Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης σε δύο κατευθύνσεις, την Ανθρωπολογική και Ιστορική Κατεύθυνση. Σκοπός του προγράμματος είναι η προαγωγή της ανθρωπολογικής και ιστορικής έρευνας. Επικεντρώθηκε στην προσπάθεια συστηματικής εισαγωγής των ανθρωπολογικών σπουδών στο ελληνικό πανεπιστήμιο, στην παροχή βασικής, συστηματικής παιδείας στην κοινωνική ανθρωπολογία καθώς και στην συστηματική διερεύνηση ιστοριογραφικών ζητημάτων που σχετίζονται με τις πολιτικές, κοινωνικές και πολιτισμικές διαστάσεις των κοινωνιών του παρελθόντος. Εξειδικεύεται στην εθνογραφία και κοινωνική ιστορία του ευρύτερου ελληνικού, βαλκανικού και μεσογειακού χώρου. Ως προς τον βασικό πυρήνα των ανθρωπολογικών σπουδών καθιερώθηκε μια βασική δομή μαθημάτων και γνωστικών αντικειμένων που διεθνώς συνιστά την εκπαιδευτική ταυτότητα της σύγχρονης κοινωνικής ανθρωπολογίας. Στο πρόγραμμα σπουδών η ιστορική και θεωρητική τοποθέτηση του κλάδου συνοδεύτηκε από την παρουσίαση των πολιτισμικών (μέσω της θρησκείας, της τελετουργίας και του συμβολισμού) και των κοινωνικών (μέσω της συγγένειας και της κοινωνικότητας) διαστάσεων του βίου σε πολιτικό και οικονομικό πλαίσιο. Το πρόγραμμα μαθημάτων της ιστορίας είναι προσανατολισμένο στη διεπιστημονικότητα, στη χρήση αναλυτικών εργαλείων και εννοιών της κοινωνικής ανθρωπολογίας στη μελέτη ζητημάτων της ευρωπαϊκής ιστορίας, στη σε βάθος μελέτη ζητημάτων της κοινωνικής, πολιτικής και πολιτισμικής ιστορίας: ιστορικοποίηση του εθνικού φαινομένου, μηχανισμούς παραγωγής ιδεολογίας, πολιτικούς θεσμούς στον αρχαίο και σύγχρονο κόσμο, αξίες με τις οποίες οι θεσμοί αυτοί είναι επενδυμένοι και κοινωνικές δυνάμεις που δρουν σε αυτούς. Η επικέντρωση στα παραπάνω ζητήματα ενισχύει την αναλυτική ικανότητα των φοιτητών και των φοιτητριών καθώς και την άσκησή τους στη συγκριτική μέθοδο για την ερμηνεία φαινομένων του παρελθόντος. Το μεταπτυχιακό πρόγραμμα είναι διετούς φοιτήσεως και δέχεται πτυχιούχους διαφόρων ειδικοτήτων.

Από το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015 λειτουργεί ένα νέο μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών μονοετούς φοιτήσεως με θέμα «Φύλο, Πολιτισμός και Κοινωνία». Αρχικά το πρόγραμμα εγκρίθηκε το 2003 στα πλαίσια του ΕΠΕΑΕΚ II με τίτλο «Γυναίκες και Φύλα: Ανθρωπολογικές και Ιστορικές Προσεγγίσεις». Το νέο αυτό πρόγραμμα με έμφαση στη διεπιστημονικότητα ήταν πρωτοπόρο στις μεταπτυχιακές σπουδές φύλου στην Ελλάδα, συγκέντρωσε σημαντικές προσωπικότητες του ακαδημαϊκού χώρου με μακρά ερευνητική δραστηριότητα και παρουσία στο πεδίο. Η δυναμική του αποτυπώνεται σε μια σειρά συνέδρια, ημερίδες, σεμινάρια και εκδόσεις πάνω σε ζητήματα φύλου αλλά και σε βιβλιογραφικές μελέτες οι οποίες είναι αναρτημένες στον κόμβο του προγράμματος και χρησιμοποιούνται όχι μόνο από τις φοιτήτριες/τές αλλά και από άλλους φορείς και πανεπιστήμια. Το πρόγραμμα παρείχε κύκλο διαλέξεων και σεμιναρίων για τους επιμορφωτές/τριες του ΚΕΘΙ τον Ιούλιο του 2007. Το πρόγραμμα έχει ήδη αξιολογηθεί από εξωτερικούς κριτές σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ΕΠΕΑΕΚ.

Από το ακαδημαϊκό έτος 2015-16 λειτουργεί ένα νέο μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών μονοετούς φοιτήσεως με τίτλο «Κρίση και Ιστορική Αλλαγή». Στόχος του προγράμματος είναι να προσφέρει μια σφαιρική εξέταση του ζητήματος της ιστορικής μεταβολής σε μείζονα πεδία της ανθρώπινης δράσης μέσα από συγκεκριμένα κάθε φορά παραδείγματα. Παράλληλα εκπαιδεύει τους φοιτητές/τριες στα μεθοδολογικά εργαλεία και τις αναλυτικές προσεγγίσεις της σύγχρονης ιστορικής έρευνας.

Και τα τρία μεταπτυχιακά προγράμματα απονέμουν Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (ΜΔΕ). Το Τμήμα δέχεται επίσης υποψήφιους διδάκτορες μετά από σχετική διαδικασία που ορίζει ο Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος. Σήμερα εκπονούν τη διδακτορική διατριβή τους 29 υποψήφιοι διδάκτορες.

Στο Τμήμα λειτουργούν τέσσερα θεσμοθετημένα εργαστήρια τα οποία υποστηρίζουν ενεργά τις διδακτικές και ερευνητικές δραστηριότητες του Τμήματος τόσο σε προπτυχιακό όσο και σε μεταπτυχιακό επίπεδο. Πρόκειται για το Εργαστήριο Εθνογραφίας, το Εργαστήριο Ιστορίας, το Εργαστήριο Οικογένειας και Συγγένειας και το Εργαστήριο Εθνογραφικών Προσεγγίσεων της Γλώσσας. Και τα τέσσερα Εργαστήρια οργανώνουν κύκλους σεμιναρίων

στα οποία παρουσιάζονται καινούριες έρευνες και αποτελούν χώρο επικοινωνίας και ανταλλαγής ανάμεσα σε έμπειρους και νέους ερευνητές. Στο Εργαστήριο Εθνογραφίας φιλοξενείται μια συγκεντρωτική βάση δεδομένων για την εθνογραφία της Ελλάδας, ενώ στο Εργαστήριο Ιστορίας υπάρχει πλούσιο αρχαιολογικό υλικό ημερήσιου και περιοδικού τύπου του δεκάτου ενάτου και του εικοστού αιώνα, και οργανώνεται παράλληλα αρχείο προφορικών μαρτυριών. Το Εργαστήριο Εθνογραφικών Προσεγγίσεων της Γλώσσας εκδίδει το ηλεκτρονικό περιοδικό AWPEL [Aegean Working Papers in Ethnographic Linguistics] αφιερωμένο στην εθνογραφική μελέτη της γλώσσας. Στο Τμήμα λειτουργεί επίσης από το 1992 εργαστήριο ηλεκτρονικών υπολογιστών με 25 θέσεις εργασίας για τις ανάγκες των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών/-τριών. Περισσότερες πληροφορίες για τα Εργαστήρια διατίθενται στον δικτυακό τόπο του Τμήματος.

2. Ένα Πανεπιστήμιο στα νησιά του Αιγαίου Πελάγους και τη Μυτιλήνη

ΤΟ Πανεπιστήμιο Αιγαίου αποτελεί, ως σύλληψη και ως εφαρμογή, ένα πρωτοποριακό εγχείρημα που αποβλέπει στην οργάνωση πλέγματος τριτοβάθμιων σπουδών, σε ένα εκτεταμένο νησιωτικό σύμπλεγμα με χαρακτηριστικά αρχιπελάγους.

Ο ακαδημαϊκός στόχος του Πανεπιστημίου Αιγαίου είναι να χαράξει ριζικά νέες κατευθύνσεις σε επιλεγμένους χώρους της Ανώτατης Παιδείας, κατευθύνσεις που υπαγορεύονται επιτακτικά από την εξέλιξη της ελληνικής κοινωνίας στον σύγχρονο κόσμο, αλλά που η απουσία τους είναι εμφανής στο χώρο των γενικών πανεπιστημίων. Οι τομείς στους οποίους έχει ρίξει το βάρος της προσπάθειάς του το Πανεπιστήμιο Αιγαίου είναι οι Κοινωνικές Επιστήμες, το Περιβάλλον, η Διοίκηση Επιχειρήσεων, οι Μαθηματικές Σπουδές, η Πληροφορική και οι Νέες Τεχνολογίες και η Παιδαγωγική.

Στον οργανωτικό τομέα, η αντισυμβατική δομή του προγράμματος του Πανεπιστημίου Αιγαίου έγκειται κυρίως στην προσπάθειά του να διασπείρει οργανωτικά τις σπουδές – και τις εν γένει πανεπιστημιακές δραστηριότητες – σε τουλάχιστον πέντε από τα νησιά του αιγαίου συμπλέγματος, με ακραίες αποστάσεις μεταξύ τους που φτάνουν σχεδόν τα 200 μίλια, και όχι να συγκεντρώσει τις εγκαταστάσεις τους, κατά τα συμβατικά πρότυπα, σε ενιαίο σύνολο και σε ένα ορισμένο σημείο του αιγαιοπελαγίτικου χώρου.

Στο πνεύμα αυτής της αντίληψης, το Πανεπιστήμιο Αιγαίου είναι το πρώτο, απ' όσο γνωρίζουμε στον κόσμο που επιχειρεί την εδραίωση Τμημάτων του στα πλαίσια μικροκοινωνιών ημιαστικού τύπου, που η φυσιογνωμία των οικονομικών τους δραστηριοτήτων δεν παρουσιάζει ομοιότητες με τα οικονομικά περιβάλλοντα μέσα στα οποία εγκαθιδρύονται κατά κανόνα τα νέα πανεπιστήμια στην Ευρώπη και αλλού.

Η χωροταξική αυτή επιλογή υπήρξε προϊόν έντονου προβληματισμού και εκτεταμένων συζητήσεων και έγινε με πλήρη συνείδηση των πολλών δυσκολιών που θα συναντούσε στην πρακτική εφαρμογή της. Ήταν ωστόσο μια επιλογή που υπαγορευόταν ευθέως από την ομόθυμη παραδοχή πως το Πανεπιστήμιο Αιγαίου όφειλε να ιδρυθεί για να διασπείρει ακριβώς σε όσο το δυνατόν περισσότερα σημεία του αιγαιοπελαγίτικου χώρου δυναμικές δραστηριότητες παραγωγής και αναπαραγωγής γνώσης. Και τούτο με την προσδοκία ότι αυτές θα λειτουργήσουν ως εναύσματα ενεργοποίησης κοινωνικών διεργασιών, που με τη σειρά τους θα ήταν δυνατόν να συμβάλουν στην εδραίωση δυναμικών κοινωνικών συγκεντρώσεων σε μία ευαίσθητη περιοχή όπως είναι το Αιγαίο.

Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου στη Μυτιλήνη βρίσκεται εγκατεστημένο κυρίως σε ένα συγκρότημα τεσσάρων κτιρίων σε μικρή απόσταση από την πόλη της Μυτιλήνης αλλά και στο κέντρο της πόλης. Ειδικότερα για το Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας, οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες του προπτυχιακού προγράμματος και οι διοικητικές υπηρεσίες του στεγάζονται στο συγκρότημα των τεσσάρων κτιρίων. Ειδικότερα, οι διοικητικές υπηρεσίες είναι εγκατεστημένες στο κτίριο Διοίκησης. Οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες των μεταπτυχιακών προγραμμάτων, το εργαστήριο ηλεκτρονικών υπολογιστών και τα γραφεία των διδασκόντων του Τμήματος στεγάζονται στο κτίριο Μπίνειο, στο κτίριο της ΑΤΕ και στο κτίριο Καραντώνη.

3. Η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Αιγαίου

Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ του Πανεπιστημίου Αιγαίου ιδρύθηκε το 1984 και έχει κεντρική έδρα τη Μυτιλήνη. Το Τμήμα μας, αλλά και η ευρύτερη ακαδημαϊκή Κοινότητα του Πανεπιστημίου, αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στο ρόλο της Βιβλιοθήκης, στην ανάπτυξη του ερευνητικού πνεύματος και την εμπέδωση, μεταξύ των φοιτητών/-τριών, της αντίληψης για την πολλαπλότητα των πηγών στη σπουδή των διαφόρων ζητημάτων που απασχολούν τις Κοινωνικές Επιστήμες. Υπ' αυτή την έννοια, για το Τμήμα μας και για την ευρύτερη ακαδημαϊκή κοινότητα, η Βιβλιοθήκη αποτελεί έναν από τους πιο ουσιαστικούς μοχλούς της έρευνας, της εκπαιδευτικής διαδικασίας και της ανάπτυξης της ακαδημαϊκής ζωής στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

Η συλλογή της Βιβλιοθήκης, στο μεγαλύτερο ποσοστό της, αποτελείται από ξενόγλωσσα βιβλία και υπερβαίνει τους 120.000 τόμους. Ο αριθμός των τίτλων των ξενόγλωσσων περιοδικών ανέρχεται σε 435 και ο αριθμός τίτλων των ελληνικών περιοδικών ανέρχεται σε 231. Τη συλλογή των περιοδικών συμπληρώνουν 59 περίπου τίτλοι ξενόγλωσσων και ελληνικών στατιστικών εκδόσεων. Εκτός από τα παραπάνω, η Βιβλιοθήκη διαθέτει μεγάλη ψηφιακή συλλογή (ηλεκτρονικά περιοδικά, ψηφιακή χαρτοθήκη, κα), πληροφοριακό υλικό (εγκυκλοπαίδειες, λεξικά, χάρτες, κ.λ.π.), διδακτορικές διατριβές και εκδόσεις της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας.

Στη Μυτιλήνη, εκτός από την Κεντρική Υπηρεσία της Βιβλιοθήκης, η οποία εξυπηρετεί όλα τα Παραρτήματα Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Αιγαίου, λειτουργεί και το Παράρτημα Βιβλιοθήκης Μυτιλήνης, το οποίο άρχισε να λειτουργεί από το έτος 1987 και έχει αναπτύξει τη συλλογή του προς τις κατευθύνσεις των Τμημάτων της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών και του Τμήματος Περιβάλλοντος.

Η συλλογή βιβλίων και περιοδικών στον τομέα της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας είναι η πλουσιότερη στην Ελλάδα. Γίνεται συστηματική ενημέρωσή της, πράγμα που επιτρέπει την ανελλιπή παρακολούθηση των ανθρωπολογικών εξελίξεων στον διεθνή χώρο. Η συλλογή βιβλίων και περιοδικών στον τομέα της Ιστορίας έχει ενισχυθεί σημαντικά και επιτρέπει την πλήρη υποστήριξη του διδακτικού έργου. Επιπλέον, στο Εργαστήριο Ιστορίας διατηρείται μεγάλη συλλογή από εφημερίδες και περιοδικά του 19ου και του 20ου αιώνα η οποία εμπλουτίζεται συνεχώς.

Όλα τα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας έχουν δικαίωμα δανεισμού του υλικού της Βιβλιοθήκης, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από τον κανονισμό λειτουργίας της. Απαραίτητη προϋπόθεση για τη χρήση της Βιβλιοθήκης είναι η κατοχή κάρτας χρήστη της Βιβλιοθήκης.

Η Βιβλιοθήκη λειτουργεί κάθε εργάσιμη ημέρα το πρωί και μερικά απογεύματα την εβδομάδα.

4. Το Πρόγραμμα ERASMUS

Το πρόγραμμα Erasmus χορηγεί υποτροφίες κινητικότητας σε φοιτητές, διοικητικούς υπαλλήλους και διδάσκοντες της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με στόχο την ενθάρρυνση δραστηριοτήτων που στοχεύουν στη βελτίωση των προγραμμάτων σπουδών και την ανάπτυξη νέων και καινοτόμων κύκλων σπουδών μέσω της διακρατικής συνεργασίας. Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στην προώθηση της πλήρους ακαδημαϊκής αναγνώρισης των σπουδών που πραγματοποιούνται σε άλλες συμμετέχουσες χώρες, συμβάλλοντας, με τον τρόπο αυτό, στην ανάπτυξη ενός ευρωπαϊκού χώρου, ανοικτού στις ανταλλαγές και τη συνεργασία στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και στον τομέα της εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης.

ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Για τους φοιτητές/-τριες που παρακολουθούν πρόγραμμα σπουδών σε ένα πανεπιστήμιο-εταίρο στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus, ισχύουν τα εξής:

-Στο πρόγραμμα μπορούν να συμμετέχουν όλοι οι φοιτητές/τριες που είναι εγγεγραμμένοι σε πρόγραμμα σπουδών προπτυχιακού, μεταπτυχιακού και διδακτορικού επιπέδου. Απαραίτητη προϋπόθεση για τους προπτυχιακούς φοιτητές/-τριες είναι να έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς το πρώτο έτος των ακαδημαϊκών τους σπουδών και να έχουν περάσει τα 2/3 των μαθημάτων μέχρι το έτος φοίτησης στο οποίο βρίσκονται.

- Παρέχεται πλήρης ακαδημαϊκή αναγνώριση της περιόδου σπουδών στο εξωτερικό, ακόμη και αν το περιεχόμενο διαφέρει. Η περίοδος αυτή είναι συνήθως από τρεις μήνες μέχρι ένα ακαδημαϊκό έτος.

- Τα πανεπιστήμια-εταίροι και ο κάθε φοιτητής/-τρια συνάπτουν συμφωνία όσον αφορά το πρόγραμμα σπουδών στο εξωτερικό. Στο τέλος της περιόδου σπουδών στο εξωτερικό, το πανεπιστήμιο υποδοχής χορηγεί εγγράφως βεβαίωση όπου αναφέρονται τα αποτελέσματα που πέτυχε ο φοιτητής/-τρια. Τα μαθήματα αυτά είτε αντιστοιχίζονται με μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος είτε αναγνωρίζονται ως ελεύθερες επιλογές.

- Δεν καταβάλλεται κανενός είδους αμοιβή (δίδακτρα, εγγραφή, εξέταστρα, δικαίωμα χρήσης εργαστηρίων και βιβλιοθηκών, κλπ.) προς το πανεπιστήμιο υποδοχής. Επιβαρύνονται μόνον με τις δαπάνες με τις οποίες επιβαρύνονται και οι κανονικοί φοιτητές/-τριες του ιδρύματος (π.χ. μειωμένα έξοδα διαμονής, χρήση φωτοαντιγραφικών μηχανημάτων).

- Συνεχίζεται η καταβολή στο ακέραιο των εθνικών υποτροφιών και δανείων προς τους εξερχόμενους φοιτητές/-τριες.

Στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus παρέχεται, επίσης, η δυνατότητα πρακτικής άσκησης στο εξωτερικό σε φορείς που επιλέγονται από το Τμήμα και το Πανεπιστήμιο ή μετά από πρωτοβουλία του φοιτητή/-τριας. Απαραίτητη προϋπόθεση για την επιλογή ενός φορέα είναι να δραστηριοποιείται σε χώρες που καλύπτει το πρόγραμμα Erasmus και να σχετίζεται με το αντικείμενο σπουδών του Τμήματος. Η πρακτική άσκηση στο εξωτερικό μπορεί να διαρκέσει από 3 έως 12 μήνες.

Η διαχείριση του προγράμματος Erasmus γίνεται συνολικά για το πανεπιστήμιο από το Γραφείο Διαχείρισης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων και Διεθνών Συνεργασιών του Πανεπιστημίου Αιγαίου που εδρεύει στη Μυτιλήνη.

Αναλυτικές πληροφορίες για το πρόγραμμα Erasmus υπάρχουν στην ιστοσελίδα <http://erasmus.aegean.gr>

5. Διδακτικό προσωπικό

A. ΜΕΛΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Καντσά Βενετία, Πρόεδρος, Καθηγήτρια, Διδακτορικό στην Κοινωνική Ανθρωπολογία, London School of Economics, University of London.

Αναστασιάδης Βασίλης, Καθηγητής, Διδακτορικό στην Ιστορία, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Εξερτζόγλου Χάρης, Καθηγητής, Διδακτορικό στην Ιστορία, King's College, University of London.

Κανάκης Κώστας, Καθηγητής, Διδακτορικό στη Γλωσσολογία, University of Chicago.

Καράβας Σπύρος, Καθηγητής, Διδακτορικό στην Ιστορία, Université Lumière Lyon 2.

Παπαταξιάρχης Ευθύμιος, Καθηγητής, Διδακτορικό στην Κοινωνική Ανθρωπολογία, London School of Economics, University of London.

Γαλανή-Μουτάφη Βασιλική, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Διδακτορικό στην Κοινωνική Ανθρωπολογία, Σχολή Μεταπτυχιακών Σπουδών, State University of New York.

Γιαννακόπουλος Κώστας, Αναπληρωτής Καθηγητής, Διδακτορικό στην Κοινωνική Ανθρωπολογία, École des Hautes Études en Sciences Sociales de Paris.

Μπέλλας Χριστόδουλος, Αναπληρωτής Καθηγητής, Διδακτορικό στα Οικονομικά, Queen Mary and Westfield College, University of London.

Γιαννιτσιώτης Γιάννης, Μόνιμος Επίκουρος Καθηγητής, Διδακτορικό στην Ιστορία, Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας, Φιλοσοφική Σχολή, Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Γκαρά Ελένη, Μόνιμη Επίκουρη Καθηγήτρια, Διδακτορικό στην Ιστορία, Wien Universität.

Ιακώβου Βίκυ, Επίκουρη Καθηγήτρια, Διδακτορικό στην Πολιτική Φιλοσοφία, Paris 7-Denis Diderot.

Πανόπουλος Παναγιώτης, Μόνιμος Επίκουρος Καθηγητής, Διδακτορικό στην Κοινωνική Ανθρωπολογία, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Πλεξουσάκη Έφη, Μόνιμη Επίκουρη Καθηγήτρια, Διδακτορικό στην Κοινωνική Ανθρωπολογία, École des Hautes Études en Sciences Sociales de Paris.

Πετρίδου Έλια, Μόνιμη Επίκουρη Καθηγήτρια, Διδακτορικό στην Κοινωνική Ανθρωπολογία, University College London, University of London.

Σταματογιαννοπούλου Μαρία, Μόνιμη Επίκουρη Καθηγήτρια, Διδακτορικό στην Ιστορία, École des Hautes Études en Sciences Sociales de Paris.

Τοπάλη Πηνελόπη, Μόνιμη Επίκουρη Καθηγήτρια, Διδακτορικό στην Κοινωνική Ανθρωπολογία, Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

Τσεκένης Αιμίλιος, Μόνιμος Επίκουρος Καθηγητής, Διδακτορικό στην Κοινωνική Ανθρωπολογία, École des Hautes Études en Sciences Sociales de Paris.

Χαντζαρούλα Ποθητή, Μόνιμη Επίκουρη Καθηγήτρια, Διδακτορικό στην Ιστορία, Ευρωπαϊκό Πανεπιστημιακό Ίδρυμα Φλωρεντίας.

Πλακωτός Γιώργος, Επίκουρος Καθηγητής, Διδακτορικό στην Ιστορία, University of Glasgow.

Χατζούλη Αίγλη, Επίκουρη Καθηγήτρια, Διδακτορικό στην Κοινωνική Ανθρωπολογία, Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

Σμαρνάκης Γιάννης, Μόνιμος Λέκτορας, Διδακτορικό στην Ιστορία, Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Παραδέλλης Θεόδωρος, Διδακτορικό στην Κοινωνική Ανθρωπολογία, Πάντειον Πανεπιστήμιο, Αθήνα.

6. Αρμοδιότητες διδασκόντων

Πρόεδρος: Βενετία Καντσά.

Εκπρόσωποι στην Επιτροπή Ερευνών: Αιμίλιος Τσεκένης (τακτικός), Ιωάννης Γιαννιτσιώτης (αναπληρωματικός).

Συντονιστές ΠΜΣ «Κοινωνική Ανθρωπολογία & Ιστορία»: Βενετία Καντσά (διευθύντρια), Χαρίλαος Εξερτζόγλου, Παναγιώτης Πανόπουλος, Ευθύμιος Παπαταξιάρχης, Ποθητή Χαντζαρούλα.

Συντονιστές ΠΜΣ «Γυναίκες & Φύλα»: Κώστας Γιαννακόπουλος (διευθυντής), Γιάννης Γιαννιτσιώτης, Χριστόδουλος Μπέλλας, Γιώργος Πλακωτός, Πηνελόπη Τοπάλη.

Συντονιστές ΠΜΣ «Κρίση και Ιστορική Αλλαγή»: Βασίλης Αναστασιάδης (διευθυντής), Ελένη Γκαρά, Βίκυ Ιακώβου, Γιάννης Σμαρνάκης, Ποθητή Χαντζαρούλα.

Εργαστήριο Εθνογραφίας: Ευθύμιος Παπαταξιάρχης (διευθυντής).

Εργαστήριο Ιστορίας: Χάρης Εξερτζόγλου (διευθυντής).

Εργαστήριο Μελετών Οικογένειας & Συγγένειας: Βενετία Καντσά (διευθύντρια).

Εργαστήριο Εθνογραφικών Προσεγγίσεων της Γλώσσας: Κώστας Κανάκης (διευθυντής)

Επιτροπή Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών: Χάρης Εξερτζόγλου, Ελένη Γκαρά, Παναγιώτης Πανόπουλος.

Υπεύθυνος για θέματα Βιβλιοθήκης: Χάρης Εξερτζόγλου.

Υπεύθυνη Φοιτητικών Θεμάτων: Μαρία Σταματογιαννοπούλου.

Επιτροπή Θερινής Πρακτικής Άσκησης: Γιώργος Πλακωτός (επιστημονικός υπεύθυνος), Ελένη Γκαρά, Χάρης Εξερτζόγλου, Έφη Πλεξουσάκη, Μαρία Σταματογιαννοπούλου.

Υπεύθυνη Προγράμματος Erasmus: Ελένη Γκαρά.

Υπεύθυνος Εργαστηρίου Υπολογιστών: Χριστόδουλος Μπέλλας.

Υπεύθυνη Οδηγού Σπουδών: Ποθητή Χαντζαρούλα.

Υπεύθυνη Διαδικτυακού Τόπου του Τμήματος: Ελένη Γκαρά & Ποθητή Χαντζαρούλα.

Επιτροπή Παραλαβής & Εκτέλεσης Εργασιών: Έλια Πετρίδου, Κώστας Γιαννακόπουλος, Χάρης Εξερτζόγλου, Βασίλης Αναστασιάδης.

Υπεύθυνη Προγράμματος EClass: Ελένη Γκαρά.

7. Διοικητικό και τεχνικό προσωπικό

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Κουτσαφτή Σοφία (Προϊστάμενη) – τηλ. 22510-36323

Χατζηνικολάου Χρυσάνθη (Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών) – τηλ. 22510-36303

Μιλτιάδου Άρτεμις (Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών) – τηλ. 22510-36331

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ

Μουχτή Θεοφανώ (ΕΤΕΠ) τηλ. 22510-36315

8. Σύλλογος φοιτητών

Ο Σύλλογος Φοιτητών Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας «Οδυσσέας Ελύτης» ιδρύθηκε στις 12/5/1989 μετά από απόφαση του πολυμελούς πρωτοδικείου Μυτιλήνης.

Μέλος του συλλόγου μας θεωρείται κάθε φοιτητής αυτόματα με την εγγραφή του στο πρώτο εξάμηνο (όλοι οι εγγεγραμμένοι φοιτητές στους καταλόγους του Τμήματος Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας). Οι πρωτοετείς φοιτητές θα μπορούσαν να έρθουν σε μια πρώτη επαφή με τον Σύλλογο μέσω της υποδοχής πρωτοετών που οργανώνει ο Σύλλογος μας κάθε χρόνο.

Σκοπός του Συλλόγου μας είναι η συμμετοχή, η συσπείρωση και οργάνωση των φοιτητών για την μελέτη των προβλημάτων, ο συλλογικός προσδιορισμός και η αγωνιστική προώθηση της θέλησης των φοιτητών πάνω σε θέματα κοινωνικά, πολιτικά (όχι κομματικά) και πολιτιστικά και η ένταξη των αγώνων τους στα πλαίσια του λαϊκού κινήματος για ανεξαρτησία, λαϊκή κυριαρχία και κοινωνική δικαιοσύνη.

Επίσης η βελτίωση των όρων ζωής και σπουδών των φοιτητών και ανύψωση του μορφωτικού και του πολιτιστικού επιπέδου τους, η κατάκτηση και περιφρούρηση των συνδικαλιστικών, ακαδημαϊκών και πολιτικών δικαιωμάτων και ελευθεριών των φοιτητών και της ελεύθερης διακίνησης των ιδεών, η υπεράσπιση του δημοκρατικού φοιτητικού κινήματος από κάθε φασιστική ή νεοφασιστική επίθεση, η δημιουργία και η καλλιέργεια σχέσεων αλληλεγγύης, επικοινωνίας και συνεργασίας με σπουδαστικούς, μορφωτικούς, επιστημονικούς και πνευματικούς συλλόγους, εκπροσώπους παραγωγικών τάξεων, τοπικών φορέων και γενικά κάθε σωματείο, οργάνωση, οργανισμό ελληνικό ή διεθνή που επιδιώκει τους ίδιους ή παρεμφερείς σκοπούς.

Τέλος, σκοπός μας είναι η υποστήριξη του αγώνα των εργαζομένων και ιδιαίτερα των επαγγελματιών, του κλάδου μας για την προώθηση των συμφερόντων τους παράλληλα με την λήψη μέτρων για την πλήρη επαγγελματική αποκατάσταση του τμήματος μας, η σύσφιξη των σχέσεων του Τμήματος μας με τα υπόλοιπα τμήματα και σχολές του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Ο σύλλογος επίσης υποστηρίζει την προώθηση και ανάπτυξη του τομέα της κοινωνικής έρευνας.

Γ. Το Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών

1. Πολιτική Διασφάλισης Ποιότητας

ΤΟ Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου δεσμεύεται σε μια πολιτική που αποσκοπεί στην παροχή υψηλού επιπέδου παιδείας, στην παραγωγή νέας γνώσης σε συνθήκες ακαδημαϊκής ελευθερίας, ασφάλειας, ισοπολιτείας και διαφάνειας, καθώς και αξιολόγησης της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Η πολιτική αυτή, εγκρίθηκε από την Γενική Συνέλευση, και συνάδει με την πολιτική ποιότητας του Πανεπιστημίου Αιγαίου, όπως αυτή στοιχειοθετείται στις σχετικές αποφάσεις της Συγκλήτου του Ιδρύματος, της Μονάδας Διασφάλισης Ποιότητας, τον στρατηγικό σχεδιασμό του Πανεπιστημίου και τις αρχές του Εσωτερικού Συστήματος Διασφάλισης Ποιότητας.

Με αφετηρία την διαδικασία εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης του Τμήματος και του Ιδρύματος η Γενική Συνέλευση του Τμήματος πάγια εξετάζει και αποφασίζει πρακτικές βελτίωσης της εκπαιδευτικής λειτουργίας και των αποτελεσμάτων της, σε εναρμονισμό με το ισχύον νομικό πλαίσιο, με στόχο την διασφάλιση της παροχής παιδείας, την διεξαγωγή της έρευνας και την διάχυση των επιστημονικών πορισμάτων, όπως αρμόζει στο ακαδημαϊκό ήθος και τις ευρύτερες αρχές που υπηρετεί. Το Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας, ως Τμήμα αιχμής στον χώρο των κοινωνικών επιστημών, έχει στόχο την προσαρμογή στις επιστημονικές, κοινωνικές και πολιτισμικές εξελίξεις στην Ελλάδα και διεθνώς και αποσκοπεί στην εκπαίδευση των φοιτητών/τριών του στο βέλτιστο δυνατό επίπεδο εφοδιάζοντάς τους/ις με ποιοτικές γνώσεις και δεξιότητες που αντιστοιχούν στο διεπιστημονικό χαρακτήρα του. Το Τμήμα αναγνωρίζει ότι η πολιτική ποιότητας συνιστά μια διαρκή διαδικασία βελτίωσης των εκπαιδευτικών και ερευνητικών πρακτικών και ότι από την άποψη αυτή απαιτείται εγρήγορση και ακαδημαϊκός διάλογος για την διασφάλισή της. Στην διαμόρφωση πολιτικής ποιότητας το Τμήμα λαμβάνει υπόψη τις ευρύτερες ακαδημαϊκές εξελίξεις και την διαμόρφωση ενός ευρωπαϊκού και διεθνούς ακαδημαϊκού χάρτη ως προς την σύνθεση και δομή Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών καθώς και της αγοράς εργασίας όπου τα δεδομένα μεταβάλλονται διαρκώς. Στο πλαίσιο αυτό:

1. Το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών εξετάζεται και επικαιροποιείται κάθε εαρινό εξάμηνο και σε ετήσια βάση. Προς την κατεύθυνση αυτή συλλέγονται και ταξινομούνται δεδομένα που αφορούν το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος και αναλύονται τα αποτελέσματά τους. Επιπλέον, συγκεντρώνονται, αναλύονται, και συγκρίνονται, Προγράμματα Προπτυχιακών Σπουδών σε συναφή επιστημονικά πεδία ελληνικών και ξένων ακαδημαϊκών ιδρυμάτων.
2. Επιδιώκονται μαθησιακά αποτελέσματα σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό και Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων Αποφοίτων Ανωτάτης Εκπαίδευσης,
3. Αξιολογείται ετησίως η ποιότητα και αποτελεσματικότητα του διδακτικού έργου.
4. Επιλέγεται διδακτικό προσωπικό που ανταποκρίνεται πλήρως στις ανάγκες του ΠΠΣ με τη διδασκαλία των γνωστικών αντικειμένων που θεραπεύουν.
5. Προωθείται η ποιότητα και ποσότητα του ερευνητικού έργου των μελών ΔΕΠ του Τμήματος κι ενθαρρύνεται η συμμετοχή σε ερευνητικά έργα καθώς και η συνεργασία με ιδρύματα του εξωτερικού και της ημεδαπής.
6. Επιδιώκεται η σύνδεση της διδασκαλίας με την έρευνα στα πλαίσια του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών μέσω θεσμοθετημένων εκπαιδευτικών δομών.
7. Παρέχονται υψηλού επιπέδου γνώσεις που ανταποκρίνονται σε σύγχρονες ανάγκες κι ενδιαφέροντα οι οποίες προσφέρουν τη δυνατότητα διαφορετικών επαγγελματικών διαδρομών στο δημόσιο κι ιδιωτικό τομέα ενώ αποτελούν τη βάση για περαιτέρω σπουδές σε πολλά πεδία των κοινωνικών κι ανθρωπιστικών σπουδών.
8. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη ποιότητα των ηλεκτρονικών υπηρεσιών για την υποστήριξη των μαθημάτων καθώς και στην υποστήριξη του διδακτικού έργου μέσω μιας μεγάλης συλλογής ανθρωπολογικής και ιστορικής βιβλιογραφίας στο παράρτημα βιβλιοθήκης του ΠΑ στη Μυτιλήνη.

9. Διενεργούνται ετήσιες εσωτερικές αξιολογήσεις του ΠΠΣ με στόχο τη διασφάλιση ποιότητας. Αναζητούνται καλές πρακτικές τόσο στον ελληνικό, όσο και τον διεθνή ακαδημαϊκό χώρο για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας του ΠΠΣ, της εξωστρέφειας και διεθνούς προβολής του Τμήματος, πάντα στο πλαίσιο των δυνατοτήτων που προσφέρει το Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

Η ευθύνη απέναντι στους φοιτητές/τριες, την διοίκηση του ιδρύματος, την ακαδημαϊκή κοινότητα και την ελληνική κοινωνία επιβάλλει τον αναστοχασμό των εκπαιδευτικών πρακτικών προς την κατεύθυνση της υλοποίησης της βέλτιστης δυνατής ποιότητας στην εκπαίδευση και της αξιολόγησής της.

2. Οργάνωση των Προπτυχιακών Σπουδών

I. ΓΕΝΙΚΑ

ΤΟ πρόγραμμα σπουδών στο Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας προσφέρει μαθήματα καταναμημένα σε δύο κύκλους σπουδών καθένας από τους οποίους διαρκεί τέσσερα εξάμηνα. Η οργάνωση του προγράμματος σπουδών στηρίζεται στην προσφορά μαθημάτων εισαγωγικού ή εξειδικευμένου χαρακτήρα και την κατανομή τους στους δύο κύκλους σπουδών αναλόγως του βαθμού δυσκολίας. Στόχος της οργάνωσης αυτής είναι η καλύτερη δυνατή άρθρωση των μαθημάτων και η μεγαλύτερη δυνατότητα επιλογής των φοιτητών/-τριών. Στον πρώτο κύκλο σπουδών προσφέρεται ο βασικός κορμός μαθημάτων στην Κοινωνική Ανθρωπολογία και την Ιστορία αλλά και υποστηρικτικά μαθήματα, όπως Πολιτική Οικονομία, Γλωσσολογία, Πολιτική Φιλοσοφία κ.ά., τα οποία διευρύνουν τους γνωστικούς ορίζοντες των φοιτητών/-τριών προσφέροντάς τους τη δυνατότητα καλύτερης εξοικείωσης με τα δύο κύρια γνωστικά αντικείμενα που υπηρετεί το Τμήμα.

Στον δεύτερο κύκλο σπουδών προσφέρεται ένας μεγάλος αριθμός μαθημάτων στη βάση των οποίων οι φοιτητές/-τριες μπορούν να αναπτύξουν τα ενδιαφέροντά τους ή να εξειδικευτούν επιλέγοντας μαθήματα με συγγενή θεματολογία. Για την επιλογή των μαθημάτων του δεύτερου κύκλου οι φοιτητές/-τριες μπορούν να συμβουλευτούν το/τη σύμβουλο σπουδών τους. Στον ίδιο κύκλο σπουδών προσφέρεται και μια ειδική κατηγορία μαθημάτων, οι πρακτικές ασκήσεις/σεμινάρια.

Συνολικά το προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος προσφέρει σε τετραετή βάση εξήντα πέντε περίπου μαθήματα που καλύπτουν ευρύ φάσμα των γνωστικών αντικειμένων της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και της Ιστορίας. Κατά τον πρώτο κύκλο σπουδών προσφέρονται τα υποχρεωτικά μαθήματα και τα υπόλοιπα μαθήματα, συμπεριλαμβανομένων των πρακτικών ασκήσεων/σεμιναρίων, κατανέμονται στα τέσσερα εξάμηνα του δεύτερου κύκλου. Τα μαθήματα είναι 3ωρης διάρκειας ανά εβδομάδα. Ο κωδικός κάθε μαθήματος δείχνει τη θέση του στην αντίστοιχη κατηγορία μαθημάτων.

II. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

ΟΛΑ τα μαθήματα κατανέμονται σε τρεις (3) κατηγορίες: τα υποχρεωτικά, τα μαθήματα ελεύθερης επιλογής και τις πρακτικές ασκήσεις/σεμινάρια.

α) Υποχρεωτικά είναι τα μαθήματα που καλύπτουν βασικά γνωστικά αντικείμενα και η διδασκαλία τους επαναλαμβάνεται κάθε διδακτικό έτος. Οι φοιτητές/-τριες πρέπει να εξετασθούν σε αυτά με επιτυχία προκειμένου να αποφοιτήσουν και δεν μπορούν να τα αντικαταστήσουν με άλλα. Στα υποχρεωτικά μαθήματα περιλαμβάνονται όλα τα μαθήματα του πρώτου διετούς κύκλου (συμπεριλαμβανομένων των μαθημάτων ξένων γλωσσών). Η Γενική Συνέλευση έχει το δικαίωμα να αλλάξει ένα υποχρεωτικό μάθημα αντικαθιστώντας το όμως ταυτόχρονα με κάποιο άλλο έτσι ώστε να παραμείνει σταθερός ο αριθμός των μαθημάτων του πρώτου κύκλου. Κάθε υποχρεωτικό μάθημα αντιστοιχεί σε 3 διδακτικές μονάδες και 5 πιστωτικές μονάδες.

β) Τα μαθήματα ελεύθερης επιλογής είναι μαθήματα τα οποία εξειδικεύουν και καλλιεργούν τα ενδιαφέροντα των φοιτητών/-τριών και προσφέρονται αποκλειστικά στον

δεύτερο κύκλο σπουδών. Τα μαθήματα αυτής της κατηγορίας αντιστοιχούν σε 3 διδακτικές μονάδες και 6 πιστωτικές μονάδες. Στα διατμηματικά όμως μαθήματα οι πιστωτικές μονάδες μπορεί να ποικίλουν. Τα μαθήματα επιλογής δεν είναι σταθερά στο πρόγραμμα και η διδασκαλία τους δεν επαναλαμβάνεται, αν ο διδάσκων/-ουσα δεν το επιθυμεί. Η ευχέρεια αυτή παρέχει στους διδάσκοντες/-ουσες την ευελιξία να οργανώνουν τη διδασκαλία νέων μαθημάτων στη θέση των παλαιών και στους φοιτητές/-τριες τη δυνατότητα μεγαλύτερης επιλογής γνωστικών αντικειμένων. Στο πλαίσιο της λειτουργίας της πανεπιστημιακής μονάδας της Μυτιλήνης, η Γενική Συνέλευση του Τμήματος έχει αποφασίσει να δίνεται η δυνατότητα στους φοιτητές/-τριες του Τμήματος να επιλέγουν συγκεκριμένα μαθήματα της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών τα οποία έχουν ενσωματωθεί στο πρόγραμμα σπουδών. Εκτός από αυτά τα μαθήματα οι φοιτητές/-τριες του Τμήματος μπορούν να επιλέγουν έως τέσσερα διατμηματικά μαθήματα ως ελεύθερες επιλογές από το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος Περιβάλλοντος, Τμήματος Γεωγραφίας, Τμήματος Κοινωνιολογίας και Τμήματος Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας καθώς και το μάθημα της Επιχειρηματικότητας.

γ) Οι πρακτικές ασκήσεις/σεμινάρια [ΠΑ/Σ] αποτελούν μια ειδική κατηγορία μαθημάτων και παρέχονται αποκλειστικά στον δεύτερο κύκλο σπουδών. Βασικό χαρακτηριστικό των εν λόγω μαθημάτων είναι ο μικρός αριθμός φοιτητών/-τριών που εγγράφονται σε αυτά (όχι περισσότεροι από οκτώ) και το εξειδικευμένο αντικείμενό τους. Στόχος των ασκήσεων/σεμιναρίων είναι η εξοικείωση των φοιτητών/-τριών με μεθοδολογικά και θεωρητικά εργαλεία και η ανάπτυξη των δεξιοτήτων τους υπό την άμεση επίβλεψη του διδάσκοντα/-ουσας. Για την παρακολούθηση των μαθημάτων της κατηγορίας αυτής υπάρχουν προαπαιτούμενα μαθήματα στα οποία οι φοιτητές/-τριες πρέπει να έχουν εξεταστεί επιτυχώς προκειμένου να έχουν το δικαίωμα να τα παρακολουθήσουν. Η εβδομαδιαία διδασκαλία της πρακτικής άσκησης/σεμιναρίου είναι τρίωρη και αντιστοιχεί σε 3 διδακτικές μονάδες και 6 πιστωτικές μονάδες. Οι φοιτητές/-τριες που εισήχθησαν έως και το 2006 υποχρεούνται να επιτύχουν σε μια τουλάχιστον πρακτική άσκηση/σεμινάριο για να αποφοιτήσουν. Στη βάση της αναδιοργάνωσης του Προγράμματος Σπουδών, η Γενική Συνέλευση του Τμήματος αποφάσισε ότι, αρχής γενομένης με τους φοιτητές/-τριες που εισήχθησαν στο Τμήμα το ακαδημαϊκό έτος από το 2007/8 και εξής, η αποφοίτηση προϋποθέτει την επιτυχή εξέταση 3 πρακτικών ασκήσεων/σεμιναρίων.

III. Η ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΣΤΟ πλαίσιο του δεύτερου κύκλου σπουδών προσφέρεται η δυνατότητα εκπόνησης πτυχιακής εργασίας στους φοιτητές/-τριες που έχουν ήδη εγγραφεί στον κύκλο αυτό. Η πτυχιακή εργασία είναι προαιρετική και για τους εισαχθέντες από το 2007 και εξής αντιστοιχεί σε 3 μαθήματα επιλογής και 18 πιστωτικές μονάδες (ενώ για τους εισαχθέντες έως και το 2006 αντιστοιχεί σε 2 μαθήματα επιλογής). Η επιλογή του θέματος της πτυχιακής εργασίας γίνεται σε συνεννόηση με έναν επιβλέποντα/-ουσα καθηγητή/-τρια ενώ το θέμα επιλέγεται σε σχέση με κάποιο από τα παρεχόμενα μαθήματα του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών. Για την τελική αξιολόγηση της πτυχιακής εργασίας αποφασίζει επιτροπή που αποτελείται από τρεις διδάσκοντες.

IV. ΚΥΚΛΟΙ ΣΠΟΥΔΩΝ

Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ των μαθημάτων στο Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας διαφοροποιείται ανάλογα με τον κύκλο σπουδών. Στον πρώτο κύκλο σπουδών η έμφαση δίνεται στις παραδόσεις, δηλαδή στην εποπτική παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου από τον διδάσκοντα/-ουσα. Το πρόγραμμα σπουδών συμπληρώνεται κατά περίπτωση με φροντιστηριακές ασκήσεις αλλά οι παραδόσεις καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος του. Στα μαθήματα αυτά γίνεται συστηματική χρήση οπτικού υλικού. Κατά την κρίση του διδάσκοντος/-ουσας, σε μαθήματα του πρώτου κύκλου σπουδών οι φοιτητές/-τριες εξετάζονται σε πρόοδο κατά τη διάρκεια του εξαμήνου στο οποίο παρέχεται το μάθημα. Η βαθμολογία της προόδου προσμετράται στην τελική βαθμολογία του φοιτητή/-τριας.

Κατά τη διάρκεια του δεύτερου κύκλου σπουδών το Τμήμα ενθαρρύνει τρόπους διδασκαλίας που συνδυάζουν τις διαλέξεις που παρέχονται από τους διδάσκοντες/-ουσες με

την ενεργοποίηση των φοιτητών/-τριών στην εκπαιδευτική διαδικασία. Αυτό επιτυγχάνεται με την οργάνωση φροντιστηριακών κύκλων που συνοδεύουν το κάθε μάθημα, με την ανάθεση εργασιών στους φοιτητές/-τριες και την παρουσίασή τους στη διάρκεια του μαθήματος, ή τέλος με τον συνδυασμό διαλέξεων και επιτόπιων ερευνών. Η επιλογή του κατάλληλου συνδυασμού αποτελεί συνάρτηση των δυνατοτήτων που παρέχει το κάθε μάθημα και βρίσκεται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του κάθε διδάσκοντα/-ουσας. Η επίδοση των φοιτητών/-τριών συνυπολογίζεται στην τελική βαθμολογία. Στα μαθήματα του δεύτερου κύκλου σπουδών συνεκτιμάται η συστηματική παρακολούθηση των φοιτητών/-τριών στην αξιολόγησή τους από τον διδάσκοντα/-ουσα.

Η διδασκαλία των μαθημάτων έχει ως στόχο την εμπέδωση των γνώσεων που παρέχονται στο Τμήμα και την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και των δεξιοτήτων των φοιτητών/-τριών στον γραπτό και τον προφορικό λόγο. Οι διδάσκοντες/-ουσες ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των φοιτητών/-τριών στα μαθήματα και προσαρμόζουν τον τρόπο διδασκαλίας έτσι ώστε να μεγιστοποιείται το εκπαιδευτικό αποτέλεσμα.

V. ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

ΚΑΤΑ τον πρώτο κύκλο σπουδών οι φοιτητές/-τριες παρακολουθούν αποκλειστικά τα μαθήματα του εξαμήνου στο οποίο είναι εγγεγραμμένοι καθώς και μαθήματα προηγούμενων εξαμήνων στα οποία είχαν αποτύχει ή δεν είχαν δηλώσει. Η εγγραφή στον δεύτερο κύκλο (πέμπτο εξάμηνο) είναι ελεύθερη και δεν προϋποθέτει την επιτυχή εξέταση του φοιτητή/-τριας σε όλα τα μαθήματα του πρώτου κύκλου σπουδών.

Κατά τη διάρκεια του δεύτερου κύκλου σπουδών οι φοιτητές/-τριες έχουν τη δυνατότητα να δηλώσουν και μαθήματα που κατά την ίδια περίοδο (εαρινό ή χειμερινό εξάμηνο) προσφέρονται σε άλλο εξάμηνο από αυτό στο οποίο οι ίδιοι έχουν εγγραφεί.

Για τους φοιτητές/-τριες που εισήχθησαν πριν από το ακαδημαϊκό έτος 2007/8, απαραίτητη προϋπόθεση για τη λήψη πτυχίου από το Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας είναι η επιτυχής εξέταση σε 46 μαθήματα, στα οποία συμπεριλαμβάνονται 26 υποχρεωτικά μαθήματα του πρώτου κύκλου σπουδών, 19 μαθήματα επιλογής και 1 πρακτική άσκηση/σεμινάριο. Οι φοιτητές/-τριες έχουν τη δυνατότητα να εγγραφούν σε περισσότερα μαθήματα επιλογής και, αν επιτύχουν, να επιλέξουν για την τελική βαθμολογία τους εκείνα που έχουν τον υψηλότερο βαθμό. Για τους φοιτητές/-τριες που εισήχθησαν το ακαδημαϊκό έτος 2007/8 και εξής, ο αριθμός μαθημάτων για τη λήψη πτυχίου ορίστηκε στα 44, τα οποία αντιστοιχούν σε 240 πιστωτικές μονάδες. Σε αυτά συμπεριλαμβάνονται για τους φοιτητές/-τριες που εισήχθησαν από το 2007 έως το 2010 τα 26 υποχρεωτικά μαθήματα του πρώτου κύκλου σπουδών, 15 μαθήματα ελεύθερης επιλογής και 3 πρακτικές ασκήσεις/σεμινάρια. Για τους φοιτητές/-τριες που εισήχθησαν από το ακαδημαϊκό έτος 2011 και εξής στα 44 μαθήματα για τη λήψη πτυχίου συμπεριλαμβάνονται τα 24 υποχρεωτικά μαθήματα του πρώτου κύκλου σπουδών, 17 μαθήματα ελεύθερης επιλογής και 3 πρακτικές ασκήσεις/σεμινάρια.

Στα μαθήματα ελεύθερης επιλογής περιλαμβάνονται και μαθήματα της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών τα οποία έχουν ενσωματωθεί στο πρόγραμμα σπουδών μετά από απόφαση της Γενικής Συνέλευσης. Εκτός από αυτά τα μαθήματα οι φοιτητές/-τριες του Τμήματος μπορούν να επιλέγουν διατμηματικά μαθήματα ως ελεύθερες επιλογές από το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος Περιβάλλοντος, Τμήματος Γεωγραφίας, Τμήματος Κοινωνιολογίας και Τμήματος Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας καθώς και το μάθημα της Επιχειρηματικότητας με τον περιορισμό ότι στον συνολικό αριθμό μαθημάτων ελεύθερης επιλογής για τη λήψη πτυχίου του Τμήματος Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας, ο πτυχιούχος έχει το δικαίωμα να συμπεριλάβει συνολικά 4 διατμηματικά μαθήματα που προσφέρονται στα Τμήματα αυτά.

Σημειώνεται ότι κατά τη διάρκεια και των δύο κύκλων σπουδών το πρόγραμμα μπορεί να υφίσταται αλλαγές αν αυτό κριθεί απαραίτητο από τη Γενική Συνέλευση του Τμήματος. Σε περίπτωση κατά την οποία αφαιρεθεί μάθημα από το πρόγραμμα σπουδών, αυτό δεν αφαιρείται και από το ενεργητικό των φοιτητών/-τριών που έχουν ήδη εγγραφεί και επιτύχει σε αυτό.

VI. ΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΜΕ δεδομένη την περιφερειακή θέση του Τμήματος, τον μεγάλο αριθμό φοιτητών/-τριών από άλλες περιοχές εκτός του νομού Λέσβου, και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι φοιτητές/-τριες έως ότου εξοικειωθούν στο νέο ακαδημαϊκό και κοινωνικό περιβάλλον, το Τμήμα έχει εισαγάγει τον θεσμό του συμβούλου σπουδών. Με την εγγραφή τους στο Τμήμα οι φοιτητές/-τριες κατανέμονται σε ομάδες για την εποπτεία των οποίων υπάρχει υπεύθυνος/-η σύμβουλος σπουδών. Ο σύμβουλος σπουδών ανήκει στο διδακτικό προσωπικό του Τμήματος και έχει την υποχρέωση να συναντά τους φοιτητές/-τριες που επιβλέπει και να συζητά μαζί τους προβλήματα που αντιμετωπίζουν στην ακαδημαϊκή τους ζωή. Οι σύμβουλοι σπουδών ορίζονται στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού έτους.

3. Μαθησιακά αποτελέσματα

ΤΑ μαθησιακά αποτελέσματα του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών περιγράφονται αναλυτικά για κάθε μάθημα στο Περίγραμμα του αντίστοιχου μαθήματος που είναι ανηρτημένο στη διεύθυνση <http://www.sah.aegean.gr/proptychiakes-spoudes/programma-spoudon/>

Ο πρώτος κύκλος σπουδών αποτελείται στο σύνολό του από υποχρεωτικά μαθήματα γενικού υποβάθρου. Με την υλοποίηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων κάθε μαθήματος του πρώτου κύκλου σπουδών, ως συνέχεια της επιτυχούς εκπαίδευσης και αξιολόγησής του, αναμένεται οι φοιτητές και φοιτήτριες να έχουν αποδεδειγμένη γνώση και κατανόηση θεμάτων που άπτονται του γνωστικού αντικειμένου κάθε μαθήματος και απόψεις επί των σύγχρονων εξελίξεων αιχμής του γνωστικού πεδίου τους. Πιο συγκεκριμένα αναμένεται:

- να έχουν εξοικειωθεί με το αντικείμενο, τη μεθοδολογία και τις θεωρητικές προσεγγίσεις της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και της Ιστορίας,
- να έχουν εξοικειωθεί με μεθοδολογίες άλλων κοινωνικών επιστημών και να είναι σε θέση να κατανοούν διεπιστημονικές προσεγγίσεις,
- να έχουν ασκηθεί στη κριτική σκέψη και τον κριτικό λόγο,
- να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν διαφορετικά είδη πηγών και να έχουν εξοικειωθεί με τα θεωρητικά και μεθοδολογικά ζητήματα που θέτει η χρήση τους.

Ο δεύτερος κύκλος σπουδών αποτελείται από μαθήματα ειδίκευσης γενικών γνώσεων καθώς και ειδικού υποβάθρου-ανάπτυξης δεξιοτήτων. Με την επιτυχή ολοκλήρωση του δεύτερου κύκλου σπουδών οι φοιτητές και φοιτήτριες αναμένεται:

- να έχουν αποκτήσει τις δεξιότητες που απαιτούνται για την ανθρωπολογική και ιστορική έρευνα,
- να έχουν αποκτήσει εξειδικευμένες γνώσεις σε σημαντικό αριθμό θεματικών πεδίων που θεραπεύει το ΠΠΣ,
- να είναι σε θέση να εκπονήσουν αυτόνομη βιβλιογραφική, ανθρωπολογική και ιστορική έρευνα,
- να έχουν ασκηθεί στην εκπόνηση ομαδικών και ατομικών εργασιών,
- να είναι ικανοί/ές να συνεχίσουν περαιτέρω τις σπουδές τους σε μεταπτυχιακό επίπεδο με μεγάλο βαθμό ερευνητικής αυτονομίας,
- να μπορούν να αξιοποιήσουν τις ακαδημαϊκές τους γνώσεις σε επαγγελματικούς εξωακαδημαϊκούς χώρους.

Οι πτυχιούχοι του Τμήματος Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας έχουν ένα ευρύ υπόβαθρο γνώσεων στις επιστήμες της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και της Ιστορίας. Τα μαθησιακά αποτελέσματα του ΠΠΣ στο σύνολό τους αποσκοπούν στη συστηματική εμπέδωση της μεθοδολογίας των δύο αυτών γνωστικών αντικειμένων, καθώς και τη δημιουργία μιας σταθερής βάσης για την επικοινωνία μεταξύ τους αλλά

και μεταξύ των κοινωνικών επιστημών ευρύτερα. Το Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας προσφέρει σύγχρονες και ολοκληρωμένες σπουδές σε καίρια πεδία, απολύτως απαραίτητα για την κατανόηση των κοινωνικών και πολιτισμικών φαινομένων στην Ελλάδα, την Ευρώπη και τον κόσμο.

4. Προσφερόμενα μαθήματα και πρακτικές ασκήσεις/σεμινάρια

- KA-100 Εισαγωγή στην Κοινωνική Ανθρωπολογία (Y)
- KA-102 Ζητήματα Αφρικανικής εθνογραφίας I (E)
- KA-112 Ελληνική Εθνογραφία (Y)
- KA-113 Πολιτισμός και πολιτική στη σύγχρονη Ελλάδα (E)
- KA-120 Ανθρωπολογία της συγγένειας (Y)
- KA-122 Ανθρωπολογία των φύλων (E)
- KA-123 Ανθρωπολογία της μετανάστευσης (Y)
- KA-126 Ανθρωπολογία του Ισλάμ (E)
- KA-140 Ιστορία της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας (Y)
- KA-141 Ανθρωπολογική Θεωρία (Y)
- KA-142 Ανθρωπολογία του σώματος (E)
- KA-145 Ένδυση και πολιτισμός (E)
- KA-150 Οικονομική Ανθρωπολογία (Y)
- KA-161 Ανθρωπολογία της Υγείας (Y)
- KA-180 Ανθρωπολογία της Εκπαίδευσης (Y)
- KA-192 Ανθρωπολογία της μουσικής (Y)
- KA-194 Εκπαιδευτική πράξη και κοινωνικές επιστήμες (E)
- KA-196 Ανθρωπολογία, βιολογία, τεχνολογία (E)
- KA-197 Ανθρωπολογία της παιδικής ηλικίας (Y)
- I-200 Εισαγωγή στην ιστορία (Y)
- I-206 Το Μακεδονικό ζήτημα τον 20ο αιώνα (E)
- I-208 Προφορική Ιστορία (Y)
- I-213 Κοινωνική πολιτική, εργασία και εργατικό κίνημα στην Ευρώπη (E)
- I-214 Εισαγωγή στην Κοινωνική και Πολιτισμική Ιστορία του Βυζαντίου (Y)
- I-218 Κοινωνική και πολιτισμική ιστορία της Μεσαιωνικής και Πρώιμης Νεότερης Ευρώπης (Y)
- I-221 Κράτος και Κοινωνία στη Νεότερη Ελλάδα (19ος αι.– αρχές 20ού αι.) (Y)
- I-228 Η σύγχρονη ευρωπαϊκή πόλη μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο (E)
- I-235 Ιστορία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας (Y)
- I-238 Φύλο και σεξ στην προνεοτερική Ευρώπη (E)
- I-239 Μνήμη και αστικός χώρος από το τέλος του Β΄ Παγκόσμιου Πολέμου μέχρι σήμερα (Y)
- I-241 Ιστορία Αρχαίου Κόσμου I: Πολιτεύματα και πολιτική ιστορία στην Αρχαία Ελλάδα (Y)
- I-243 Εισαγωγή στη Ρωμαϊκή Ιστορία (E)
- I-258 Συγγένεια, γάμος, οικογένεια στον οθωμανικό και ελληνικό χώρο, 18^{ος}-19^{ος} αι. (E)
- I-265 Η Ευρώπη και η ιστορία των λαών «χωρίς ιστορία» (Y)
- I-267 Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ιστορία (τέλη 18ου-αρχές 20ού αι.) (Y)
- I-287 Διδακτική της Ιστορίας (E)
- ΓΛ-300 Εισαγωγή στη Γλωσσολογία (Y)
- ΟΙ-400 Αρχές της Οικονομικής (Y)
- ΟΙ-402 Ιστορία της οικονομικής σκέψης (E)
- Φ-471 Εισαγωγή στην πολιτική φιλοσοφία (Y)
- Φ-473 Η κοινωνική και πολιτική σκέψη του Καρλ Μαρξ
- ΔΣΧ-215 Κοινωνιολογία των κοινωνικών κινήματων (E)
- ΔΣΧ ΠΟΛ-215 Εισαγωγή στη Μουσειολογία (E)
- ΔΣΧ ΠΟΛ 224 Μουσεία και Πολιτιστική Πολιτική (E)

ΔΣΧ ΙΤΕ 500 Εισαγωγή στην Ιστορία της Τέχνης
ΠΑ/Σ-001 Όψεις της έννοιας του προσώπου (Μελανησία, Αφρική)
ΠΑ/Σ-004 Ιστορία Αρχαίου Κόσμου ΙΙΙ: Ζητήματα αρχαιοελληνικής ιστοριογραφίας και κριτικής των πηγών
ΠΑ/Σ-023 Θερινή πρακτική άσκηση
ΠΑ/Σ-026 Ιστορική Δημογραφία
ΠΑ/Σ-028 Συγγενικές υποθέσεις: τα δικαστικά αρχεία της Μυτιλήνης (1880-1910)
ΠΑ/Σ-039 Εθνογραφία της Μεσογείου
ΠΑ/Σ-043 Φιλοξενία και πολιτισμική διαφοροποίηση
ΠΑ/Σ-044 Μνήμη, ιστορία και αναπαράσταση του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου: Η γενοκτονία των Εβραίων της Ευρώπης
ΠΑ/Σ-045 Ανθρωπολογία, ένδυμα και μόδα
ΠΑ/Σ 052 Αναπαράστασεις της Ανατολής και του Ισλάμ στη μεσαιωνική και πρόωμη νεότερη Ευρώπη
ΠΑ/Σ-062 Πάθη και πολιτική στη νεότερη και σύγχρονη πολιτική φιλοσοφία
ΠΑ/Σ-066 Κοινωνιογλωσσολογία
ΠΑ/Σ-067 Ελληνική οικονομία: 1953-2000
ΠΑ/Σ-069 Greek History in European Perspective
ΠΑ/Σ 070 Γλωσσικό τοπίο
ΠΑ/Σ-074 Ετερότητα και εκπαίδευση
ΠΑ/Σ-086 Ειδικά θέματα διδακτικής της ιστορίας και ιδεολογία
ΠΑ/Σ-087 Σχολείο, κοινωνία και πολιτισμός
ΠΑ/Σ-089 Ανάλυση λόγου
ΠΑ/Σ-090 Ισλάμ και πολιτική
ΠΑ/Σ-091 Ανθρωπολογία, κλιματική αλλαγή και υγεία

(Υ) Υποχρεωτικό μάθημα

(Ε) Μάθημα επιλογής

(ΠΑ/Σ) Πρακτική άσκηση/Σεμινάριο

ΚΩΔΙΚΟΙ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Κοινωνική Ανθρωπολογία (ΚΑ)

Ιστορία (Ι)

Γλώσσα (ΓΛ)

Οικονομία (ΟΙ)

Φιλοσοφία (Φ)

Πρακτικές Ασκήσεις/Σεμινάρια (ΠΑ/Σ)

Ξένες Γλώσσες (ΞΓΛ)

5. Πρόγραμμα Σπουδών ακαδημαϊκού έτους 2020-2021

ΠΡΩΤΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

Α' ΕΞΑΜΗΝΟ

Κωδ.	Τίτλος Μαθήματος	Διδάσκων/ουσα	ECTS/Δ.Μ.
I-221	Κράτος και κοινωνία στη νεότερη Ελλάδα (19 ^{ος} -αρχές 20ού)	Γιαννιτσιώτης	5/3
I-241	Ιστορία Αρχαίου Κόσμου Ι	Αναστασιάδης	5/3
ΚΑ-100	Εισαγωγή στην Κοινωνική Ανθρωπολογία	Πλεξουσάκη	5/3
ΚΑ-140	Ιστορία Κοινωνικής Ανθρωπολογίας	Πετρίδου	5/3
ΟΙ-400	Αρχές της Οικονομικής	Μπέλλας	5/3
I-235	Ιστορία της οθωμανικής αυτοκρατορίας (1300-1839)	Γκαρά	5/3

Β' ΕΞΑΜΗΝΟ

Κωδ.	Τίτλος Μαθήματος	Διδάσκων/ουσα	ECTS/Δ.Μ.
I-200	Εισαγωγή στην Ιστορία	Εξερτζόγλου	5/3
I-218	Κοινωνική και πολιτισμική ιστορία της μεσαιωνικής και πρώιμης νεότερης Ευρώπης	Πλακωτός	5/3
I-239	Μνήμη και αστικός χώρος από το τέλος του Β' Παγκόσμιου Πολέμου μέχρι σήμερα	Γιαννιτσιώτης	5/3
I-265	Η Ευρώπη και η ιστορία των λαών «χωρίς ιστορία»	Σταματογιαννοπούλου	5/3
ΚΑ-120	Ανθρωπολογία της Συγγένειας	Καντσά	5/3
ΚΑ-123	Ανθρωπολογία της Μετανάστευσης	Τοπάλη	5/3

Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ

Κωδ.	Τίτλος Μαθήματος	Διδάσκων/ουσα	ECTS/Δ.Μ.
ΓΛ-300	Εισαγωγή στη Γλωσσολογία	Κανάκης	5/3
I-208	Προφορική Ιστορία	Χαντζαρούλα	5/3
I-267	Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ιστορία, (τέλη 18ου-αρχές 20ού αι.)	Καράβας	5/3
ΚΑ-161	Ανθρωπολογία της Υγείας	Χατζούλη	5/3
ΚΑ-192	Ανθρωπολογία της Μουσικής	Πανόπουλος	5/3
ΚΑ-180	Ανθρωπολογία της Εκπαίδευσης	Πλεξουσάκη	5/3

Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ

Κωδ.	Τίτλος Μαθήματος	Διδάσκων/ουσα	ECTS/Δ.Μ.
I-214	Εισαγωγή στην κοινωνική και πολιτισμική ιστορία του Βυζαντίου	Σμαρνάκης	5/3
ΚΑ-112	Ελληνική Εθνογραφία	Παπαταξιάρχη	5/3
ΚΑ-141	Ανθρωπολογική Θεωρία	Γιαννακόπουλος	5/3
ΚΑ-150	Οικονομική Ανθρωπολογία	Μουτάφη	5/3
ΚΑ-197	Ανθρωπολογία της παιδικής ηλικίας	Χατζούλη	5/3
Φ-471	Εισαγωγή στην πολιτική φιλοσοφία	Ιακώβου	5/3

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

Ε΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

Κωδ.	Τίτλος Μαθήματος	Διδάσκων/ουσα	ECTS/Δ.Μ.
Φ-473	Η κοινωνική και πολιτική σκέψη του Καρλ Μαρξ	Ιακώβου	6/3
ΚΑ-102	Ζητήματα Αφρικανικής εθνογραφίας Ι	Τσεκένης	6/3
ΚΑ-122	Ανθρωπολογία των φύλων	Γιαννακόπουλος	6/3
ΔΣΧ-215	Κοινωνιολογία των Κοινωνικών Κινήματων	Ψημίτης	6/3
ΔΣΧ ΠΟΛ 215	Εισαγωγή στη Μουσειολογία	Μπούνια	5/3
ΠΑ/Σ- 001	ΠΑ/Σ: Όψεις της έννοιας του προσώπου (Αφρική, Μελανησία)	Τσεκένης	6/3
ΠΑ/Σ - 052	ΠΑ/Σ: Αναπαραστάσεις της Ανατολής και του Ισλάμ στη μεσαιωνική και πρόιμη νεότερη Ευρώπη	Πλακωτός	6/3
ΠΑ/Σ- 091	ΠΑ/Σ: Ανθρωπολογία, κλιματική αλλαγή και υγεία	Χατζούλη	6/3

ΣΤ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

Κωδ.	Τίτλος Μαθήματος	Διδάσκων/ουσα	ECTS/Δ.Μ.
I-206	Το Μακεδονικό ζήτημα τον 20 ^ο αιώνα	Καράβας	6/3
I-213	Κοινωνική πολιτική, εργασία και εργατικό κίνημα στην Ευρώπη	Χαντζαρούλα	6/3
I-228	Η σύγχρονη ευρωπαϊκή πόλη μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο	Γιαννιτσιώτης	6/3
ΚΑ-113	Πολιτισμός και πολιτική στη σύγχρονη Ελλάδα	Παπαταξιάρχης	6/3
ΚΑ-142	Ανθρωπολογία του σώματος	Γιαννακόπουλος	6/3
ΚΑ-145	Ένδυση και πολιτισμός	Πετρίδου	6/3
ΚΑ-194	Εκπαιδευτική πράξη και κοινωνικές επιστήμες	Διδάσκων στο πλαίσιο της πράξης απόκτησης ακαδημαϊκής εμπειρίας.....	6/3
ΠΑ/Σ- 004	ΠΑ/Σ: Ιστορία Αρχαίου Κόσμου ΙΙΙ: Ζητήματα αρχαιοελληνικής ιστοριογραφίας και κριτικής των πηγών	Αναστασιάδης	6/3
ΠΑ/Σ- 039	Εθνογραφία της Μεσογείου	Πλεξουσάκη	6/3
ΠΑ/Σ- 045	ΠΑ/Σ: Ανθρωπολογία, ένδυμα και μόδα	Πετρίδου	6/3
ΠΑ/Σ- 066	ΠΑ.Σ: Κοινωνιογλωσσολογία	Κανάκης	6/3
ΠΑ/Σ-	ΠΑ/Σ: Ελληνική οικονομία: 1953-2000	Μπέλλας	6/3

067			
ΠΑ/Σ-070	ΠΑ/Σ: Γλωσσικό τοπίο	Κανάκης	6/3
ΠΑ/Σ-087	ΠΑ/Σ: Σχολείο, κοινωνία και πολιτισμός	Διδάσκων στο πλαίσιο της πράξης απόκτησης ακαδημαϊκής εμπειρίας.....	6/3

Ζ' ΕΞΑΜΗΝΟ

Κωδ.	Τίτλος Μαθήματος	Διδάσκων/ουσα	ECTS/Δ. Μ.
I-238	Φύλο και σεξ στην προνεοτερική Ευρώπη	Πλακωτός	6/3
I-258	Συγγένεια, γάμος, οικογένεια στον οθωμανικό και ελληνικό χώρο, 18 ^{ος} -19 ^{ος} αι.	Σταματογιαννοπούλου	6/3
ΟΙ-402	Ιστορία της οικονομικής σκέψης	Μπέλλας	6/3
ΔΣΧ ΠΟΛ 224	Μουσεία και Πολιτιστική Πολιτική	Μπούνια	5/3
ΔΣΧ ΙΤΕ 500	Εισαγωγή στην Ιστορία της Τέχνης	Σαμπανίκου	6/3
ΠΑ/Σ-028	ΠΑ/Σ: Συγγενικές υποθέσεις: τα δικαστικά αρχεία της Μυτιλήνης (1880-1910)	Σταματογιαννοπούλου	6/3
ΠΑ/Σ-043	ΠΑ/Σ: Φιλοξενία και πολιτισμική διαφοροποίηση	Παπαταξιάρχης	6/3
ΠΑ/Σ-089	ΠΑ/Σ: Ανάλυση λόγου	Κανάκης	6/3

Η' ΕΞΑΜΗΝΟ

Κωδ.	Τίτλος Μαθήματος	Διδάσκων/ουσα	ECTS/Δ. Μ
I-243	Εισαγωγή στη Ρωμαϊκή Ιστορία	Αναστασιάδης	6/3
I-287	Διδακτική της Ιστορίας	Διδάσκων στο πλαίσιο της πράξης απόκτησης ακαδημαϊκής εμπειρίας.....	6/3
ΚΑ-126	Ανθρωπολογία του Ισλάμ	Διδάσκων στο πλαίσιο της πράξης απόκτησης ακαδημαϊκής εμπειρίας.....	6/3
ΚΑ-196	Ανθρωπολογία, βιολογία, τεχνολογία	Χατζούλη	6/3

ΠΑ-023	ΘΕΡΙΝΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ	Πλακωτός (συντονισμός)	6/3
ΠΑ/Σ-026	ΠΑ/Σ: Ιστορική Δημογραφία	Καράβας	6/3
ΠΑ/Σ-044	ΠΑ/Σ: Μνήμη, ιστορία και αναπαράσταση του Β' Παγκοσμίου Πολέμου: Η γενοκτονία των Εβραίων της Ευρώπης	Χαντζαρούλα	6/3
ΠΑ/Σ-062	ΠΑ/Σ: Πάθη και πολιτική στη νεότερη και σύγχρονη πολιτική φιλοσοφία	Ιακώβου	6/3
ΠΑ/Σ-069	ΠΑ/Σ: Greek History in European Perspective	Εξερτζόλου - Σμαρνάκης	7,5/3
ΠΑ/Σ-074	ΠΑ/Σ: Ειδικά θέματα στην ανθρωπολογία της εκπαίδευσης	Πλεξουσάκη	6/3
ΠΑ/Σ-086	ΠΑ/Σ: Ειδικά θέματα διδακτικής της ιστορίας και ιδεολογία	Διδάσκων στο πλαίσιο της πράξης απόκτησης ακαδημαϊκής εμπειρίας.....	6/3
ΠΑ/Σ-090	ΠΑ/Σ: Ισλάμ και πολιτική	Διδάσκων στο πλαίσιο της πράξης απόκτησης ακαδημαϊκής εμπειρίας.....	6/3

6. Περιλήψεις μαθημάτων και πρακτικών ασκήσεων/σεμιναρίων

Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

Κράτος και κοινωνία στην Νεότερη Ελλάδα (19^{ος} αι.-αρχές 20ού αι.)

- **Κωδικός μαθήματος:** I-221
- **Τύπος μαθήματος:** Υποχρεωτικό
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 1^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 1^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 5
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκοντος:** Γιάννης Γιαννιτσιώτης
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Στο μάθημα εξετάζονται στη διαπλοκή τους οι πολιτικές, κοινωνικές και οικονομικές σχέσεις στην ελληνική κοινωνία, από την ίδρυση του ελληνικού κράτους μέχρι και τις αρχές του 20ού αιώνα. Το ενδιαφέρον μας επικεντρώνεται στα χαρακτηριστικά του γραφειοκρατικού μηχανισμού και το πελατειακό σύστημα, τους πολιτικούς θεσμούς και τη λειτουργία των κομμάτων, την εθνική ιδεολογία και τον εθνικισμό, την κοινωνική διαστρωμάτωση στα πρώτα αστικά κέντρα και τέλος στο χαρακτήρα της ελληνικής οικονομίας με άξονες την εκβιομηχάνιση, την αγροτική πίστη και τις σχέσεις γαιοκτησίας, τη ναυτιλία και το εμπόριο. Το μάθημα αρθρώνεται γύρω από δύο βασικές παραδοχές. Κατά πρώτο, υιοθετείται η συγκριτική οπτική με βάση την οποία αναζητούνται οι διαφορές αλλά και οι ομοιότητες τόσο με τις χώρες του ευρωπαϊκού κέντρου όσο και με τις χώρες της περιφέρειας στη διάρκεια της υπό εξέταση περιόδου. Κατά δεύτερο, υπογραμμίζεται στους φοιτητές και τις φοιτήτριες ότι παράλληλα με την εξέταση των ιστορικών γεγονότων και μετασχηματισμών εξετάζουμε και ιστορικά ερμηνευτικά σχήματα. Με τον τρόπο αυτό αναδεικνύονται, στο μέτρο του δυνατού, οι διαφορετικές οπτικές και προσεγγίσεις των ιστορικών στο εσωτερικό της ελληνικής ιστοριογραφίας κατά τη διάρκεια των τελευταίων σαράντα χρόνων.
- **Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα:** Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες που παρακολουθούν τις διαλέξεις και μελετούν την ύλη:
  - -Αποκτούν βασικές γνώσεις για τις κοινωνικές, πολιτικές και οικονομικές σχέσεις στην ελληνική κοινωνία του 19ου αιώνα.
  - -Εξοικειώνονται με τη βασική βιβλιογραφία της περιόδου και με την έννοια της «ιστοριογραφίας» και της ερμηνείας της ιστορίας.
  - -Κατανοούν τους ιστορικούς μετασχηματισμούς που συμβαίνουν σε εθνικό πλαίσιο μέσα από μια δια-εθνική συγκριτική προοπτική.
  - -Αναγνωρίζουν την πολυπλοκότητα των ιστορικών φαινομένων και, στην προκειμένη περίπτωση, της συγκρότησης ενός εθνικού κράτους τον 19ο αιώνα.

Ιστορία του Αρχαίου Κόσμου Ι: Πολιτεύματα και πολιτική ιστορία στην Αρχαία Ελλάδα

- **Κωδικός μαθήματος:** I-241
- **Τύπος μαθήματος:** Υποχρεωτικό
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 1^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 1^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 5
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκοντος:** Βασίλης Αναστασιάδης
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Οι αρχαιοελληνικές πόλεις-κράτη παρουσιάζουν σημαντική ποικιλία πολιτευμάτων, τα οποία μάλιστα οργανώνονταν στο πλαίσιο της πολιτικής φιλοσοφίας σε περίπλοκα σχήματα ομοιοτήτων και αντιθέσεων. Παράλληλα, φαίνεται να υπήρξε έντονος ο προβληματισμός σχετικά με τη μετάλλαξη, τον εκφυλισμό ή την ολίσθησή τους, φαινόμενα τα οποία θα ήταν δυνατό να τεκμηριώνονται από την ίδια την πολιτική ιστορία. Το μάθημα αυτό αποβλέπει στην παρουσίαση των σπουδαιότερων πτυχών της σχετικής γραμματείας, πάντοτε σε συνάρτηση με τις σύγχρονές τους εξελίξεις στην οικονομία, την κοινωνία, τους θεσμούς και τη διπλωματία.
- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Οι φοιτητές που παρακολουθούν τις διαλέξεις και καλύπτουν την ύλη θα είναι σε θέση, μετά την ολοκλήρωση του εξαμήνου:
  - α) να διακρίνουν με ευχέρεια τα πολιτεύματα που ίσχυσαν κατά την αρχαιότητα στις ελληνικές πόλεις-κράτη και να αναγνωρίζουν τις κρίσιμες διαφορές τους όσον αφορά στις κοινωνικές προϋποθέσεις τους
  - β) να κατανοούν τα περίπλοκα ζητήματα της μεθόδου ταξινόμησης των πολιτευμάτων με την εφαρμογή, αφενός, περιγραφικών-μορφολογικών κριτηρίων και, αφετέρου, ποιοτικών-ερμηνευτικών κριτηρίων
  - γ) να μελετούν με κριτικό πνεύμα την πολυσχιδή διαμάχη -στο πλαίσιο της αρχαιοελληνικής, αλλά και της νεότερης, πολιτικής φιλοσοφίας- σχετικά με τα υπαρκτά πολιτεύματα σε σύγκριση προς υποθετικά-ιδεώδη πολιτεύματα (ουτοπίες).

<http://www.sah.aegean.gr/course/i-241/>

Εισαγωγή στην Κοινωνική Ανθρωπολογία I

- **Κωδικός μαθήματος:** KA-100
- **Τύπος μαθήματος:** Υποχρεωτικό
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 1^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 1^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 5
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκουσας:** Έφη Πλεξουσάκη
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Το μάθημα έχει ως στόχο να δώσει μια γενική εικόνα της κοινωνικής ανθρωπολογίας ως προς τα ζητήματα με τα οποία ασχολείται, τις βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις στις οποίες στηρίζεται και τα μεθοδολογικά εργαλεία που χρησιμοποιεί. Το μεγαλύτερο μέρος του μαθήματος επικεντρώνεται στον τρόπο με τον οποίο οι ανθρωπολόγοι αντιλαμβάνονται το φαινόμενο «άνθρωπος» και τη βασική συνθήκη της ύπαρξής του που είναι ο «πολιτισμός». Εστιάζει δηλαδή, στον τρόπο με τον οποίο ο πολιτισμός συνιστά το πλαίσιο μέσα στο οποίο σχετιζόμαστε με άλλους ανθρώπους, αποκτούμε εμπειρίες, κάνουμε επιλογές και προσαρμόζομαστε στο περιβάλλον μας. Επιπλέον διερευνά πώς και το γιατί οι τρόποι ζωής που οι άνθρωποι έχουν επινοήσει διαφέρουν μεταξύ τους, καθώς και τη σημασία που έχει η μελέτη της πολιτισμικής ποικιλίας για την κατανόηση του «ανθρώπου». Τέλος εξετάζονται κριτικά διάφορες αυτονόητες αντιλήψεις, όπως πχ ότι η ανθρώπινη συμπεριφορά είναι βασικά προϊόν «ενστίκτων», ότι υπάρχουν «ανώτεροι» και «κατώτεροι» πολιτισμοί ή ότι ο δικός μας τρόπος ζωής είναι αντικειμενικά προτιμότερος από άλλους.
- **Μαθησιακά αποτελέσματα:**

Οι πρωτοετείς φοιτητές και φοιτήτριες αναμένεται να εξοικειωθούν με το αντικείμενο και την μεθοδολογία της κοινωνικής ανθρωπολογίας καθώς και με βασικές θεωρητικές έννοιες που χρησιμοποιούνται στην ανθρωπολογική μελέτη του πολιτισμού και της κοινωνίας.

Να αναγνωρίζουν τους «δικούς μας», πολιτισμικά κατασκευασμένους και συχνά εθνοκεντρικούς τρόπους αντίληψης του κόσμου.

Να διακρίνουν τη σημασία της πολιτισμικής ποικιλομορφίας για τη θεμελίωση της κοινωνικής ανθρωπολογίας.

Να διακρίνουν τις διαφορετικές ανθρωπολογικές προσεγγίσεις για την κοινωνία και τον πολιτισμό και τη σύνδεσή τους με το ιστορικό πλαίσιο

Να εντοπίζουν τις μορφές με τις οποίες εκδηλώνεται ο εθνοκεντρισμός και ο ρατσισμός και τη σύνθετη σχέση τους με την ανθρωπολογία.

<http://www.sah.aegean.gr/course/ka-100/>

Ιστορία της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας

- **Κωδικός μαθήματος:** KA-140
- **Τύπος μαθήματος:** Υποχρεωτικό
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 1^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 1^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 5
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκουσας :** Έλια Πετρίδου
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Στο μάθημα εξετάζονται, μέσα από μια κριτική σκοπιά, οι κυριότερες θεωρίες και τα ρεύματα που κυριάρχησαν στην Κοινωνική Ανθρωπολογία από το 19ο αιώνα μέχρι και τη δεκαετία του 1970, προκειμένου να διαμορφώσουν οι φοιτητές μια πλήρη εικόνα για τις ιστορικές τάσεις της σύγχρονης ανθρωπολογίας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην κατανόηση της προέλευσης και των χαρακτηριστικών των τριών «εθνικών σχολών» (της αγγλικής, της γαλλικής και της αμερικανικής) της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας καθώς και βασικών εννοιών, όπως εξέλιξη, πολιτισμός, λειτουργία, διαδικασία και δομή.
- **Μαθησιακά αποτελέσματα**
Στόχος του μαθήματος είναι η γνωριμία των φοιτητών/τριών με τα κυριότερα ρεύματα που κυριάρχησαν στην Κοινωνική Ανθρωπολογία από τα τέλη του 19ου έως τα τέλη του 20ου αι. και η εξοικείωσή τους με βασικές έννοιες και μεθοδολογίες.
Οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να αναγνωρίζουν τα κυριότερα θεωρητικά ρεύματα και μεθόδους έρευνας στην ιστορία της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και να τα συνδέουν με συγκεκριμένα ερωτήματα στη μελέτη του πολιτισμού. Επίσης, θα μπορέσουν να αναπτύξουν ένα ταξινομικό σχήμα των θεωρητικών τάσεων της Ανθρωπολογίας στον χώρο και το χρόνο και θα μάθουν να συνδέουν τη θεωρία με συγκεκριμένους ανθρώπους, τόπους και γεγονότα. Θα εξοικειωθούν με βασικές έννοιες-εργαλεία της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και με την εφαρμογή τους.

<http://www.sah.aegean.gr/course/ka-140/>

Αρχές της Οικονομικής

- **Κωδικός μαθήματος:** ΟΙ-400
- **Τύπος μαθήματος:** Υποχρεωτικό
- **Επίπεδο μαθήματος (Προπτυχιακό/Μεταπτυχιακό):** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 1^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 1^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 5
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκοντος:** Χριστόδουλος Μπέλλας

- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Το μάθημα διαπραγματεύεται την σχέση αγοράς και κράτους στην οικονομική ζωή υπό το πρίσμα της σύγχρονης οικονομικής θεωρίας. Αρχικά αναλύονται βασικές έννοιες όπως οι οικονομικές επιλογές και το κόστος τους, η συνολική παραγωγή και η μεγέθυνσή της, το βιοτικό επίπεδο μιας χώρας, η ανταλλαγή και το χρήμα. Στη συνέχεια παρουσιάζεται το υπόδειγμα της ελεύθερης αγοράς και οι περιπτώσεις στις οποίες η αγορά αποτυγχάνει (εξωτερικότητες, δημόσια αγαθά, μονοπώλιο, οικονομική ανισότητα). Αυτό οδηγεί στη εξέταση της παρέμβασης του κράτους στην αγορά (έμμεση και άμεση φορολογία, δασμοί, επιδοτήσεις, ρύθμιση των αγορών), αλλά και στον αυτόνομο ρόλο του στην οικονομία (κρατική παραγωγή δημοσίων αγαθών, μεταβιβαστικές πληρωμές, δημόσιες επενδύσεις). Στο μακροοικονομικό σκέλος της ανάλυσης παρουσιάζονται τα δύο αντιμαχόμενα υποδείγματα (κεϋνσιανό και μονεταριστικό) και οι διαφορές που αυτά συνεπάγονται για τις επιδράσεις της δημοσιονομικής και νομισματικής πολιτικής στα συνολικά μεγέθη της οικονομίας (ΑΕΠ, ανεργία, τιμές, ισοζύγιο πληρωμών).

- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Επιδιώκεται να εμπλουτισθούν οι γνώσεις των φοιτητριών και των φοιτητών για τον τρόπο λειτουργίας των σύγχρονων οικονομιών και να αποκτηθεί εκ μέρους τους κριτική ικανότητα αξιολόγησης τόσο της λειτουργίας τους αλλά και της μεθοδολογίας ανάλυσής τους. Δίνεται έμφαση στην κατανόηση συνδυασμών σχέσεων αιτίου και αιτιατού που οδηγούν στην αποκάλυψη της λειτουργίας των σύγχρονων οικονομικών θεσμών. Βασική επιδίωξη είναι η κατανόηση ότι ενώ θεωρείται ότι τα οικονομικά ζητήματα επιδέχονται αδιαμφισβήτητες τεχνοκρατικές λύσεις, στην πραγματικότητα στις λύσεις αυτές υποκρύπτεται το αξιολογικό-πολιτικό στοιχείο.

Απώτερος στόχος είναι η βελτίωση της δυνατότητας των φοιτητριών και των φοιτητών να εισαχθούν σε μεθοδολογίες άλλων κοινωνικών επιστημών και παρακολουθούν τον δημόσιο διάλογο που σχετίζεται με την λειτουργία των σύγχρονων οικονομιών.

<http://www.sah.aegean.gr/course/oi-400/>

Ιστορία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας (1300-1839)

- **Κωδικός μαθήματος:** I-235
- **Τύπος μαθήματος:** Υποχρεωτικό
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 1^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 1^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 5
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκουσας:** Ελένη Γκαρά

- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Για πέντε αιώνες η Οθωμανική Αυτοκρατορία εξουσίασε το μεγαλύτερο μέρος της νοτιοανατολικής Ευρώπης, της Μικράς Ασίας και της Εγγύς Ανατολής, και επηρέασε άμεσα ή έμμεσα τις ιστορικές εξελίξεις στον ευρύτερο ευρασιατικό χώρο. Πάνω από είκοσι σύγχρονα κράτη, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα, υπήρξαν στο παρελθόν μέρος της επικράτειας των σουλτάνων, ενώ η συγκρότηση και ιστορία των σύγχρονων εθνών στην ευρύτερη περιοχή έχει σφραγιστεί από την εμπειρία της οθωμανικής κυριαρχίας. Το μάθημα εξετάζει την ιστορία του οθωμανικού κράτους και των θεσμών του από τις απαρχές του, περί το 1300, μέχρι την έναρξη των μεταρρυθμίσεων του Τανζιμάτ το 1839. Στη διάρκεια αυτής της μακράς περιόδου διαμορφώθηκε σταδιακά ένα πλέγμα θεσμών και μηχανισμών κρατικής διοίκησης και διαχείρισης των υπηκόων με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά. Ήταν ενάντια σε αυτό το «παλαιό καθεστώς» που εξεγέρθηκαν οι Έλληνες το 1821 και είναι η κληρονομιά του αυτή που εξακολουθεί να απασχολεί τον σύγχρονο δημόσιο διάλογο για τη σχέση κράτους και κοινωνίας στην Ελλάδα και σε άλλα διάδοχα κράτη. Το μάθημα διερευνά τη διαμόρφωση του οθωμανικού «παλαιού καθεστώτος» σε σχέση με τις ευρύτερες πολιτικές, κοινωνικές, οικονομικές και ιδεολογικές αλλαγές της εποχής. Μεταξύ των ζητημάτων που εξετάζονται είναι η συγκρότηση της οθωμανικής ηγεμονίας και η μετεξέλιξή της σε αυτοκρατορία, ο τρόπος διοίκησης, οι μείζονες θεσμικές μεταβολές και κοινωνικοοικονομικές εξελίξεις, καθώς και οι σχέσεις κράτους και υπηκόων, αυτοκρατορικού κέντρου και περιφέρειας.

- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Οι φοιτητές που παρακολουθούν τις διαλέξεις και μελετούν την ύλη αποκτούν νέες γνώσεις για τις πολιτικές, κοινωνικές και οικονομικές εξελίξεις στην οθωμανική επικράτεια, οι οποίες τους επιτρέπουν να κατανοήσουν πληρέστερα την ελληνική και την ευρωπαϊκή ιστορία, εξοικειώνονται με την επιστημονική βιβλιογραφία για την οθωμανική ιστορία, αλλά και για την ιστορία των πληθυσμών υπό οθωμανική κυριαρχία, μαθαίνουν να αναγνωρίζουν και να κατανοούν την πολυπλοκότητα των παραγόντων που επηρέασαν την εξέλιξη των οθωμανικών κοινωνιών και γενικότερα τις ιστορικές διεργασίες κατά τον ύστερο Μεσαίωνα και τους πρώιμους νεότερους χρόνους.

<http://www.sah.aegean.gr/course/i-235/>

Β' ΕΞΑΜΗΝΟ

Εισαγωγή στην Ιστορία

- **Κωδικός μαθήματος:** I-200
- **Τύπος μαθήματος:** Υποχρεωτικό
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 1^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 2^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 5
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκοντος:** Χάρης Εξερτζόγλου
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Το μάθημα εισάγει τους φοιτητές/τριες στην Ιστορία παρουσιάζοντας τα ζητήματα με τα οποία συνδέεται η ιστορική έρευνα, τη θέση της Ιστορίας στις κοινωνικές επιστήμες, αλλά και τους τρόπους οργάνωσης της ιστορικής σκέψης σε σχέση με το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον. Το μάθημα χωρίζεται σε τρεις ενότητες. Στην πρώτη εξετάζονται θεματικές όπως η Ιστορία και παρελθόν, μνήμη και ιστορία, χρόνος και ιστορικότητα. Παρουσιάζεται επίσης η εξέλιξη της ιστοριογραφίας από τον 19^ο αιώνα μέχρι σήμερα τόσο μέσα από τις βασικές ιστορικές σχολές όσο και μέσα από τις περιοχές ιστορικής έρευνας. Η δεύτερη ενότητα αποτελεί μια εισαγωγή στο πεδίο της ιστορικής έρευνας παρουσιάζοντας τους τρόπους με τους οποίους δουλεύουν οι ιστορικοί καθώς το υλικό με το οποίο εργάζονται. Η τρίτη ενότητα επιχειρεί να εισάγει τους φοιτητές/τριες σε επιστημολογικά και μεθοδολογικά ζητήματα που αφορούν την ιστορία, όπως, η σχέση ιστορίας και κοινωνικών επιστημών, οι διαφορετικοί τρόποι ιστορικής ερμηνείας, το ζήτημα της αντικειμενικότητας και η ματιά του ιστορικού, το γεγονός ως επιστημολογικό ζήτημα.
- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Το μάθημα αποσκοπεί στο να φέρει τους φοιτητές/τριες σε μια πρώτη επαφή με την ιστορική σκέψη. Καθώς η ιστορική σκέψη καλλιεργείται και δεν είναι φυσική, όπως και καμία άλλη μορφή σκέψης, προσφέρει σημαντικές νοητικές δεξιότητες στους κοινωνικές επιστήμονες που οφείλουν να κατανοούν τα ζητήματα που τους απασχολούν στην ιστορικότητά τους. Με δεδομένο τον εντελώς ανεπαρκή τρόπο διδασκαλίας της ιστορίας στις προηγούμενες βαθμίδες της εκπαίδευσης οι φοιτητές/τριες έχουν μια εντελώς στρεβλή εικόνα για την ιστορία ενώ αγνοούν παντελώς τη διάσταση της ιστορικής σκέψης. Η γνωριμία με την Ιστορία και με τις δεξιότητες που απαιτούνται για την ιστορική έρευνα αποτελεί βασικό στόχο του μαθήματος. Επιπλέον, οι φοιτητές/τριες θα εξοικειωθούν με ένα γνωστικό πεδίο που αναδεικνύει την πολυπλοκότητα ως γνωστική προϋπόθεση του παρελθόντος και δεν περιορίζεται σε προκαθορισμένες, στατικές γνώσεις.

<http://www.sah.aegean.gr/course/i-200/>

Κοινωνική και πολιτισμική ιστορία της Μεσαιωνικής και Πρώιμης Νεότερης Ευρώπης

- **Κωδικός μαθήματος:** I-218
- **Τύπος μαθήματος:** Υποχρεωτικό
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 1^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 2^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 5
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκοντος:** Γιώργος Πλακωτός
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Το μάθημα αποτελεί εισαγωγή στην κοινωνία και τον πολιτισμό της Ευρώπης από τον 5^ο μέχρι το 18^ο αιώνα. Εξετάζονται η μετάβαση από την αρχαιότητα και η διαμόρφωση του μεσαιωνικού κόσμου και στη συνέχεια το πέρασμα στην πρώιμη νεότερη περίοδο. Κύριους άξονες του μαθήματος αποτελούν η διαμόρφωση του πολιτικού χάρτη της Ευρώπης («βαρβαρικά βασίλεια», κοινοτικό φαινόμενο, ανάδυση του θεσμικού και εδαφικού κράτους), η κοινωνική διαστρωμάτωση (τριμερής διάκριση της μεσαιωνικής κοινωνίας, φεουδαρχική οργάνωση, αστική κοινωνία, ελίτ και υπάλληλα στρώματα), τα δημογραφικά μεγέθη, η οικονομία (χωροδεσποτεία και αγροτικός κόσμος, αστική οικονομία, μετάβαση από τη φεουδαρχία στον καπιταλισμό, πρωτοεκβιομηχάνιση, επέκταση στον εξωευρωπαϊκό κόσμο), οι διανοητικοί ορίζοντες (ο μεσαιωνικός χριστιανισμός, το κίνημα της Αναγέννησης, τα κινήματα της Μεταρρύθμισης και Αντιμεταρρύθμισης) και η συγκρότηση ταυτοτήτων (κοινωνικών, έμφυλων, θρησκευτικών).
- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Το μάθημα αποτελεί εισαγωγή στην ιστορία της προνεωτερικής Ευρώπης και απευθύνεται σε φοιτητές/τριες με περιορισμένες γνώσεις στο συγκριμένο αντικείμενο. Οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να προσδιορίζουν το χρονολογικό πλαίσιο των υπό εξέταση περιόδων, να διακρίνουν τα ερμηνευτικά σχήματα που έχουν προταθεί από την ιστορική έρευνα, να αντλούν συμπεράσματα μέσω συγκρίσεων, να αξιολογούν τις αλλαγές στην ιστορική οπτική, να αναθεωρούν παραδεδομένες ιστορικές κρίσεις, να αναγνωρίζουν τη συνθετότητα στην παραγωγή της ιστορικής γνώσης και να κρίνουν τη σχέση της ιστορικής έρευνας με το παρόν.

<http://www.sah.aegean.gr/course/i-218/>

Η Ευρώπη και η ιστορία των λαών «χωρίς ιστορία»

- **Κωδικός μαθήματος:** I-265
- **Τύπος μαθήματος:** Υποχρεωτικό
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 1^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 2^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 5
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκοντος:** Μαρία Σταματογιαννοπούλου
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Στο μάθημα εξετάζεται η ηγεμονική συγκρότηση της Ευρώπης κατά το 16^ο αιώνα, μέσα από την κατανόηση της ισπανικής κυριαρχίας σε σημαντικό τμήμα της αμερικανικής ηπείρου. Τρεις είναι οι κεντρικές θεματικές ενότητες που συγκροτούν το μάθημα. Η πρώτη θεματική ενότητα εξετάζει τη μεσογειακή-ευρωπαϊκή πορεία προς το «1492», την ευρωπαϊκή δηλαδή επέκταση κατά το 15^ο και το 16^ο αιώνα, χαρτογραφώντας την ‘έξοδο’ του ευρωπαϊκού ναυτικού και εμπορικού κόσμου στον Ατλαντικό και τις συνθήκες εκείνες που κατέστησαν πραγματοποιήσιμες τις εξερευνητικές αποστολές και την ευρωπαϊκή επέκταση, με ιδιαίτερη έμφαση στο μεσογειακό κόσμο και τις ιβηρικές μοναρχίες. Η δεύτερη θεματική ενότητα εξετάζει τις επιπτώσεις της κατάκτησης αμερικανικών εδαφών από το ισπανικό στέμμα κατά το 16^ο αιώνα στους τοπικούς πληθυσμούς, αλλά και στους ίδιους τους κατακτητές, τη νέα τάξη πραγμάτων που επιβάλλουν οι νέοι κυρίαρχοι και τις μορφές ηγεμονίας –κοινωνικής, οικονομικής, πολιτισμικής. Τέλος, η τρίτη θεματική ενότητα του μαθήματος επιχειρεί να παρουσιάσει και να συζητήσει το πλαίσιο (νομικό, φιλοσοφικό και θεολογικό) μέσα στο οποίο, κατά το 16^ο αιώνα, τοποθετήθηκε, συζητήθηκε, απέκτησε νομιμότητα ή αποτέλεσε αντικείμενο κριτικής η κατάκτηση και κυριαρχία των Ισπανών στην Κεντρική και Νότια Αμερική. Εξετάζονται επομένως οι τρόποι με τους οποίους προσεγγίστηκε, την περίοδο της κατάκτησης, το ηθικό ζήτημα που έθετε η δράση των Ισπανών στις κατακτημένες περιοχές και το πολιτικό ζήτημα της νομιμότητας ή μη της ισπανικής κυριαρχίας σε αμερικανικά εδάφη. Τελικά, στο μάθημα εξετάζονται οι τρόποι ένταξης των ‘λαών χωρίς ιστορία’ στα οικονομικά, πολιτικά και αξιακά προτάγματα του ευρωπαϊκού κόσμου και το πλαίσιο της νομιμοποίησης της ευρωπαϊκής κυριαρχίας, στην αυγή της αποικιοκρατικής της επέκτασης.
- **Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα:** Στόχος του μαθήματος είναι να εξοικειώσει τους φοιτητές με την ιστορική διαδικασία η οποία συνέδεσε, κατά την αυγή της αποικιοκρατίας, τον μη-ευρωπαϊκό κόσμο με τη «Δύση» και όρισε τις μορφές ηγεμονίας και τη νομιμοποίηση της κυριαρχίας της στους «λοιπούς» του πλανήτη. Στόχο αποτελεί επίσης η κατανόηση των τρόπων με τους οποίους συνδέονται διαφορετικές πολιτισμικές τάξεις και των τρόπων με τους οποίους παράγονται υβριδικές πολιτισμικές πραγματικότητες, μέσα από τις σχέσεις ανάμεσα στην μητροπολιτική Ισπανία, την Ισπανία των κρεολών των αμερικανικών αποικιών και τις γηγενείς κοινότητες. Από τη εκπαιδευτική διαδικασία αναμένεται από τους φοιτητές να εξοικειωθούν με μια διαφορετική προσέγγιση ζητημάτων, από τα οποία ορισμένα τους έχουν απασχολήσει στο επίπεδο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσής τους, στο πλαίσιο όμως μιας ευρωποκεντρικής αντίληψης και μιας προσέγγισης που

εστιάζει στην αδιάπτωτη πορεία του ευρωπαϊκού κόσμου προς την πρόοδο. Αναμένεται επίσης να κατανοήσουν, σε μια πρώτη επαφή, ότι και οι λαοί «χωρίς ιστορία» των σχολικών εγχειριδίων, κατέχουν θέση, όπως και οι Ευρωπαίοι ή άλλοι «ιστορικοί» λαοί, στην ιστορική διαδικασία, ως κοινωνίες που παρήγαγαν «πολιτισμό» και που δέχτηκαν, άλλοτε παθητικά και άλλοτε ενεργητικά, τις επιπτώσεις της ευρωπαϊκής επέκτασης.

- **Προσπαιτούμενα:** Κανένα.

- **Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:**

α) Εγχειρίδια του μαθήματος:

Pagden, A., 2004. *Λαοί και Αυτοκρατορίες. Οι Ευρωπαίοι και ο υπόλοιπος κόσμος από την αρχαιότητα έως σήμερα.*

Τοντόροφ, Τ. 2004. *Η κατάκτηση της Αμερικής. Το πρόβλημα του Άλλου.*

β) Συμπληρωματική βιβλιογραφία:

Wolf, E. 2008. *Η Ευρώπη και οι λαοί χωρίς ιστορία.*

Aymard, M. «1492: η Ευρώπη και ο κόσμος», σ. 11-30, στο Μ. Aymard- Ε. Αρβελέρ. 2000. *Οι Ευρωπαίοι. Β' τ.*

Subrahmanyam, S. «Τα στάδια της κατάκτησης των θαλασσών», σ. 45-57, στο ίδιο.

Mollat, M. 1999. *Η Ευρώπη και η θάλασσα.*

Vicens-Vives, J. 1997. *Σύντομη ιστορία της Ισπανίας.*

Wachtel, N. «Ο εκπολιτισμός», σ.38-65, στο J. Le Goff- P. Nora, *Το έργο της ιστορίας*, τ.3.

Favre, H., 1995. *Οι Τνκας.*

- **Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι:** Για λόγους που έχουν να κάνουν με τους στόχους του μαθήματος επιλέγεται ως μέθοδος διδασκαλίας η διάλεξη, που στοχεύει να ανασυνθέσει σταδιακά τη σχέση των φοιτητών με το πεδίο της ιστοριογραφίας. Οι φοιτητές παρακολουθούν στην αρχή της εκπαιδευτικής διαδικασίας προβολές σχετικών ταινιών, που θέτουν το ζήτημα της ευρωπαϊκής κυριαρχίας στην αμερικανική ήπειρο και τις πολλαπλές αναγνώσεις του. Προτρέπονται τέλος σε γραπτή εργασία, που στηρίζεται σε αφηγήσεις σύγχρονες της εξεταζόμενης περιόδου (κείμενα των στρατιωτικών, εκκλησιαστικών, ή των εξερευνητικών αποστολών) με στόχο να συνδέσουν τη συγκρότηση ενός λόγου για τον ευρωπαίο εαυτό και τους άλλους, όπως εμφανίζεται σε αυτά τα κείμενα του 16^{ου} αιώνα, με το υλικό του μαθήματος.
- **Μέθοδοι αξιολόγησης / βαθμολόγησης:** Η αξιολόγηση των φοιτητών βασίζεται σε προαιρετικές γραπτές εργασίες (που εφόσον πραγματοποιηθούν καταλαμβάνουν 40% της βαθμολογίας), και τη γραπτή τελική εξέταση.
- **Γλώσσα διδασκαλίας:** Ελληνικά
- **Τρόπος παράδοσης μαθήματος:** Φυσική παρουσία της διδάσκουσας.

<http://www.sah.aegean.gr/course/i-265/>

Ανθρωπολογία της συγγένειας

- **Κωδικός μαθήματος:** KA-120
- **Τύπος μαθήματος:** Υποχρεωτικό
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 1^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 2^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 5
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκουσας:** Βενετία Καντσά

- **Περιεχόμενο μαθήματος:**
  1. Εισαγωγικά: Παρουσίαση του μαθήματος.
  2. Τι είναι συγγένεια;
  3. Το αρχικό ανθρωπολογικό ενδιαφέρον για τη μελέτη της συγγένειας. Οι βικτοριανοί ανθρωπολόγοι και η ενασχόλησή τους με τη συγγένεια. «Πατριαρχία» και «Μητριαρχία».
  4. Όροι της συγγένειας, γενεαλογικό σχεδιάγραμμα και η γενεαλογική μέθοδος του W.H.R. Rivers
  5. Η «θεωρία της καταγωγής» ή «Θεωρία των ομάδων μονογραμμικής καταγωγής»
  6. Αιμομιξία, ανταλλαγή, αγχιστεία. Ο Claude Levi Strauss και η «Θεωρία της αγχιστείας»
  7. Οικογένεια και οικιακή ομάδα
  8. Η συμβολική προσέγγιση του David Schneider και η επίδραση της φεμινιστικής ανθρωπολογίας
  9. Μητρότητα, πατρότητα, αναπαραγωγή
  10. Καταγωγή και υιοθεσία. Διεθνικές υιοθεσίες
  11. «Οικογένειες καταγωγής»/ «Οικογένειες επιλογής»
  12. Υποβοηθούμενη αναπαραγωγή
  13. «Νέες βιολογίες», «νέες σχέσεις»; Φύση, πολιτισμός, συγγένεια
- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Η συγγένεια υπήρξε το προνομιακό πεδίο μελέτης και έρευνας της ανθρωπολογίας για περίπου έναν αιώνα, μέχρι τη δεκαετία του 1970, όταν το ανθρωπολογικό ενδιαφέρον για τη μελέτη των συγγενειακών σχέσεων μειώθηκε αισθητά, ύστερα από την κριτική που δέχτηκαν οι επονομαζόμενες «ολιστικές προσεγγίσεις της συγγένειας». Ωστόσο, οι επιδράσεις της συμβολικής προσέγγισης της συγγένειας και των φεμινιστικών αναλύσεων του φύλου, της αναπαραγωγής και της σεξουαλικότητας, αλλά και οι εθνογραφικές καταγραφές των τρόπων με τους οποίους κατασκευάζονται και νοηματοδοτούνται οι συγγενειακές και οικογενειακές σχέσεις στις δυτικές κοινωνίες είχαν ως συνέπεια την ανανέωση του ανθρωπολογικού ενδιαφέροντος για τη μελέτη της συγγένειας και της οικογένειας τις τελευταίες δεκαετίες.

Στο πλαίσιο του μαθήματος επιχειρείται, καταρχήν, η γνωριμία με τις κυριότερες ανθρωπολογικές θεωρίες της συγγένειας και η κατανόηση βασικών εννοιών. Αναλυτικότερα, εξετάζονται η θεωρία της μονογραμμικής καταγωγής και η θεωρία της επιγαμίας, οι οποίες αντιμετωπίζουν τη συγγένεια ως συνολικό τρόπο οργάνωσης μιας κοινωνίας, και αναλύονται, ανάμεσα σε άλλες, οι έννοιες της καταγωγής, της αγχιστείας, της αιμομιξίας, της εξωγαμίας, του έδνου, της προίκας, της

εγκατάστασης, της οικογένειας και της οικιακής ομάδας. Εξετάζονται ακόμα, τόσο η συμβολική προσέγγιση, όσο και φεμινιστικές θεωρήσεις που προτείνουν την από κοινού ανάλυση της συγγένειας και του φύλου, και οι οποίες αμφισβήτησαν παλαιότερες ολιστικές θεωρίες περί συγγένειας και προετοίμασαν το έδαφος για την ανάδυση σύγχρονων προσεγγίσεων. Τέλος, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη χρήση νέων μεθόδων αναπαραγωγής και την εμφάνιση καινούργιων τρόπων συμβίωσης και μορφών γαμήλιων σχέσεων οι οποίες αμφισβήτησαν ρητά την άποψη ότι οι πλέον διαδεδομένες κοινωνικές μας σχέσεις είναι βασισμένες στη «βιολογία» ή τη «φύση», διαφοροποίησαν τις αντιλήψεις μας σχετικά με το «τι κάνει» κάποιον συγγενή, και επανέφεραν με ένταση στο προσκήνιο την ερώτηση αναφορικά με τις εννοιολογήσεις της συγγένειας και της οικογένειας σε διαφορετικά πολιτισμικά συμφραζόμενα.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο/η φοιτητής/ήτρια θα είναι σε θέση:

- Να γνωρίζει ένα από τα πλέον σημαντικά πεδία της ανθρωπολογικής θεωρητικής διερεύνησης και εθνογραφικής καταγραφής.
- Να κατανοεί τους πολιτισμικά ποικίλους τρόπους σύλληψης και ερμηνείας των συγγενειακών και οικογενειακών σχέσεων σε διαφορετικές κοινωνίες και πολιτισμούς.
- Να αναγνωρίζει τη σύνδεση των συγγενειακών σχέσεων με άλλες πλευρές της κοινωνικής ζωής και ένταξής τους σε ευρύτερα πολιτισμικά πλαίσια.
- Να αναλύει σύγχρονες μορφών συγγένειας ως αποτέλεσμα τεχνολογικών αλλαγών και κοινωνικών μετασχηματισμών.

<http://www.sah.aegean.gr/course/ka-120/>

Ανθρωπολογία της μετανάστευσης

- **Κωδικός μαθήματος:**

KA-123

- **Τύπος μαθήματος:**

Υποχρεωτικό

- **Επίπεδο μαθήματος:**

Προπτυχιακό

- **Έτος σπουδών:**

1^ο

- **Εξάμηνο σπουδών:**

2^ο

- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):**

5

- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:**

3

- **Όνομα διδάσκουσας:**

Πηνελόπη Τοπάλη

- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Το μάθημα αποτελεί εισαγωγή στην ανθρωπολογία της μετανάστευσης και της διαμετανάστευσης. Μέσα από μια ανθρωπολογική προοπτική εστιάζει σε εθελούσιες ή μη μετακινήσεις ομάδων και διερευνά τις πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές όψεις των σύγχρονων μορφών μετακίνησης μεταξύ εθνικών συνόρων. Επιπλέον, το μάθημα επικεντρώνεται στις μορφές μετανάστευσης (διαμετανάστευση) που διαμορφώνονται στο σύγχρονο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον και παρακολουθεί τις επιπτώσεις αυτών των μετακινήσεων σε μια σειρά πρακτικών που περιλαμβάνουν τη γονεϊκότητα, το γάμο, τους έμφυλους ρόλους, την πολιτική, την εργασία, τη θρησκεία. Τέλος, το μάθημα εξετάζει το πώς μπορούμε να

χρησιμοποιήσουμε την ανθρωπολογική θεωρία και μεθοδολογία για να κατανοήσουμε τις πολιτισμικά ορισμένες εμπειρίες μεταναστών σε διαφορετικά εθνικά κράτη, με έμφαση στο παράδειγμα της Ελλάδας. Οι φοιτητές/τριες αναμένεται να αναπτύξουν κριτική ανθρωπολογική προοπτική πάνω σε ζητήματα μετανάστευσης, διαμετανάστευσης, παγκοσμιοποίησης και υπηκοότητας. Διερευνώντας το ζήτημα της μετανάστευσης από τη σκοπιά των ίδιων των μεταναστών θα εξοικειωθούν με την ανθρωπολογική θεωρία και μεθοδολογία και παράλληλα με τα αναλυτικά εργαλεία της μετανάστευσης.

- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Πιο συγκεκριμένα, οι φοιτητές/τριες αναμένεται:
  - Να αναγνωρίζουν τη μετανάστευση ως κεντρικό παράγοντα στη συγκρότηση των σύγχρονων εθνικών κρατών και να σκιαγραφούν τους τύπους των σύγχρονων μεταναστευτικών κινήσεων κυρίως προς ευρωπαϊκά εθνικά κράτη.
  - Να διακρίνουν τις έννοιες του/της οικονομικού/ής μετανάστη/τριας, του/της πρόσφυγα και του/της διαμετανάστη/τριας.
  - Να διακρίνουν τις έννοιες της εθνότητας, της εθνικότητας, της «φυλής», της υπηκοότητας.
  - Να αναγνωρίζουν το πολιτισμικά ορισμένο περιεχόμενο του «μετανάστη», του «πρόσφυγα», του «έθνους» και της «φυλής».
  - Να σκιαγραφούν πολιτικές της μετανάστευσης και της υπηκοότητας
  - Να αναγνωρίζουν τις επιπτώσεις της παγκοσμιοποίησης στις πρακτικές μετακίνησης των ανθρώπων.
  - Να εντοπίζουν τις επιπτώσεις διαμεταναστευτικών πρακτικών στην οικογένεια, το γάμο, τις έμφυλες σχέσεις, την εργασία, την πολιτική και τη θρησκεία
  - Να αναγνωρίζουν «φυλετικούς» λόγους και μορφώματα στο πολιτισμικό πλαίσιο στο οποίο αναπτύσσονται και οργανώνονται.
  - Να ερμηνεύουν την μεταναστευτική εμπειρία χρησιμοποιώντας ως αφετηρία τη σκοπιά των ίδιων των μεταναστών.

<http://www.sah.aegean.gr/course/ka-123/>

Μνήμη και αστικός χώρος από το τέλος του Β Παγκόσμιου Πολέμου μέχρι σήμερα

- **Κωδικός μαθήματος:** I-239
- **Τύπος μαθήματος:** Υποχρεωτικό
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 1^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 2^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 5
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκουσας:** Γιάννης Γιαννιτσιώτης
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Στόχος του μαθήματος είναι να αναδείξει την πολύπλοκη και πολυεπίπεδη σχέση μνήμης και αστικού χώρου μέσα από τις πολιτικές της μνήμης που σκοπεύουν να καταστήσουν τη μνήμη ορατή στο δημόσιο χώρο, δηλαδή

δημόσια (τόποι μνήμης, ανδριάντες, γλυπτά, ονοματοθεσίες δρόμων και πλατειών, μουσεία, δρώμενα, δράσεις Δημόσιας Ιστορίας). Επικεντρώνουμε το ενδιαφέρον μας χρονικά στην περίοδο από το τέλος του Β΄ΠΠ μέχρι σήμερα, και γεωγραφικά κατά κύριο λόγο στην Ευρώπη και τις Ηνωμένες Πολιτείες. Η ελληνική περίπτωση κατέχει σημαντική θέση στην εξέτασή μας. Αφετηρία τη προσέγγισής μας αποτελεί η παραδοχή ότι η δημόσια μνήμη είναι ιστορικά προσδιορισμένη και για το λόγο αυτό ανοικτή σε νέες ερμηνείες, αντικαταστάσεις και βανδαλισμούς ανάλογα με τις ιδεολογικές προτεραιότητες της εκάστοτε εξουσίας, τις διεκδικήσεις των κοινωνικών ομάδων για τη συμπερίληψη τους στη δημόσια μνήμη καθώς επίσης τους κοινωνικούς, οικονομικούς και πολιτισμικούς μετασχηματισμούς που συμβαίνουν σε μια κοινωνία. Τα ζητήματα που θα μας απασχολήσουν είναι: οι υλικές αναπαραστάσεις της μνήμης σε σχέση με τον τύπο της εκάστοτε εξουσίας αλλά και η τροπικότητα της αναπαράστασης, οι ανταγωνισμοί γύρω από τη μνημονική συγκρότηση του χώρου εξαιτίας ανταγωνιστικών ερμηνειών του παρελθόντος, οι χωρικές της μνήμης σε σχέση με τις καθημερινές γεωγραφίες των πολιτών, οι αποκλεισμοί της μνήμης ομάδων από αυτόν, η αλληλόδραση μνήμης και χώρου σε σχέση με τη συγκρότηση εθνικών, εθνοπολιτισμικών, πολιτικών, έμφυλων, φυλετικών και ταξικών ταυτοτήτων. Παράλληλα, εξετάζονται οι τρόποι μέσω των οποίων ο κλάδος της δημόσιας ιστορίας μπορεί να εμπλέξει τους πολίτες σε μια δυναμική σχέση με το αστικό παρελθόν δίνοντας τους τη δυνατότητα να γίνουν οι ίδιοι παραγωγό μνήμης, στην κλίμακα της γειτονιάς και της πόλης τους.

- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Μετά το πέρας της διδασκαλίας οι φοιτήτριες και οι φοιτητές αναμένεται να:
  - έχουν κατανοήσει ότι στους τόπους μνήμης και στις αναμνηστήριες τελετές αλληλοδιαπλέκονται οι κοινωνικές εντάσεις, η πολιτική πραγματικότητα και οι πολιτισμικές αξίες μιας κοινωνίας
  - έχουν εξοικειωθεί με την κεντρική σημασία του χώρου στην παραγωγή της κοινωνικής και συλλογικής μνήμης
  - αντιληφθούν ότι η κατασκευή της δημόσιας μνήμης (και της μνήμης γενικότερα) είναι μια επιλεκτική διαδικασία συμπερίληψης και ταυτόχρονα αποκλεισμού
  - αναπτύσσουν τον προβληματισμό τους πάνω στη σχέση του χώρου με τις πολιτικές κατασκευές της επίσημης μνήμης αλλά και αυτής των υπάλληλων ομάδων
  - σκέφτονται τη συλλογική μνήμη και την παραγωγή της σε σχέση με τη γειτονιά, τη συνοικία και την πόλη τους
  - έχουν κατανοήσει το γεγονός ότι οι υλικές αποτυπώσεις της μνήμης στο δημόσιο χώρο, όπως για παράδειγμα τα μνημεία, δεν χαρακτηρίζονται από καθολική αποδοχή των μελών της κοινωνίας, αλλά συχνά καθίστανται αμφισβητούμενοι τόποι και πεδία συγκρούσεων γύρω από τη μνήμη
  - χρησιμοποιούν τον χώρο ως πεδίο ιστορικής έρευνας αναδεικνύοντας τη σημασία του στη διαμόρφωση της ιστορικής κουλτούρας

<http://www.sah.aegean.gr/course/i-239/>

Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ

Εισαγωγή στη γλωσσολογία

- **Κωδικός μαθήματος:** ΓΛ-300
- **Τύπος μαθήματος:** Υποχρεωτικό
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 2^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 3^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 5
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκοντος:** Κώστας Κανάκης
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Σε αυτό το μάθημα –το οποίο αντικαθιστά το παλαιότερο ομότιτλο– οι φοιτητές/τριες εισάγονται στη γλωσσολογία, τον κλάδο που έχει ως αντικείμενό του τη μελέτη των φυσικών γλωσσών, από τυπική και λειτουργική σκοπιά. Εξετάζονται η ιστορία και οι βασικές αρχές της σύγχρονης γλωσσολογίας και δίνεται έμφαση στην παρουσίαση των επιπέδων της γλωσσολογικής ανάλυσης (φωνητική & φωνολογία, μορφολογία, σύνταξη, σημασιολογία). Δεδομένου ότι επιχειρεί να καλύψει βασικές θεωρητικές ανάγκες εκκολλαπτόμενων κοινωνικών επιστημόνων, το μάθημα εξετάζει όχι μόνο την τυπική (βλ. παραπάνω) αλλά σε κάποιο βαθμό και την κοινωνικο-λειτουργική πλευρά της γλώσσας (πραγματολογία, κοινωνιογλωσσολογία) επιχειρώντας, έτσι, μια σύνδεση της γλώσσας ως πανανθρώπινου (γνωσιακού) φαινομένου και της γλώσσας ως συγκεκριμένου επικοινωνιακού κώδικα (δηλαδή ως ιδιαίτερης, κοινωνικά τοποθετημένης πραγματικότητας και εμπειρίας) με κοινωνική συνάφεια. Ενός κώδικα που έχει μελετηθεί ιστορικά από την ανθρωπολογία, ως πολυσυλλεκτική επιστήμη με πολλούς σπονδύλους, και τη γλωσσολογία ως αυτόνομη επιστήμη μετά τη δεύτερη δεκαετία του 20ού αιώνα. Η πρώτη κατέδειξε από νωρίς την κοινωνική συνάφεια της γλώσσας ενώ η δεύτερη τη γνωσιακή της βάση.
- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Το μάθημα αυτό επιχειρεί μια συνολική (ολιστική) προσέγγιση, η οποία για ευνόητους λόγους ακολουθεί την αντίστροφη πορεία: από τη γλωσσολογική δομική σκέψη και την εξειδίκευση των εργαλείων προκειμένου να γίνουν χρήσιμες γενικεύσεις με αξιοπρόσεκτο βαθμό προβλεψιμότητας (και, κατ' επέκταση, θεωρητικοποίησης) στην ανθρωπολογική μερικότητα απολύτως συγκεκριμένων κοινοτήτων πρακτικής, η μελέτη των οποίων, ωστόσο, επιτρέπει εξίσου χρήσιμες γενικεύσεις για τη φύση του γλωσσικού φαινομένου από λειτουργική σκοπιά. Κομβικό σημείο για αυτή τη σύνδεση είναι οι γλωσσικές πράξεις, μέσω των οποίων επιχειρείται η συστηματική σύνδεση μεταξύ μορφής και λειτουργίας των γλωσσικών τύπων (από τους φθόγγους, τα μορφήματα και τις λέξεις στις φράσεις –και μέσω του θεωρητικού δημιουργήματος των «προτάσεων»– στο συνεχή λόγο (discours ή discourse) που είναι το κατ' εξοχήν σημείο συνάντησης της γλωσσολογίας με τις κοινωνικές επιστήμες). Το μάθημα αυτό επιχειρεί μια συνολική (ολιστική) προσέγγιση του γλωσσικού φαινομένου εστιάζοντας, για πρακτικούς

λόγους, στην ελληνική χωρίς να περιορίζεται σε αυτήν. Βασική του επιδίωξη είναι να εξοικειώσει φοιτητές/τριες κοινωνικών επιστημών με τις γενικές αρχές της (δομικής και γενετικής) γλωσσολογίας και συγκεκριμένα: α) με την τυπική μελέτη του κάθε επιπέδου γλωσσικής ανάλυσης και β) με τη λειτουργική πλευρά της γλώσσας. Οι γνώσεις που αποκτούν οι εκπαιδευόμενοι/ες προάγουν την κατανόηση της γλώσσας ως σύνθετου φαινομένου με γνωσιακή και κοινωνική βάση, ενώ οι σχετικές δεξιότητες τους επιτρέπουν να αναλύουν γλωσσικά φαινόμενα διαφόρων επιπέδων με συστηματικό τρόπο. Απώτερος στόχος είναι η προετοιμασία κοινωνικών επιστημόνων για το σύνθετο έργο που επιχειρούν οι σύγχρονες κοινωνικές επιστήμες: την αγκίστρωση των κοινωνικών φαινομένων στην έννοια του λόγου (discours) όπως την διετύπωσε, μεταξύ άλλων, ο Foucault. Ωστόσο, δεδομένου ότι ο φουκωϊκός λόγος/discours δεν μπορεί παρά να έπεται του λόγου/parole όπως τον εννοεί ο de Saussure, σε αυτό το μάθημα ακολουθείται ο δρόμος της (κάθε άλλο παρά γραμμικής) ιστορικής συνέχειας: το μεγαλύτερο μέρος του μαθήματος καταδεικνύει τη σημασία του δομισμού για την ανάλυση των γλωσσικών τύπων (κάθε μεγέθους/έκτασης), ενώ παράλληλα ασκείται συστηματική κριτική στο δομισμό για τη μερικότητα της προσέγγισής του στο γλωσσικό φαινόμενο –μιας προσέγγισης που εμπνεύστηκε με βάση τη φωνητική (και αργότερα τη φωνολογία) η οποία σε αντίθεση με τα άλλα επίπεδα της γλωσσικής ανάλυσης δεν καλείται να λάβει, γενικά ή σοβαρά, υπόψη της τη γλωσσική σημασία, η οποία ωστόσο ελλοχεύει σε κάθε περαιτέρω επίπεδο ανάλυσης (και τελικά είναι αποδεδειγμένα ο μόνος λόγος για τον οποίο έχουμε γλώσσα). Το τελευταίο μέρος του μαθήματος χρησιμοποιεί την πραγματολογική θεωρία των γλωσσικών πράξεων προκειμένου να συνδέσει τη γλωσσική μορφή με τη γλωσσική λειτουργία και να περάσει: α) από τους γλωσσικούς τύπους στις γλωσσικές σημασίες και β) από το parole του de Saussure ως παραγωγή λόγου ή γλωσσική χρήση στο discours του Foucault ως πρακτική που συγκροτεί την κοινωνική πραγματικότητα. Απώτερος στόχος του μαθήματος είναι η συνειδητοποίηση ότι το γλωσσικό τυπικό αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την κριτική κατανόηση του Λόγου/discours.

<http://www.sah.aegean.gr/course/gl-300/>

Προφορική Ιστορία

- **Κωδικός μαθήματος:**

I-208

- **Τύπος μαθήματος:**

Υποχρεωτικό

- **Επίπεδο μαθήματος:**

Προπτυχιακό

- **Έτος σπουδών:**

2 ^ο

- **Εξάμηνο σπουδών:**

3 ^ο

- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):**

5

- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:**

3

- **Όνομα διδάσκουσας:**

Ποθητή Χαντζαρούλα

- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Το μάθημα αποτελεί εισαγωγή στα κεντρικά θεωρητικά και μεθοδολογικά ζητήματα της προφορικής ιστορίας: Αποτελεί η προφορική ιστορία

ένα διαφορετικό είδος ιστορίας και σε τι συνίσταται η διαφορά της; Τι είδους τεκμήρια είναι οι προφορικές μαρτυρίες; Για ποιο λόγο αποτελούν πρόκληση για τον ιστορικό του πρόσφατου παρελθόντος; Ποιες πλευρές της ανθρώπινης ιστορίας φωτίζουν οι προφορικές μαρτυρίες; Πώς προέκυψε και από ποιες ανάγκες η συγκρότηση της προφορικής ιστορίας σε ξεχωριστό γνωστικό πεδίο;

Τα θέματα στα οποία εστιάζει αφορούν: τη σχέση μνήμης και ιστορίας, τη μνήμη ως πηγή της ταυτότητας (ταξικής, έμφυλης, φυλετικής, σεξουαλικής, θρησκευτικής κλπ.), τη διαδικασία διαμόρφωσης της υποκειμενικότητας (ατομικής και συλλογικής), τη σχέση μεταξύ ερευνητριας/τή και πληροφορήτριας/τή, ζητήματα δεοντολογίας της προφορικής συνέντευξης και χρήσης της προφορικής μαρτυρίας, τις πολιτικές της συγκρότησης της αφήγησης (μνήμη, απόκρυψη, σιωπή, τραύμα).

Στόχος του μαθήματος είναι να εξοικειώσει τις φοιτήτριες/τές με τις θεωρητικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις της προφορικής ιστορίας μέσα από συγκεκριμένα ιστοριογραφικά παραδείγματα (ιστορία του Ολοκαυτώματος, εμφυλίου, απαρτχάιντ κλπ.). Επιπλέον, να τις/τους εισαγάγει σε ζητήματα πρακτικής της προφορικής ιστορίας όπως ο σχεδιασμός και η διεξαγωγή συνεντεύξεων και η ερμηνεία των προφορικών μαρτυριών.

- **Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα:** Οι φοιτητές/-τριες αναμένεται να εξοικειωθούν με τη μέθοδο της προφορικής ιστορίας και να οργανώνουν τη δική τους έρευνα, η οποία θα βασίζεται σε προφορικές μαρτυρίες. Επίσης να αποκτήσουν γνώση της σημασίας και της ιδιαιτερότητας της προφορικής μαρτυρίας και να κατανοήσουν τη έννοια της μνήμης ως πηγή για να κατανοήσουμε το παρελθόν. Ειδικότερα, αναμένεται:

-Να κατανοήσουν την προφορική μαρτυρία ως πηγή γνώσης για το παρελθόν.

-Να διακρίνουν τις ιδιαιτερότητες της μαρτυρίας ως ιστορικής πηγής.

-Να εφαρμόσουν τη μεθοδολογία της προφορικής συνέντευξης στη δική τους έρευνα.

-Να σχεδιάζουν και να υλοποιούν ένα πρόγραμμα προφορικής ιστορίας.

-Να πραγματοποιούν και να αναλύουν προφορικές συνεντεύξεις.

-Να χρησιμοποιήσουν τη μαρτυρία ως πηγή και να αξιολογήσουν τα τεκμήριά τους.

<http://www.sah.aegean.gr/course/i-208/>

Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ιστορία (τέλη 18ου-αρχές 20ού αι.)

- **Κωδικός μαθήματος:**

I-267

- **Τύπος μαθήματος:**

Υποχρεωτικό

- **Επίπεδο μαθήματος:**

Προπτυχιακό

- **Έτος σπουδών:**

2^ο

- **Εξάμηνο σπουδών:**

3^ο

- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):**

5

- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:**

3

- **Όνομα διδάσκοντος :**

Σπύρος Καράβας

- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Στο μάθημα εξετάζονται οι εξής θεματικές ενότητες: Βιομηχανική Επανάσταση – Γαλλική Επανάσταση – Η Ευρώπη μετά το 1815 και τα

επαναστατικά κινήματα – Αστικοποίηση και εκβιομηχάνιση τον 19^ο αιώνα – Δημιουργία εθνικών κρατών – Ο θρίαμβος και η κρίση του ευρωπαϊκού καπιταλισμού (1870-1914). Ιδιαίτερο βάρος δίνεται στις δύο επαναστάσεις (βιομηχανική και γαλλική) που άλλαξαν τη μορφή και καθόρισαν σε μεγάλο βαθμό την πορεία της Ευρώπης. Σε κάθε ενότητα προηγείται σύντομη εισαγωγή και χρονολογική παρουσίαση των γεγονότων-σημείων αναφοράς και επακολουθεί η ανάλυση των παραγόντων που επηρέασαν τις εξελίξεις καθώς και των μηχανισμών που χαρακτηρίζουν τις νέες ιστορικές πραγματικότητες.

- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Οι φοιτητές που παρακολουθούν τις διαλέξεις και μελετούν την ύλη αποκτούν την δυνατότητα κατανόησης των τεράστιων ανατροπών που επεφύλασσε ο «μεγάλος» 19ος αι. για την ιστορία της ανθρωπότητας και ιδιαίτερα για εκείνη της Ευρώπης. Είναι σε θέση να διαπιστώσουν τις καταλυτικές επιδράσεις των επαναστάσεων, στον πνευματικό (Διαφωτισμός), στον ιδεολογικοπολιτικό (Γαλλική Επανάσταση) και στον οικονομικό τομέα (Βιομηχανική Επανάσταση) ως προς την ανθρώπινη συνθήκη. Οι φοιτητές εξοικειώνονται με την επιστημονική βιβλιογραφία και μπορούν να αντιληφθούν την ανάδυση, την κυριαρχία και τους ανταγωνισμούς των Μεγάλων Δυνάμεων, την δυναμική και τις αντιφάσεις των κινήματων εθνικής αυτοδιάθεσης, το εύρος και το περιεχόμενο των κοινωνικών συγκρούσεων και τέλος την πολυπλοκότητα των παραγόντων που επηρέασαν αποφασιστικά την εξέλιξη των ευρωπαϊκών κοινωνιών.

<http://www.sah.aegean.gr/course/i-267/>

Ανθρωπολογία της υγείας

- **Κωδικός μαθήματος:** KA-161
- **Τύπος μαθήματος:** Υποχρεωτικό
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 2^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 3^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 5
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκουσας:** Αίγλη Χατζούλη
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Στο μάθημα αυτό γίνεται εισαγωγή στην Ανθρωπολογία της Υγείας, στις βασικές έννοιες και μεθόδους. Μέσα από την μελέτη κλασικών αλλά και σύγχρονων ανθρωπολογικών μελετών που αφορούν τη διεθνή αλλά και την ελληνική εθνογραφική σκηνή οι φοιτητές έρχονται σε επαφή με το γνωστικό αντικείμενο και τις ιστορικές καταβολές της ανθρωπολογίας της υγείας, με τα πολλαπλά πεδία διερεύνησης και τις σύγχρονες συζητήσεις.

Το πως οι άνθρωποι κατανοούν και εννοιολογούν την υγεία και την ασθένεια, το σώμα που νοσεί, το που στρέφονται οι άνθρωποι για εξηγήσεις και θεραπείες, σε

ποιά συμβολικά συστήματα, ποιοί θεσμοί ενεργοποιούνται, αποτελούν όλα πεδία στα οποία το μάθημα εστιάζει.

Θα μελετηθούν μέσω ανθρωπολογικών εθνογραφικών παραδειγμάτων και σχετικών θεωρητικών προσεγγίσεων εντόπια ιατρικά συστήματα, η πολιτική οικονομία της ασθένειας, και η βιοϊατρική ως κοινωνικός θεσμός και πηγή εξουσίας. Η ανθρωπολογία της υγείας αναδεικνύει αφενός την πολλαπλότητα των αναπαραστάσεων γύρω από την υγεία και την ασθένεια αλλά και την ιστορικότητα της νοσηρότητας που αφορά κυρίως δομικές ανισότητες αλλά και κυρίαρχες κατηγοριοποιήσεις γύρω από την ανθρώπινη διαφορά και πως αυτή γίνεται στόχος βιοπολιτικών ιατρικής φροντίδας. Θα αναπτυχθούν μεταξύ άλλων τα πολλαπλά ιατρικά μοντέλα, ζητήματα πίστης, η ενσώματη εμπειρία της πάθησης, ο ιατρικός πλουραλισμός, η ιατρικοποίηση και η βιοϊατρικοποίηση, οι αλλαγές που έχουν επιφέρει οι νέες τεχνολογίες της βιοϊατρικής στην εννοιολόγηση της ζωής, η ανάδυση του βιοκοινωνικού σώματος, η δομική βία και οι ανισότητες στην υγεία, η επιτήρηση των σωμάτων μέσω του βιοϊατρικού θεσμού, η παγκόσμια υγεία, ο ιατρικός ανθρωπισμός και η προβληματική της κριτικής/εφαρμοσμένης ανθρωπολογίας της υγείας.

- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο/η φοιτητής/ήτρια θα είναι σε θέση:

Να γνωρίζει ένα από τα βασικά πεδία της ανθρωπολογικής θεωρητικής διερεύνησης και εθνογραφικής δράσης.

Να κατανοεί τους πολιτισμικά πολλαπλούς τρόπους κατανόησης και εννοιολόγησης της υγείας, της θεραπείας, της νόσου, σε διαφορετικές κοινωνίες και πολιτισμούς.

Να αναγνωρίζει το πώς διαπλέκεται η υγεία και μη-υγεία, η θεραπεία και η διαχείριση των σωμάτων που με άλλες πλευρές της κοινωνικής ζωής.

Να αναλύει σύγχρονες ανασηματοδοτήσεις των διπλών υγεία και μη-υγεία, κανονικότητα και μη κανονικότητα, φυσικό και τεχνητό, σε σχέση με σύγχρονες τεχνολογικές εξελίξεις.

<http://www.sah.aegean.gr/course/ka-161/>

Ανθρωπολογία της εκπαίδευσης

- **Κωδικός μαθήματος:** KA-180
- **Τύπος μαθήματος:** Υποχρεωτικό
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 2^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 3^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκουσας:** Έφη Πλεξουσάκη
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Στο μάθημα εξετάζεται πως εφαρμόζονται η προβληματική της ανθρωπολογίας για την πολιτισμική ετερότητα και η μέθοδος της εθνογραφίας και της συμμετοχικής παρατήρησης στη μελέτη της εκπαίδευσης και

του σχολείου. Η ανθρωπολογία προσεγγίζει το φαινόμενο της εκπαίδευσης όχι ως μια συνθήκη εκ των προτέρων δεδομένη την οποία κανείς μπορεί να παρατηρήσει και να αναλύσει, αλλά εστιάζει στους τρόπους, τις πρακτικές και τις ιδέες που διαμορφώνουν το φαινόμενο της εκπαίδευσης και το προσδιορίζουν ιστορικά και πολιτισμικά. Με αυτή την έννοια, η ανθρωπολογία της εκπαίδευσης εστιάζει στα διαφορετικά περιεχόμενα και λειτουργίες της εκπαίδευσης σε διαφορετικά περιβάλλοντα.

Η εκπαίδευση αναφέρεται σε πολύμορφα φαινόμενα (π.χ. μάθηση, διδασκαλία, γνώση, κοινωνικότητα, γλώσσα, ταυτότητες και υποκειμενικότητα) και παράλληλα το ίδιο το ανθρωπολογικό ενδιαφέρον για το σχολείο και έχει πολλαπλές αφετηρίες και συνδέσεις με άλλες κοινωνικές επιστήμες.

Εκτός από θεωρητικά κείμενα και εθνογραφικές μελέτες το μάθημα θα βασιστεί στην προβολή και συζήτηση με αφετηρία ταινίες μυθοπλασίας και ντοκυμαντέρ που εστιάζουν στη σχέση με την εκπαίδευση και σε ατομικές και συλλογικές εμπειρίες της εκπαιδευτικής διαδικασίας και της ζωής του σχολείου.

- **Μαθησιακά Αποτελέσματα:** Το μάθημα επιδιώκει να:
  - Εξοικειώσει τους/τις φοιτητές/ριες με θεωρίες, έννοιες και ιδέες που τεκμηριώνουν, αναλύουν και ερμηνεύουν εκπαιδευτικές διαδικασίες ως πολιτισμικά φαινόμενα – Αναδείξει τη χρησιμότητα της από τα κάτω προσέγγισης της σχέσης με το σχολείο και την εκπαίδευση
  - σε σχέση ειδικά με το σχολείο, να το κάνει να φαίνεται λιγότερο οικείο, να καλλιεργήσει την ανάγκη να δούμε τι γίνεται πέρα από αυτό που έχουμε συνηθίσει να βλέπουμε και να καταλαβαίνουμε
  - Αναδείξει τις ποικίλες και σύνθετες δυναμικές της εκπαιδευτικής διάδρασης σε συγκεκριμένα εθνογραφικά συμφραζόμενα
  - να δείξει τις συνδέσεις της ανθρωπολογίας της εκπαίδευσης με άλλες επιστημονικές οπτικές που ερευνούν διάφορες διαστάσεις της εκπαίδευσης και του σχολείου

<http://www.sah.aegean.gr/course/KA-180/>

Ανθρωπολογία της μουσικής

- **Κωδικός μαθήματος:** KA-192
- **Τύπος μαθήματος:** Υποχρεωτικό
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 2^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 3^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 5
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκοντος:** Παναγιώτης Πανόπουλος
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Στο μάθημα αυτό, θα εξετάσουμε πώς εφαρμόζεται η ανθρωπολογική προσέγγιση στη μελέτη της μουσικής. Θα διερευνήσουμε ποικίλες μουσικές επιτελέσεις, σε διάφορες κοινωνίες, και θα εστιάσουμε στις κοινωνικές και

συμβολικές συνιστώσες της μουσικής μέσα στον πολιτισμό, αλλά και της μουσικής ως πολιτισμού. Θα μελετήσουμε, επομένως, τη μουσική όχι ως αυτόνομη καλλιτεχνική μορφή οργάνωσης του ήχου, αλλά ως κοινωνική σχέση και πολιτισμική πρακτική, εστιάζοντας στην πολλαπλότητα και την ποικιλομορφία των πολιτισμικών σημασιών των μουσικών επιτελέσεων από κοινωνία σε κοινωνία, αλλά και μέσα στα πλαίσια της ίδιας κοινωνίας.

- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Μέσα από την ανάλυση των ποικίλων κοινωνικών χρήσεων της μουσικής σε διάφορους πολιτισμούς, θα εξηγήσουμε γιατί η ανθρωπολογία της μουσικής δεν αποτελεί σήμερα έναν γνωστικό κλάδο που συγκροτείται πάνω στη βάση ενός γνωστικού αντικειμένου (τη μουσική στις «άλλες» κοινωνίες), αλλά μια ευρύτερη θεωρητική σκοπιά, που προσεγγίζει τη μουσική ως πεδίο παραγωγής και διαχείρισης των πολιτισμικών σημασιών, των κοινωνικών πρακτικών και των σχέσεων εξουσίας, και που μπορεί να εφαρμοστεί σε κάθε κοινωνία και σε κάθε πολιτισμικό σύστημα.

Στόχοι: Η εξοικείωση με ζητήματα μουσικής εθνογραφίας και εθνογραφίας της επιτέλεσης. Η συστηματική μελέτη ενός είδους κοινωνιών (των κοινωνιών του τροπικού δάσους) ως αντιπροσωπευτικό εθνογραφικό παράδειγμα ανθρωπολογικής προσέγγισης της μουσικής.

<http://www.sah.aegean.gr/course/ka-192/>

Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ

Εισαγωγή στην κοινωνική και πολιτισμική ιστορία του Βυζαντίου

- **Κωδικός μαθήματος:** I-214
- **Τύπος μαθήματος:** Υποχρεωτικό
- **Επίπεδο μαθήματος (Προπτυχιακό/Μεταπτυχιακό):** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 2^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 4^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 5
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκοντος:** Γιάννης Σμαρνάκης
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Το μάθημα ολοκληρώνεται με τρία ειδικά ζητήματα της Βυζαντινής Ιστορίας, όπου αναλύονται η περίοδος της Εικονομαχίας, οι κανονιστικοί λόγοι και οι πολιτικές περί «ορθοδοξίας» και «ετεροδοξίας» και οι αντιλήψεις για το χρόνο και την ιστορία. Τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα είναι η γνώση της ιστορίας του βυζαντινού πολιτισμού, αλλά και η εξοικείωση των φοιτητών/τριών με ζητήματα που αφορούν τους τρόπους προσέγγισης του ιστορικού παρελθόντος. Οι φοιτητές/τριες έρχονται σε επαφή με ένα σημαντικό κεφάλαιο της μεσαιωνικής ευρωπαϊκής ιστορίας και παράλληλα εξοικειώνονται με μεθοδολογικά εργαλεία της κοινωνικής και της πολιτισμικής ιστορίας. Ο στόχος είναι ο εμπλουτισμός των γνώσεών τους, η διεύρυνση των νοητικών οριζόντων τους, αλλά και η ανάπτυξη των αναλυτικών ικανοτήτων τους.
- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα είναι η γνώση της ιστορίας του βυζαντινού πολιτισμού, αλλά και η εξοικείωση των φοιτητών/τριών με ζητήματα που αφορούν τους τρόπους προσέγγισης του ιστορικού παρελθόντος. Οι φοιτητές/τριες έρχονται σε επαφή με ένα σημαντικό κεφάλαιο της μεσαιωνικής ευρωπαϊκής ιστορίας και παράλληλα εξοικειώνονται με μεθοδολογικά εργαλεία της κοινωνικής και της πολιτισμικής ιστορίας. Ο στόχος είναι ο εμπλουτισμός των γνώσεών τους, η διεύρυνση των νοητικών οριζόντων τους, αλλά και η ανάπτυξη των αναλυτικών ικανοτήτων τους.

<http://www.sah.aegean.gr/course/i-214/>

Ελληνική Εθνογραφία

- **Κωδικός μαθήματος:** KA-112
- **Τύπος μαθήματος:** Υποχρεωτικό
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 2^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 4^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 5
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκοντος:** Ευθύμιος Παπαταξιάρχης

- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Το μάθημα εξετάζει τη σχέση της ανθρωπολογίας με άλλους επιστημονικούς κλάδους στην Ελλάδα, σχολιάζει δε την ανάπτυξη της ανθρωπολογικής προβληματικής για την πολιτισμική ετερότητα σε μια Ευρωπαϊκή κοινωνία όπως είναι η Ελληνική σε τρεις διαδοχικές φάσεις: την πρώτη περίοδο, όταν η Ελλάδα προσεγγίζεται ανθρωπολογικά σαν να ήταν μια «άλλη κοινωνία», τη δεύτερη περίοδο, όταν η σύγχρονη ελληνική κοινωνία προσεγγίζεται από τη «σκοπιά του φύλου», και την τρίτη και πιο πρόσφατη περίοδο, όταν μελετώνται εθνογραφικά παλιές και νεώτερες μορφές «εσωτερικής» διαφοροποίησης σε σχέση με εθνοπολιτισμικές μειονότητες και μεταναστευτικούς πληθυσμούς.

Σε θεματικό επίπεδο το μάθημα επικεντρώνεται στην παρουσίαση του συστήματος των αξιών, της οργάνωσης της κοινωνικής ζωής στον οικιακό χώρο, των σχέσεων της συγγένειας, του κατά φύλα καταμερισμού της εργασίας, της πολιτισμικής κατασκευής του ανδρισμού και της θηλυκότητας στην ελληνική κοινωνία. Επίσης αναφέρεται συστηματικά στην σύγχρονη ανθρωπολογική αντίληψη για το κοινωνικό φύλο και είναι οργανωμένο γύρω από τη διαπραγμάτευση δύο βασικών θεμάτων: τον κόσμο των γυναικών και τη θρησκεία από τη μια πλευρά, τον κόσμο των ανδρών και εναλλακτικές μορφές κοινωνικότητας από την άλλη. Τέλος εξετάζει τις ιστορικά πρόσφατες διαδικασίες πολιτισμικής διαφοροποίησης στην ελληνική κοινωνία σε σχέση με τις συζητήσεις για τις συλλογικές ταυτότητες και τη μετανάστευση προς την Ελλάδα.

- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Το μάθημα αποσκοπεί στο να φέρει τους φοιτητές/τριες σε μια πρώτη επαφή με τα πορίσματα της ανθρωπολογικής έρευνας για την Ελλάδα. Στο μάθημα δίνεται η δυνατότητα στους φοιτητές να αντιληφθούν μέσα από ένα οικείο παράδειγμα, όπως είναι η αυτούς η ελληνική κοινωνία ως κοινωνία καταγωγής τους, τη λειτουργία της κοινωνικής ανθρωπολογίας ως μιας άλλης, κριτικής ματιάς πάνω στον κόσμο που ζούμε.

<http://www.sah.aegean.gr/course/ka-112/>

Ανθρωπολογική θεωρία

- **Κωδικός μαθήματος:** KA-141
- **Τύπος μαθήματος:** Υποχρεωτικό
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 2^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 4^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 5
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκοντος:** Κώστας Γιαννακόπουλος
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Κριτική παρουσίαση των κυριότερων ανθρωπολογικών θεωριών (λειτουργισμός, δομολειτουργισμός, μαρξισμός, δομισμός, ερμηνευτική, μεταδομισμός) και η ένταξή τους σε ευρύτερα θεωρητικά ρεύματα. Έτσι, εξετάζεται ο τρόπος με τον οποίο η ανθρωπολογία συνομιλεί με άλλες επιστήμες όπως τη φιλοσοφία και τη ψυχανάλυση. Δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στη μετάβαση από τον δομισμό στον μεταδομισμό και στα σύγχρονα θέματα στην ανθρωπολογική θεωρία όπως υποκειμενικότητα, εξουσία-γνώση, ανθρωπολογία της ενσωμάτωσης/σωματοποίησης και του συναισθήματος. Η πρόσφατη, με βάση τις παραπάνω θεωρίες και θεματικές, επανεξέταση της εθνογραφικής έρευνας και γραφής θα αποτελέσει έναν από τους βασικούς άξονες του μαθήματος.
- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες αναμένεται να γνωρίζουν:
  - Να γνωρίζουν τις βασικές έννοιες της σύγχρονης ανθρωπολογικής θεωρίας -Να μπορούν να συνδυάσουν τις έννοιες αυτές με εκείνες που διδάσκονται στα μαθήματα που αναφέρονται σε ειδικούς κλάδους της ανθρωπολογίας
  - Να κατανοήσουν την σύνδεση της ανθρωπολογίας με άλλες πειθαρχίες

<http://www.sah.aegean.gr/course/KA-141/>

Οικονομική Ανθρωπολογία

- **Κωδικός μαθήματος:** KA-150
- **Τύπος μαθήματος:** Υποχρεωτικό
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 2^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 4^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 5
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκουσας:** Βασιλική Γαλανή-Μουτάφη
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Το πρώτο μέρος του μαθήματος επικεντρώνεται στη διαμόρφωση της Οικονομικής Ανθρωπολογίας από τη σκοπιά ανθρωπολογικών προσεγγίσεων οι οποίες βασίζονται στο έργο των Karl Marx, Emile Durkheim, και Max Weber. Κοινός παρανομαστής του έργου τους είναι η αμφισβήτηση της άποψης ότι η διεκδίκηση του ατομικού συμφέροντος απορρέει από την ανθρώπινη φύση. Σε σχέση με το ζήτημα αυτό, το μάθημα εξετάζει τις βασικές προσεγγίσεις της έννοιας του “οικονομικού”. Γίνεται κριτική παρουσίαση των κυριότερων ανθρωπολογικών θεωριών για την ανταλλαγή, το δώρο και τον αντιπραγματισμό. Στόχος του μαθήματος είναι να γίνει κατανοητό ότι οικείες πρακτικές και αντιλήψεις είναι αδιανόητες σε άλλες κοινωνίες όπου η πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες δεν διαμεσολαβείται από το χρήμα, αλλά εξαρτάται από την ένταξη των υποκειμένων σε ομάδες που συγκροτούνται με βάση τη συγγένεια, τη θρησκεία, την εντοπιότητα κ.ά. Όσον αφορά το χρήμα εξετάζονται απόψεις όπως του Simmel και του Marx, καθώς και ανθρωπολογικές προσεγγίσεις για την ηθική και το συμβολισμό του χρήματος. Στην ενότητα που αναφέρεται στην κατανάλωση η εστίαση στρέφεται στα κριτήρια με βάση τα οποία θεωρούνται αναγκαία ή επιθυμητά τα αγαθά και ιεραρχούνται ως προς τη σημασία και την αξία τους σε συγκεκριμένα κοινωνικά πλαίσια. Παράλληλα εξετάζονται σύγχρονες προσεγγίσεις που αναγνωρίζουν τον ενεργό ρόλο των καταναλωτών στην παραγωγή του πολιτισμού. Το δεύτερο μέρος του μαθήματος περιλαμβάνει ενότητες οι οποίες προορίζονται για την κατανόηση των εξής θεωριών (και σχετικών εννοιών): του εκσυγχρονισμού, της ανάπτυξης και του παγκόσμιου συστήματος. Παράλληλα, δίνεται έμφαση στις διαδικασίες κοινωνικοοικονομικού μετασχηματισμού και, ιδιαίτερα, στην προσέγγιση της ανθρωπολογικής πολιτικής οικονομίας.
- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Επιδιώκεται η γνωριμία των φοιτητών/τριων με τις βασικές προσεγγίσεις της έννοιας του οικονομικού, η κατανόηση των κυριότερων ανθρωπολογικών θεωριών για την πρωτόγονη οικονομία, την ανταλλαγή, το δώρο καθώς και για τον συμβολισμό και την ηθική του χρήματος. Το μάθημα στοχεύει, επίσης, στην απόκτηση θεωρητικού και μεθοδολογικού πλαισίου για την ερμηνεία και ανάλυση των οικονομικών πρακτικών, συμπεριφορών και αντιλήψεων στα εκάστοτε κοινωνικά και πολιτισμικά τους συμπεραζόμενα.

<http://www.sah.aegean.gr/course/ka-150/>

Εισαγωγή στην πολιτική φιλοσοφία

- **Κωδικός μαθήματος:** Φ-471
- **Τύπος μαθήματος:** Υποχρεωτικό
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 2^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 4^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 5
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκουσας:** Βίκυ Ιακώβου
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Κριτική παρουσίαση των νεότερων φιλοσοφικών θεωριών σχετικά με την πολιτική. Έπειτα από μια εισαγωγική διάλεξη, όπου θα αναλυθούν οι διαφορές ανάμεσα στην κλασική και τη νεότερη πολιτική φιλοσοφία, θα στραφούμε στα έργα των ακόλουθων στοχαστών: Μακιαβέλλι, Χομπς, Λοκ, Ρουσσώ, Καντ, Χέγκελ, Μαρξ. Κάθε φορά, έμφαση θα δίνεται αφενός στην εσωτερική λογική της εκάστοτε θεωρίας και αφετέρου στα ιστορικά συμφραζόμενα εντός της οποίας αναπτύχθηκε.
Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών/τριών με τα βασικά ζητήματα που πραγματεύεται η νεότερη πολιτική φιλοσοφία –ζητήματα όπως η φυσική κατάσταση και το φυσικό δίκαιο, το κοινωνικό συμβόλαιο, η γενική βούληση, η κυριαρχία, η νομιμότητα της εξουσίας, το δικαίωμα αντίστασης κ.ά.– καθώς και με τις διαφορές μεταξύ των επιμέρους θεωριών.
- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Με την ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές/τριες θα πρέπει είναι σε θέση να αναγνωρίζουν και να εκθέτουν τα κυριότερα επιχειρήματα των νεότερων φιλοσοφικών θεωριών σχετικά με την πολιτική, να διακρίνουν και να εξηγούν ορισμένες από τις βασικές έννοιες στις οποίες αυτές εδράζονται καθώς και να κατηγοριοποιούν κείμενα της πολιτικής φιλοσοφίας.

<http://www.sah.aegean.gr/course/f-471/>

Ανθρωπολογία της παιδικής ηλικίας

- **Κωδικός μαθήματος:** KA-197
- **Τύπος μαθήματος:** Υποχρεωτικό
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 2^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 4^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 5
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκουσας:** Αίγλη Χατζούλη
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Η ανθρωπολογική ενασχόληση με την παιδική ηλικία προβληματίζει τις έννοιες παιδί και παιδική ηλικία, αντλώντας από σχετικές εθνογραφίες και διαπολιτισμικές μελέτες. Μελετώνται οι πρακτικές, νοηματοδοτήσεις και οι ορισμοί που αφορούν τις έννοιες παιδί και παιδική ηλικία και τα πρώτα στάδια της ζωής; μελετώνται τα βιώματα, οι θεσμοί, και οι σχέσεις κλειδιά που πλαισιώνουν την παιδική ηλικία στα διαφορετικά πολιτισμικά πλαίσια. Στα πλαίσια του μαθήματος διερευνώνται διαφορετικές μορφές (σωστής) ανατροφής και γονεϊκότητας, διαφορετικές αντιλήψεις γύρω από την προσπάθεια της κοινωνίας να ενσωματώσει τα παιδιά καθώς αυτά μεγαλώνουν. Σύγχρονες ανθρωπολογικές προσεγγίσεις ασχολούνται με κριτικές αναγνώσεις κυρίαρχων –κυρίως ψυχολογικών– θεωριών σχετικά με την ανάπτυξη των παιδιών, καθώς και με την προσπάθεια ανάδειξης μεθοδολογικών και θεωρητικών εργαλείων έτσι ώστε να αναδειχθούν τα παιδιά ως κύριοι συνομιλητές κατά την ερευνητική διαδικασία και ως φορείς δράσης. Στα πλαίσια του μαθήματος οι φοιτητές/τριες θα μάθουν επίσης γύρω από τις αρχικές ανθρωπολογικές μελέτες που διαφωτίζουν την παιδική ηλικία, γύρω από συζητήσεις σχετικά με την κοινωνικοποίηση των παιδιών, για το πώς η παιδική ηλικία διαφοροποιείται σε σχέση με τη φυλή, το φύλο, την εθνικότητα, την τάξη, για το πώς η παγκοσμιοποίηση και ο καταναλωτισμός προκαλούν μετατοπίσεις στις σχετικές νοηματοδοτήσεις και πρακτικές. Τέλος θα συζητηθούν ζητήματα που συνδέονται με παιδιά σε κίνδυνο καθώς με τα δικαιώματα των παιδιών.
- **Μαθησιακά Αποτελέσματα:** Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο/η φοιτητής/ήτρια θα είναι σε θέση:
  - Να γνωρίζει το πεδίο ανθρωπολογικής διερεύνησης και εθνογραφικής δράσης που εστιάζει στην παιδική ηλικία
  - Να κατανοεί τις διαφορετικές νόρμες και τις προσδοκίες μικρών και μεγάλων από τόπο σε τόπο καθώς και τις διαφορετικές μορφές ανατροφής και γονεϊκότητας
  - Να μπορεί να τοποθετητεί κριτικά απέναντι στη διεπιστημονική συζήτηση γύρω από το δίπολο φύση/ανατροφή
  - Να αναγνωρίζει εθνογραφικά πεδία μελέτης που σχετίζονται με την ανθρωπολογία της παιδικής ηλικίας

<http://www.sah.aegean.gr/course/KA-197/>

Ε' ΕΞΑΜΗΝΟ

Η κοινωνική και πολιτική σκέψη του Καρλ Μαρξ

- **Κωδικός μαθήματος:** Φ-473
- **Τύπος μαθήματος:** Επιλογής
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 3^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 5^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκοντος:** Βασιλική Ιακώβου
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Το μάθημα χωρίζεται στις εξής θεματικές:
  1. Η μαρξική έννοια της κριτικής: από την κριτική της πολιτικής στην κριτική της πολιτικής οικονομίας.
  2. Αλλοτρίωση και ιδιοκτησία: η προβληματική των *Οικονομικών και φιλοσοφικών Χειρογράφων του 1844*.
  3. Οι αντιφάσεις της νεωτερικής κεφαλαιοκρατικής κοινωνίας.
  4. Η μαρξική θεωρία της ιστορίας.
  5. Η πολιτική χειραφέτηση και τα όριά της.
- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Με την ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές/τριες θα πρέπει είναι σε θέση να εκθέτουν με κριτικό τρόπο α) τις φιλοσοφικές καταβολές της σκέψης του Μαρξ και την πορεία της από τη νεανική περίοδο των αρχών της δεκαετίας του 1840 μέχρι την ώριμη ανάλυση του κεφαλαιοκρατικού τρόπου παραγωγής· β) τις κυριότερες πλευρές της μαρξικής ανάλυσης της νεωτερικής καπιταλιστικής κοινωνίας, με αναφορά σε βασικές έννοιες και θεωρητικά σχήματα· γ) τα κυριότερα στοιχεία της μαρξικής αντίληψης για την ιστορία· δ) την πολιτική σκέψη του Μαρξ, όπως αποτυπώνεται τόσο στα νεανικά γραπτά όσο και στα ώριμα κείμενά του. Επίσης θα πρέπει να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν αφενός την περιπλοκότητα και τις εσωτερικές εντάσεις του μαρξικού έργου και αφετέρου τις διαφορές μεταξύ των μετέπειτα ερμηνειών, αναλόγως με τα σημεία της μαρξικής θεωρίας στα οποία δίνουν έμφαση.

<http://www.sah.aegean.gr/course/f-473/>

Ζητήματα Αφρικανικής Εθνογραφίας Ι

- Κωδικός μαθήματος: KA-102
- Τύπος μαθήματος: Επιλογής
- Επίπεδο μαθήματος: Προπτυχιακό
- Έτος σπουδών: 3ο
- Εξάμηνο σπουδών: 5ο
- Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS): 6
- Αριθμός διδακτικών μονάδων: 3
- Όνομα διδάσκοντος: Αιμίλιος Τσεκένης

- Περιεχόμενο μαθήματος: Ενότητα 1: Συγγένεια, θεωρία της καταγωγής και ομάδες μονογραμμικής καταγωγής.

6. Συγγένεια: βασικές έννοιες. α. Σύντομη ιστορία του γνωστικού αντικειμένου. β. Βασικές έννοιες και συμβάσεις στην ανθρωπολογία της συγγένειας. γ. Γάμος. δ. Εγκατάσταση

7. Συγγένεια, θεωρία της καταγωγής και των ομάδων μονογραμμικής καταγωγής. α. Μια γενεαλογία του όρου «καταγωγή» στη βρετανική κοινωνική ανθρωπολογία. β. Τι είναι συγγένεια; γ. Τι είναι ένα 'σύστημα συγγένειας'; δ. Σχέσεις προσώπου με πρόσωπο και δομικές αρχές.

Ενότητα 2: Οι Nuer του Evans-Pritchard.

1. Evans-Pritchard και Nuer: λίγα λόγια για το έργο και τον συγγραφέα.
2. Πληθυσμιακή κατανομή και αγροτικές δραστηριότητες. α. Άνθρωποι και κοπάδια. β. Οικολογία Nuer. γ. Διαστάσεις της τοπικότητας.
3. Χώρος και χρόνος. α. Οικολογικός χρόνος, δομικός χρόνος. β. Χώρος και δομική απόσταση.
4. Οι Nuer ως αρχέτυπο των ομάδων μονογραμμικής καταγωγής και ο ορισμός της 'κατάτμησης'. α. Το πολιτικό σύστημα. β. Δομική ρευστότητα, βεντέτα και η έννοια της πολιτικής κατάτμησης. γ. Ένα παράδειγμα: το χωριό Kopye.

Ενότητα 3: Το The Nuer και η ανθρωπολογική κοινότητα.

1. Εισαγωγικά.
2. Θεωρητικές στρεβλώσεις, αναλυτικές διαγραφές. α. Οι κανόνες, η «παράβασή» τους και τα παράδοξα της ιστορίας. β. Η πολιτική και δομική διάσταση της αγχιστείας. γ. Θείοι, κοπάδια και αρχηγοί.
3. Οικολογία, περιβάλλον και τρόπος παραγωγής. α. Γεωπολιτικό περιβάλλον και οικολογία. β. Οικολογία, ιστορία και τρόπος παραγωγής.
4. Αντικρουόμενες αναγνώσεις του The Nuer. α. Αρρενογονία, ομάδες μονογραμμικής καταγωγής και έδαφος ...πάλι. β. Αξίες, δομή και ανθρώπινη δράση.
5. Οι Nuer: 1980-2000. α. Αίμα, 'κοπάδια' και τροφή. β. Χρήμα, όπλα και χαρτί.

Ενότητα 4: Ιστορίες μαγγανείας: Από τα συστήματα σκέψης στην κοινωνική δομή.

1. Μαγεία, μαγγανεία: ζητήματα ορισμού. Marcel Mauss και Henry Hubert.
  2. Η μαγγανεία ως σύστημα σκέψης. α. Evans-Pritchard: «Η έννοια της μαγγανείας εξηγεί τα ατυχή γεγονότα», η: Πόσο (ορθο-)λογικοί είναι οι Azande και με ποιους όρους. β. Το «σφάλμα κατηγορήματος» (category mistake), ή: Μπορούμε εμείς να μπούμε στη θέση ενός Azande;
  3. Μαγγανεία, δομή και μετασηματισμός: η μαγγανεία κάτω από το μικροσκόπιο της Σχολής του Μάντσεστερ. α. Εισαγωγικά: η Σχολή του Μάντσεστερ και ο Victor Turner. β. Στοιχεία κοινωνικής οργάνωσης Ndembu γ. Κοινωνικό δράμα I: Ο μαγεμένος από τον ανιψιό του Kahali Chandenda. δ. Αντί επιλόγου: ο Victor Turner, η Σχολή του Μάντσεστερ και η μελέτη της μαγγανείας στην Αφρική.
- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Το μάθημα εμβαθύνει τις γνώσεις που απέκτησαν οι φοιτητές στο υποχρεωτικό μάθημα: Εισαγωγή στην Ανθρωπολογία της Αφρικής. Ωστόσο, το μάθημα είναι επιλέξιμο και από όσους δεν έχουν περάσει το υποχρεωτικό μάθημα στις εξετάσεις αλλά και για όσους δεν το έχουν παρακολουθήσει.

Οι φοιτητές μούονται σε επιλεγμένες κλασικές μονογραφίες της ανθρωπολογία της (υποσαχάριας) Αφρικής οι οποίες, αφενός καθόρισαν για δεκαετίες τον ερευνητικό και θεωρητικό προσανατολισμό των αφρικανιστών και των κοινωνικών ανθρωπολόγων εν γένει· αφετέρου, πυροδότησαν γόνιμες συζητήσεις στις οποίες συμμετείχαν κοινωνικοί ανθρωπολόγοι, ιστορικοί, κοινωνιολόγοι, φιλόσοφοι, κτλ.

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές αποκτούν μια βαθύτερη κατανόηση του πώς συνδέονται οι κλασικές αυτές μελέτες – που αφορούν σε «μικρούς τόπους» – με τα «μεγάλα ζητήματα» που απασχολούν όχι μόνο την ανθρωπολογική κοινότητα αλλά τις ανθρωπιστικές επιστήμες γενικότερα.

<http://www.sah.aegean.gr/course/ka-102/>

Ανθρωπολογία των φύλων

- **Κωδικός μαθήματος:** KA-122
- **Τύπος μαθήματος:** Επιλογής
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 3^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 5^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκοντος:** Κώστας Γιαννακόπουλος
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Φεμινισμός/-οί και ανθρωπολογία/κοινωνικές επιστήμες: το ζήτημα της σχέσης κοινωνικών κινήματων, κοινωνικής θεωρίας και «επιστήμης».

Από την ανθρωπολογία των γυναικών στην ανθρωπολογία των φύλων: σύγχρονα θεωρητικά ρεύματα. Το ζήτημα της έμφυλης διαφοράς: φύση:γυναίκα/πολιτισμός:άνδρας; Βιολογικό/κοινωνικό φύλο (sex/gender), σεξουαλικότητα, αναπαραγωγή, συγγένεια. Φύλο και σχέσεις εξουσίας: ανδρική εξουσία και γυναικεία αντίσταση, ανδρισμός και εξουσία. Το φύλο ως μεταφορά: το φύλο ως τρόπος νοηματοδότησης και νομιμοποίησης των κοινωνικών σχέσεων και σχέσεων εξουσίας πέρα από το φύλο. Φύλο, σεξουαλικότητα και αναστοχαστική ανθρωπολογία: έμφυλες, σεξουαλικές ταυτότητες και διυποκειμενικότητα στην ανθρωπολογική έρευνα και γραφή.

- **Μαθησιακά Αποτελέσματα:** Να εξοικειώσει τους φοιτητές/-τριες με τις κυριότερες ανθρωπολογικές προβληματικές για το φύλο και με τη χρήση του φύλου ως εργαλείο προβληματισμού για ευρύτερα ζητήματα που απασχολούν την ανθρωπολογία, όπως η σχέση μεταξύ του βιολογικού και του κοινωνικού/πολιτισμικού και οι σχέσεις εξουσίας.

<http://www.sah.aegean.gr/course/ka-122/>

Εισαγωγή στη Μουσειολογία

- **Κωδικός μαθήματος:** ΔΣΧ-ΠΟΛ215
- **Τύπος μαθήματος:** Επιλογής
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 3^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 5^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 5
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκουσας:** Αλεξάνδρα Μπούνια
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Συνήθως σκεφτόμαστε το μουσείο ως έναν περιποιημένο χώρο φύλαξης μιας συλλογής πραγμάτων υλικών και άυλων, ζωντανών ή άψυχων, οικείων ή περιέργων, του απώτατου ή του πολύ πρόσφατου παρελθόντος που οργανώνονται και παρουσιάζονται στο κοινό. Η μουσειακή δραστηριότητα, όμως, είτε με την παραδοσιακή της μορφή είτε με πιο καινοτόμες και πειραματικές μορφές αποτελεί, επιπλέον, ένα φαινόμενο ενταγμένο μέσα σε μια συγκεκριμένη ιστορική και κοινωνική πραγματικότητα. Η μουσειακή δράση αποτελεί μια οργανωμένη και ελεγχόμενη επικοινωνιακή σχέση που αναπτύσσεται ανάμεσα στους παραγωγούς και τους καταναλωτές του μουσειακού εκθέματος, με τον καταλυτικό επικοινωνιακό ρόλο των ίδιων των μουσειακών πραγμάτων. Όταν οι επισκέπτες του μουσείου έρχονται αντιμέτωποι με τα μουσειακά αντικείμενα και τις ερμηνευτικές προτάσεις των ειδικών που τα πλαισιώνουν, συνειδητά ή ασυνείδητα, σχηματίζουν τη δική τους άποψη γι' αυτά, και, κατ' επέκταση, συγκροτούν τη δική τους αντίληψη για το παρελθόν, την τέχνη, την τεχνολογία, τη φύση κτλ. Οι ατομικές αυτές απόψεις συνθέτουν στο πεδίο της κοινωνικής διαπραγμάτευσης τις συλλογικές αντιλήψεις, συμβάλλουν στη δημιουργία ταυτοτήτων, συγκρούονται ή αναπαράγουν ιδεολογήματα. Στο μάθημα εξετάζεται η σχέση του μουσείου με την κοινωνία.

Συγκεκριμένα απασχολούν: • Οι παράγοντες που καθορίζουν την μουσειακή επικοινωνιακή σχέση • Τα μέσα και οι πρακτικές που αξιοποιούνται για την υποστήριξή της • Οι κοινωνικές ομάδες που εμπλέκονται στη διαμόρφωση των χαρακτηριστικών του μουσειακού φαινομένου • Ο ρόλος ενός μουσείου στη συγκρότηση συλλογικών ταυτοτήτων • Το μουσείο ως ιδεολογικός μηχανισμός του κράτους.

- **Μαθησιακά Αποτελέσματα:** Μετά την επιτυχή παρακολούθηση του μαθήματος οι φοιτητές θα γνωρίζουν: • Τα χαρακτηριστικά της επικοινωνίας που αναπτύσσεται στο πλαίσιο μιας μουσειακής δράσης, και τους παράγοντες που την επηρεάζουν • τις διαφορετικές μορφές άμεσης και έμμεσης επικοινωνίας που μπορούν να αξιοποιηθούν από ένα μουσείο • το πως η δράση ενός μουσείου επηρεάζεται από τα γενικότερα κοινωνικά και πολιτικά χαρακτηριστικά της ιστορικής συγκυρίας, με την αξιοποίηση χαρακτηριστικών πραδειγμάτων Μετά την επιτυχή παρακολούθηση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι ικανοί να: • αξιολογήσουν τις διαφορετικές μορφές άμεσης και έμμεσης επικοινωνίας που μπορούν να αξιοποιηθούν από ένα μουσείο σε σχέση με διαφορετικές ομάδες κοινού • αντιμετωπίζουν κριτικά την επικοινωνιακή πολιτική ενός μουσείου • σχεδιάζουν συγκεκριμένες επικοινωνιακές δράσεις με στόχο τη διαμόρφωση της γενικότερης εικόνας ενός μουσείου σε σχέση με τους στόχους του • διαχειρίζονται σε όλα τα στάδια της μουσειακής πράξης διαφορετικές ομάδες εν δυνάμει επισκεπτών • συσχετίζουν τη μουσειακή δράση με τα γενικότερα κοινωνικά φαινόμενα • να αξιολογήσουν και να σχολιάσουν κριτικά γραπτά και προφορικά στοιχεία του κοινωνικού ρόλου του μουσείου.

http://www.ct.aegean.gr/data/Examina/examino5/Greek/%CE%A0%CE%9F%CE%9B%20215_%CE%9C%CE%9F%CE%A5%CE%A3%CE%95%CE%99%CE%9F%20%CE%9A%CE%91%CE%99%20%CE%9A%CE%9F%CE%99%CE%9D%CE%A9%CE%9D%CE%99%CE%91.pdf

Κοινωνιολογία των κοινωνικών κινημάτων

- **Κωδικός μαθήματος:** ΔΣΧ-215
- **Τύπος μαθήματος:** Επιλογής
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 3^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 5^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκοντος:** Μιχάλης Ψημίτης

Περιεχόμενο μαθήματος: Το μάθημα αποτελεί ουσιαστικό στοιχείο του Προγράμματος Σπουδών ενός σύγχρονου Τμήματος Κοινωνιολογίας, επειδή αναφέρεται σε επίκαιρα φαινόμενα οργανωμένης συλλογικής δράσης και σύγκρουσης. Συναρτάται με το μάθημα

«Κοινωνική Ταυτότητα -Πολυπολιτισμική Κοινωνία», υπό την έννοια ότι η κοινωνική και πολιτισμική κατασκευή της ταυτότητας στη μεταβιομηχανική κοινωνία αποτελεί θεμελιώδη προϋπόθεση για τη διαμόρφωση και ανάπτυξη των σύγχρονων κοινωνικών κινημάτων. Επομένως η ανάλυση και εξήγηση των χαρακτηριστικών της μετανεωτερικής κοινωνίας συνιστά ουσιώδη προϋπόθεση για την ανάπτυξη αμφοτέρων των μαθημάτων.

<http://www.soc.aegean.gr/ext-files/pm/pps/2017-215-gr.pdf>

Όψεις της έννοιας του προσώπου (Μελανησία, Αφρική)

- **Κωδικός μαθήματος:** ΠΑ/Σ-001
- **Τύπος μαθήματος:** Πρακτική άσκηση/Σεμινάριο
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 3^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 5^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκοντος:** Αιμίλιος Τσεκένης

- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Το σεμινάριο χωρίζεται σε πέντε θεματικές ενότητες.
Πρώτη ενότητα: 'Πρόσωπο', 'εαυτός', 'άτομο'. Ορισμοί και αναλυτικές διακρίσεις.
Επιχειρείται ο ορισμός των ακόλουθων εννοιών: 'πρόσωπο', 'εαυτός', 'άτομο'.
Στόχος είναι να καταδειχθεί η ιστορικότητα και η κοινωνική προέλευση των κατηγοριών αυτών εφόσον δεν είναι έμφυτες αλλά πολιτισμικά/κοινωνικά προσδιορισμένες και υπόκεινται σε ιστορικούς μετασχηματισμούς.

Δεύτερη ενότητα: Πρόσωπο, συγγένεια, φύλο

Η υιοθέτηση της έννοιας του προσώπου από τους ανθρωπολόγους οδήγησε σε μια αναθεώρηση της αναλυτικής κατηγορίας της συγγένειας. Π.χ.: η εστίαση στον τρόπο που εννοιολογείται και συγκροτείται το πρόσωπο σε ποικίλες κοινωνίες οδήγησε από μια στατική, κανονιστική αντίληψη της συγγένειας στη συγγένεια ως πρακτική και διαδικασία. Από την άλλη, η εστίαση στο φύλο και τις ανταλλαγές άλλαξε την αντίληψη που είχαμε για το πρόσωπο και τον εαυτό στις αποκαλούμενες 'πρωτόγονες κοινωνίες'.

Τρίτη ενότητα: Πρόσωπο, τελετουργία/ανταλλαγή, φύλο.

Η τρίτη ενότητα αποτελεί μια συνέχεια της δεύτερης και έχει ως κοινό παρονομαστή την αναλυτική κατηγορία του φύλου. Εστιάζουμε στον τρόπο που συγκροτείται το έμφυλο πρόσωπο μέσω των τελετών μύησης και τις ανταλλαγές στην υποσαχάρια Αφρική και τη Μελανησία για να εντοπίσουμε τόσο τις διαφορές όσο και τις ομοιότητες ανάμεσα στο 'αφρικανικό' και το 'μελανησιακό' πρόσωπο. Αυτό μας επιτρέπει, μεταξύ άλλων, να αντιπαραθέσουμε δυο ανθρωπολογικές προσεγγίσεις της τελετουργίας και να δείξουμε ότι η θεωρητική κατεύθυνση που υιοθετεί ο ανθρωπολόγος επηρεάζει και τον τρόπο που ορίζει το αντικείμενο της μελέτης του.

Τέταρτη ενότητα: Πολιτισμικές συναντήσεις: το 'πρόσωπο', το 'δρών' και το 'άτομο' στα ιστορικά τους συμφραζόμενα.

Στην τέταρτη ενότητα τοποθετούμε το ‘πρόσωπο’ και τον ‘εαυτό’ στα ιστορικά τους συμφραζόμενα για να διερευνήσουμε πώς μετασχηματίστηκαν και μετασχηματίζονται μέσα από τις ιστορικές εμπειρίες του υπερατλαντικού δουλεμπορίου, της αποικιοκρατίας και της οικονομίας της αγοράς που πλήττουν της πρώην Ευρωπαϊκές αποικίες στην υποσαχάρια Αφρική και στη Μελανησία.

Πέμπτη ενότητα: Πρόσωπα, άνθρωποι και ζώα: προς μια αναθεώρηση του δίπολου φύση/πολιτισμός.

Η πέμπτη ενότητα διερευνά τις σχέσεις ανάμεσα στην έννοια του προσώπου και τη διάκριση άνθρωποι/ζώα. Εξετάζει ειδικότερα τις ανθρώπινες δραστηριότητες – όπως το κυνήγι – κατά τις οποίες οι διαφορές μεταξύ ανθρώπου ζώου γίνονται δυσδιάκριτες. Ποιες είναι οι περιστάσεις κάτω από τις οποίες δύναται ο άνθρωπος να πάρει τη θέση ενός ζώου και ένα ζώο να φέρει κάποιες που συνήθως προσιδιάζουν στο (ανθρώπινο) πρόσωπο; Τι συνέπειες έχει αυτό πάνω στους τρόπους που εννοιοποιείται η διάκριση φύση/πολιτισμός; Θα αντλήσουμε εθνογραφικά παραδείγματα από την Νότια Αμερική, τη Βόρεια Αμερική και τη Σιβηρία.

- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Το σεμινάριο εισάγει τους φοιτητές σε μια βασική αναλυτική κατηγορία της κοινωνικής ανθρωπολογίας η ιδιαιτερότητα και η ευρετική δύναμη της οποίας έγκειται στο γεγονός ότι συνδέεται άρρηκτα με άλλες – εξίσου θεμελιώδεις – αναλυτικές κατηγορίες όπως: το φύλο, τη συγγένεια, την τελετουργία, το σώμα, κτλ.

Επιπλέον, οι φοιτητές έρχονται αντιμέτωποι – και εξοικειώνονται – με το γεγονός ότι η ιδέα που σχηματίζουμε για τον ‘εαυτό’ δεν είναι έμφυτη αλλά πολιτισμικά, κοινωνικά και ιστορικά οριζόμενη.

Οι φοιτητές αποκτούν, μέσα από μια διαπολιτισμική ματιά, τα εργαλεία που θα τους επιτρέψουν να προσεγγίσουν κριτικά τις παραδοχές που καθορίζουν την κοσμοαντίληψη τους και τις συνακόλουθες πρακτικές. Τέλος, οι συμμετέχοντες αποκτούν γνώσεις γύρω από τα επιστημολογικά ζητήματα που εγείρει το ανθρωπολογικό εγχείρημα.

<http://www.sah.aegean.gr/course/pas-001/>

Αναπαραστάσεις της Ανατολής και του Ισλάμ στη Μεσαιωνική και Πρώιμη Νεότερη Ευρώπη

- **Κωδικός μαθήματος:** ΠΑ/Σ-052
- **Τύπος μαθήματος:** Σεμινάριο
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 3^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 5^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκοντος:** Γιώργος Πλακωτός

- **Περιεχόμενο μαθήματος:** το μάθημα εξετάζει τις σχέσεις Ευρώπης και ισλαμικής Ασίας, και διερευνά τη διαμόρφωση της ευρωπαϊκής κυριαρχίας και τους όρους συγκρότησης του ευρωπαϊκού αναπαραστατικού και λογοθετικού συστήματος για τους ασιατικούς λαούς καλύπτοντας τη χρονική περίοδο από τις Σταυροφορίες μέχρι τις πρώτες ευρωπαϊκές αυτοκρατορίες τον 18^ο αιώνα. Από την οπτική του έργου του E. Said *Οριενταλισμός* και των μετααποικιακών σπουδών το πλέγμα των ευρωπαϊκών αναπαραστάσεων θα μελετηθεί στη βάση σχετικών γραπτών και οπτικών πηγών, όπως πραγματείες, διπλωματικές αναφορές, ταξιδιωτικά κείμενα, θεατρικά και λογοτεχνικά έργα, χαρτογραφικές απεικονίσεις.
- **Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα:** Οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να περιγράφουν βασικά υπό εξέταση ιστορικά φαινόμενα, να διακρίνουν μακροϊστορικές διαδικασίες αλλά και να εστιάζουν σε επιμέρους φαινόμενα, να διεξάγουν βιβλιογραφική έρευνα και να συγγράφουν εργασίες πάνω σε ένα ειδικευμένο ιστορικό ζήτημα, να αξιολογούν τις αλλαγές στην ιστορική οπτική, να αναθεωρούν παραδεδομένες ιστορικές κρίσεις, να αναγνωρίζουν τη συνθετότητα στην παραγωγή της ιστορικής γνώσης, να οργανώνουν το ιστορικό υλικό υπό την οπτική συναφών γνωστικών πεδίων και να κρίνουν τη σχέση της ιστορικής έρευνας με το παρόν.

<http://www.sah.aegean.gr/course/pas-052/>

Ανθρωπολογία, κλιματική αλλαγή και υγεία

- **Κωδικός μαθήματος:** ΠΑ/Σ-091
- **Τύπος μαθήματος:** Σεμινάριο
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 3^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 5^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκοντος:** Αίγλη Χατζούλη
- **Περιεχόμενο μαθήματος:**
  1. Παρουσίαση του μαθήματος
  2. Ανθρωπολογικές προσεγγίσεις του περιβαλλοντισμού
  3. Ανθρωπόκαινος (i)
  4. Ανθρωπόκαινος (ii)
  5. Παγκόσμιο / τοπικό σε σχέση με τη κλιματική αλλαγή
  6. Ρίσκο και κοινωνία
  7. Ο ρόλος του επιστημονικού λόγου στη κατασκευή της έννοιας της κλιματικής αλλαγής και γιατί μερικές φορές δεν αρκεί (i)
  8. Ο ρόλος του επιστημονικού λόγου στην κατασκευή της έννοιας της κλιματικής αλλαγής και γιατί μερικές φορές δεν αρκεί (ii)

9. Η κλιματική αλλαγή στο συμφραζόμενο (i)
10. Η κλιματική αλλαγή στο συμφραζόμενο (ii)
11. Κλιματική αλλαγή και υγεία (i)
12. Κλιματική αλλαγή και υγεία (ii)

• **Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα:** Η κλιματική αλλαγή θεωρείται μια από τις μεγαλύτερες σύγχρονες απειλές της ανθρωπότητας, του πλανήτη, της ζωής, τώρα και στο μέλλον. Το μάθημα προσεγγίζει ανθρωπολογικά το ζήτημα της κλιματικής αλλαγής καθώς και τη σχέση της κλιματικής αλλαγής με την υγεία και ευημερία των ανθρώπων. Ποιες εννοιολογήσεις γύρω από τον κίνδυνο, το ρίσκο, το μέλλον, το ρόλο των ανθρώπων πάνω στη φύση, τη σχέση φύσης πολιτισμού, κινητοποιούνται κατά την κατασκευή της κλιματικής αλλαγής; Γιατί κάποιοι διαφωνούν; Πως μπορεί η ανθρωπολογία να κατανοήσει, και να διαφωτίσει τη σχετική δημόσια συζήτηση; Αυτά είναι κάποια από τα ζητήματα που εξετάζονται στο μάθημα.

Στόχος του μαθήματος είναι:

- α) η γνωριμία με σύγχρονες ανθρωπολογικές προσεγγίσεις και εθνογραφικά παραδείγματα που ασχολούνται με την κλιματική αλλαγή,
- β) η εστίαση στη σχέση κλιματικής αλλαγής, ανισότητας, υγείας, πολιτικής,
- γ) η γνωριμία με τις σύγχρονες συζητήσεις, ανθρωπολογικές και διεπιστημονικές που ασχολούνται με την κλιματική αλλαγή.

<http://www.sah.aegean.gr/course/pas-091/>

ΣΤ' ΕΞΑΜΗΝΟ

Το Μακεδονικό ζήτημα τον 20ό αιώνα

- **Κωδικός μαθήματος:** I-206
- **Τύπος μαθήματος:** Επιλογής
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 3^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 6^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκοντος:** Σπύρος Καράβας
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί η ιστορική θεώρηση του Μακεδονικού ζητήματος με κύριο άξονα τις ελληνικές πολιτικές που προτάθηκαν ή και εφαρμόστηκαν στη Μακεδονία τόσο πριν όσο και μετά το 1913. Στο μάθημα εξετάζονται οι συνθήκες δημιουργίας του Μακεδονικού ζητήματος στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών και βαλκανικών ανταγωνισμών· οι οικονομικές, κοινωνικές και πολιτισμικές συνιστώσες του, σε συνδυασμό με την επαγγελία της απελευθέρωσης· οι πολιτικές ενσωμάτωσης και αφομοίωσης των αλλόγλωσσων πληθυσμών στο ελληνικό κράτος· η επινόηση της στρατηγικής του «ανύπαρκτου» ζητήματος.
- **Μαθησιακά Αποτελέσματα:** Οι φοιτητές που παρακολουθούν τις διαλέξεις και μελετούν την ύλη μέσα από το παράδειγμα του Μακεδονικού ζητήματος αναμένεται 1ο να κατανοήσουν τη σημασία της χρονολόγησης, της αυθεντικότητας και του είδους των τεκμηρίων· 2ο να κάνουν τη διάκριση μεταξύ προπαγάνδας για εσωτερική χρήση και επιστημονικής προσέγγισης· 3ο να αποκτήσουν τη δυνατότητα θεώρησης του παρελθόντος απαλλαγμένης από τις πέδες της δημόσιας-αγοραίας ιστορίας.

<http://www.sah.aegean.gr/course/i-206/>

Κοινωνική πολιτική, εργασία και εργατικό κίνημα στην Ευρώπη

- **Κωδικός μαθήματος:** I-213
- **Τύπος μαθήματος:** Επιλογής
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 3^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 6^ο

- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):**
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκουσας:** Ποθητή Χαντζαρούλα
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί η ιστορία του εργατικού κινήματος το δέκατο ένατο αιώνα στην Ευρώπη και η ανάπτυξη της κρατικής κοινωνικής πολιτικής με κύριους άξονες ανάλυσης την εργασία, την κοινωνική τάξη και το φύλο. Θα μας απασχολήσει η δημιουργία ενός νέου υποκειμένου, της εργατικής τάξης, και οι προσεγγίσεις της από τη νέα κοινωνική ιστορία. Ποιοι συγκροτούσαν αυτό το νέο πολιτικό υποκείμενο; Το σεμινάριο πραγματεύεται ζητήματα της εμφάνισης του εργατικού κινήματος και της σχέσης του με την ειδικευση, το φύλο, τη θρησκεία, την εθνότητα και στοχεύει να αναδείξει τις διαφοροποιήσεις της συγκρότησης του πολιτικού υποκειμένου στις διαφορετικές ευρωπαϊκές χώρες, συνδέοντας τη συγκρότησή του με το οικονομικό και κοινωνικό και πολιτισμικό πλαίσιο. Οι σχέσεις των κοινωνικών κινήματων με το κράτος και η ανάπτυξη της κοινωνικής πολιτικής ήταν καθοριστικοί παράγοντες της διαμόρφωσης των κοινωνικών σχέσεων και υποκειμένων, καθώς το κράτος κάνει υπόθεσή του την εργασία. Θα αναλυθούν οι θεωρητικές προσεγγίσεις της κοινωνικής πολιτικής και θα τεθεί το συγκριτικό πλαίσιο εξέτασης της ευρωπαϊκής κοινωνικής πολιτικής. Θα αναλυθεί το ιστορικό περιεχόμενο των εννοιών της κοινωνικής πολιτικής, της μέριμνας και του κοινωνικού και θα αναδειχθούν οι έμφυλοι προσδιορισμοί τους. Η διάκριση δημόσιου/ιδιωτικού, κατεξοχήν έμφυλη διχοτομία, και η διαφορά του φύλου αποτέλεσαν κεντρικούς άξονες μέσα από τους οποίους γινόταν κατανοητή η εργασία, η εργατική τάξη και η προστασία. Θα αναλύσουμε τους τρόπους με τους οποίους οι έμφυλες και ταξικές διακρίσεις καθόρισαν την ανάπτυξη των προνοιακών πολιτικών αλλά και την ανάπτυξη συλλογικών υποκειμενικοτήτων.
- **Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα:** Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες αναμένεται:
  - Να έχουν κατανοήσει την ευρωπαϊκή διάσταση της κοινωνικής πολιτικής και το πλαίσιο ανάπτυξής της.
  - Να χρησιμοποιούν τις έννοιες της κοινωνικής πολιτικής, της μέριμνας (φροντίδας) και του κοινωνικού και να τις τοποθετούν στα ιστορικά τους συμφραζόμενα.
  - Να διακρίνουν τα χαρακτηριστικά της κοινωνικής πολιτικής σε διαφορετικές χώρες της Ευρώπης.
  - Να τοποθετούν το εργατικό κίνημα στο οικονομικό, κοινωνικό και πολιτισμικό πλαίσιο μέσα στο οποίο αναδύθηκε.
  - Να αναγνωρίζουν το φύλο ως κεντρικό παράγοντα στη διαμόρφωση της εργασίας και του εργατικού κινήματος.
  - Να χρησιμοποιούν τις έννοιες της τάξης και του φύλου στην ιστορική ανάλυση.
  - Να ερμηνεύουν διαφορετικές μορφές λόγου και να τον τοποθετούν στα ιστορικά του συμφραζόμενα.
  - Να μπορούν να επεξεργαστούν τα σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα με τη θεωρητική σκευή των προσεγγίσεων του κράτους πρόνοιας.

<http://www.sah.aegean.gr/course/i-213/>

Η σύγχρονη ευρωπαϊκή πόλη μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο

- **Κωδικός μαθήματος:** I-228
- **Τύπος μαθήματος:** Επιλογής
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 4^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 6^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκοντος:** Γιάννης Γιαννιτσιώτης

Περιεχόμενο μαθήματος: Στη διάρκεια του μαθήματος εξετάζουμε τις πολιτικές, κοινωνικές, οικονομικές και πολιτισμικές αλλαγές που διαμόρφωσαν τη σύγχρονη ευρωπαϊκή πόλη του δεύτερου μισού του 20ού αιώνα, η οποία στιγματίστηκε από τον Β΄ ΠΠ. Οι αλλαγές αυτές αφορούσαν τη δημογραφική αύξηση και τις μεταναστευτικές ροές, την περιφερειακή ανάπτυξη και τη μητροπολεοποίηση, το τέλος της εκβιομηχάνισης και την τριτογενεοποίηση, τη μετατροπή της πόλης σε θέαμα μέσα από τις πολιτικές του πολιτισμού και τους αρχιτεκτονικούς νεωτερισμούς, την παγκοσμιοποίηση και το γενικευμένο περιορισμό του κρατικού μηχανισμού, τις νέες κοινωνικές ιεραρχίες και τις χωρικές τους εκφράσεις, τα νέα συλλογικά υποκείμενα (γυναίκες, νεολαία), την εργασία και τη σχολή, τις νέες αστικές πολιτικές διαχείρισης, ελέγχου και ανάπτυξης του χώρου και τις πολιτικές ρήξεις της περιόδου. Πέρα όμως από τις ασυνέχειες και τις τομές οφείλουμε να επισημάνουμε τις συνέχειες με τις προηγούμενες περιόδους, όπως για παράδειγμα το γεγονός ότι ο σημερινός ευρωπαϊκός αστικός ιστός έχει αλλάξει ελάχιστα από τον 19^ο αιώνα ή το γεγονός ότι οι πολεοδομικές αντιλήψεις που κυριάρχησαν τη μεταπολεμική περίοδο χρονολογούνται από τη δεκαετία του 1930.

Θα επιμείνουμε ιδιαίτερα στις διαφορές μεταξύ των ευρωπαϊκών περιφερειών σε σχέση με τη διαμόρφωση του μεταπολεμικού αστικού τοπίου. Οι ευρωπαϊκές πόλεις μπορεί να δίνουν σήμερα μια αίσθηση ομοιογένειας, δείγμα μιας κοινής πορείας, όμως ανάλογα με τη γεωγραφική τους θέση και τις επιμέρους χρονικότητες των αλλαγών χαρακτηρίζονταν στο παρελθόν από αξιοσημείωτες διαφορές. Έτσι, στη Δυτική Ευρώπη, τις σκανδιναβικές χώρες, τον ευρωπαϊκό μεσογειακό νότο, την Ανατολική και Νότια Ευρώπη οι ρυθμοί αστικοποίησης και η σχέση τους με την οικονομική ανάπτυξη, οι αντιλήψεις για το ρόλο της αγοράς αλλά και του κράτους στη ρύθμιση του αστικού χώρου, οι πολιτικές που ασκήθηκαν για την αντιμετώπιση των αναγκών στέγασης, ο χαρακτήρας της μετανάστευσης και οι δημογραφικοί δείκτες - για να περιοριστούμε μόνο σε κάποιες από τις παραμέτρους που τις διαμόρφωσαν - κάθε άλλο παρά κοινές ήταν. Το πρόσφατο και απώτερο παρελθόν έχουν αφήσει τη δική τους σφραγίδα στην εικόνα τόσο των σύγχρονων ευρωπαϊκών μεγαλουπόλεων όσο και στο εκάστοτε εθνικό αστικό φαινόμενο.

- **Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα:** Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες που παρακολουθούν τις διαλέξεις και μελετούν την ύλη:
  - Αποκτούν σημαντικές γνώσεις για τη σύγχρονη ευρωπαϊκή ιστορία με σημείο αναφοράς το αστικό φαινόμενο και την πόλη.
  - Εξοικειώνονται με τη βασική βιβλιογραφία για το ζήτημα της ευρωπαϊκής αστικοποίησης.

- Αντιλαμβάνονται το γεγονός ότι το αστικό περιβάλλον που βιώνουν είναι προϊόν ποικίλων και πολυεπίπεδων μετασχηματισμών που έλαβαν χώρα στη διάρκεια της μεταπολεμικής περιόδου.
- Κατανοούν την κεντρική σημασία του χώρου στην οργάνωση των κοινωνικών σχέσεων μέσα από τις πολιτικές διαχείρισής του.
- Αναγνωρίζουν την πολυπλοκότητα των ιστορικών φαινομένων και, στην προκειμένη περίπτωση, της αστικοποίησης και των πολιτικών οργάνωσης του χώρου στη διάρκεια του 20ού αιώνα.

<http://www.sah.aegean.gr/course/i-213/>

Πολιτισμός και πολιτική στη Σύγχρονη Ελλάδα

- **Κωδικός μαθήματος:** KA-113
- **Τύπος μαθήματος:** Επιλογής
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 3^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 6^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκοντος:** Ευθύμιος Παπαταξιάρχης
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Το μάθημα αναπτύσσει παραπέρα ορισμένα ζητήματα που εξετάζονται στο μάθημα της «Ελληνικής Εθνογραφίας», δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στις πολιτισμικές και κοινωνικές διαστάσεις των πολιτικών πρακτικών στη σύγχρονη Ελλάδα. Το πρώτο μέρος του μαθήματος εστιάζει στη διαπραγμάτευση της ατομικής ταυτότητας, κυρίως σε σχέση με την ταυτότητα του κοινωνικού φύλου, τόσο στον οικιακό όσο και στον εξω-οικιακό χώρο καθώς και στις εναλλακτικές πολιτικές της ταυτότητας στην σύγχρονη ελληνική κοινωνία. Επίσης από μία οπτική γωνία που αναδεικνύει τη διαφορά προσεγγίζει τις πολιτικές όψεις των διαδικασιών πολιτισμικής διαφοροποίησης στην σύγχρονη ελληνική κοινωνία, με ιδιαίτερη αναφορά στις σύγχρονες μορφές μετανάστευσης προς την Ελλάδα, ενώ παράλληλα αναλύει την πολιτισμική λογική που τις διέπει εισάγοντας την έννοια της 'τμηματικότητας'.
 Το δεύτερο και μεγαλύτερο μέρος του μαθήματος ασχολείται με τις πολιτικές χρήσεις της συλλογικής ταυτότητας (τοπικής και εθνοτικής) ενώ αναλύει τις επιπτώσεις του εθνικιστικού λόγου στη συγκρότηση της ανθρωπολογίας. Παράλληλα σχολιάζει τη διαπλοκή πολιτισμικών αντιλήψεων και κοινωνικών σχέσεων στο πεδίο του πολιτικού αναλύοντας διαφορετικούς τύπους πολιτικών πρακτικών, πολιτικής οργάνωσης (πελατειακό σύστημα, «λαϊκισμός») και πολιτικής κινητοποίησης στη σύγχρονη μεταπολεμτική ελληνική κοινωνία.
- **Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα:** Το μάθημα επιδιώκει να προσφέρει μια εμπειριστατωμένη ανθρωπολογική εικόνα των πολιτισμικών βάσεων και κοινωνικών διαστάσεων του πολιτικού φαινομένου στη σύγχρονη Ελλάδα, με έμφαση σε πρωτότυπα εθνογραφικά κείμενα καθώς και στις ποικίλες θεωρητικές οπτικές τους.

Ιδιαίτερο βάρος έχει η ανάδειξη της από τα κάτω προσέγγισης της πολιτικής συμπεριφοράς και η σφαιρική κατανόηση της πολιτικής ιδιαίτερα σε πεδία που εκτείνονται πέραν της κεντρικής πολιτικής σκηνής στον ελλαδικό χώρο.

<http://www.sah.aegean.gr/course/ka-113/>

Ανθρωπολογία του σώματος

- **Κωδικός μαθήματος:** KA-142
- **Τύπος μαθήματος:** Επιλογής
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 3^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 6^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκοντος:** Κώστας Γιαννακόπουλος
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Το μάθημα εξετάσει τις κυριότερες προσεγγίσεις του σώματος οι οποίες αμφισβήτησαν τις ηγεμονικές ιεραρχικές διχοτομίες νους-σώμα, φύση-πολιτισμός, άτομα-κοινωνία, σώμα-εαυτός. Πιο συγκεκριμένα θα παρουσιαστούν από την φαινομενολογική και την φουκωϊκή θεώρηση του πολιτικού σώματος μέχρι τις πρόσφατες θεωρίες για τα συναισθήματα (affect theory). Επίσης θα εξεταστούν διάφορες θεματικές σχετικές με το σώμα κυρίως εκείνες που ασχολούνται με το έμφυλο σώμα και την διεμφυλικότητα, τη σχέση ανθρώπου-μηχανής, την αναπηρία, το διαδίκτυο, την τροφή, την σχέση σώματος-χώρου και γενικότερα τις σύγχρονες τεχνολογίες του σώματος.
- **Μαθησιακά Αποτελέσματα:** Να εξοικειώσει τους/τις φοιτητές/τριες με τις προσεγγίσεις του σώματος στην ανθρωπολογία και τις κοινωνικές επιστήμες και τις εφαρμογές αυτών των προσεγγίσεων σε σύγχρονες θεματικές περιοχές και κυρίως στις σύγχρονες τεχνολογίες του σώματος.

<http://www.sah.aegean.gr/course/ka-142/>

Ένδυση και πολιτισμός

- **Κωδικός μαθήματος:** KA-145
- **Τύπος μαθήματος:** Επιλογής
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 3^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 6^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκοντος:** Έλια Πετρίδου
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Η ένδυση αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι στη διαμόρφωση των ανθρώπων και των μεταξύ τους σχέσεων. Με βάση τα θεωρητικά εργαλεία που προσφέρει το γνωστικό πεδίο του υλικού πολιτισμού για την κατανόηση της σχέσης των ανθρώπων με τον υλικό κόσμο, θα εξεταστούν ενδυματολογικές αντιλήψεις και πρακτικές σε ποικίλα κοινωνικά πλαίσια, όπως: διαμόρφωση εθνικής ταυτότητας, θρησκείες, σωματικές τεχνικές, έμφυλες σχέσεις και σεξουαλικότητα, μετανάστευση, βιωσιμότητα, και άλλα. Επιπρόσθετα, στις ενότητες του μαθήματος συγκαταλέγεται η πολιτισμική μελέτη της υπόδησης, καθώς και η μελέτη του ενδύματος ως εκθεσιακό αντικείμενο στο πλαίσιο πολιτικών πολιτιστικής αναπαράστασης.
- **Μαθησιακά Αποτελέσματα:** Στόχος του μαθήματος είναι η ανάπτυξη της ικανότητας των συμμετεχόντων να προσεγγίζουν κριτικά την ένδυση και να αντλούν από αυτή κοινωνικές πληροφορίες. Θα μπορούν να κατανοούν πολλαπλούς τρόπους με τους οποίους η ένδυση επηρεάζει τη ζωή των ανθρώπων και τις κοινωνικές σχέσεις, σε ποικίλα πεδία όπως η πολιτική, η θρησκεία, το φύλο, η σεξουαλικότητα, το έθνος, η οικονομία, η κοινωνική ταυτότητα/διάκριση, η μετανάστευση, η βιωσιμότητα και άλλα. Παράλληλα, θα εξασκηθούν στην κατανόηση και παρουσίαση αγγλικών κειμένων και στη χρήση του powerpoint.

<http://www.sah.aegean.gr/course/ka-145/>

Εκπαιδευτική πράξη και κοινωνικές επιστήμες

- **Κωδικός μαθήματος:** KA-194
- **Τύπος μαθήματος:** Επιλογής
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 3^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 6^ο

- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκουσας:**
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Το μάθημα αποτελεί μία εισαγωγή στη διδακτική των κοινωνικών επιστημών και στις βασικές θεωρίες που τη διέπουν ως διακλαδικό γνωστικό αντικείμενο (μάθηση και εκπαιδευτική πράξη, μελέτη της κοινωνίας και του πολιτισμού). Γίνεται ιδιαίτερη αναφορά στη συμβολή της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας στην προσέγγιση και διδασκαλία των κοινωνικών επιστημών από τους εκπαιδευτικούς (κριτική εθνοκεντρικών προσεγγίσεων, διαπολιτισμικότητα, ο αναστοχασμός ως εργαλείο για τον εκπαιδευτικό – ερευνητή της τάξης του κ.α.). Επιπλέον, οι φοιτητές/τριες θα έρθουν σε επαφή με τις κύριες διδακτικές μεθόδους και τεχνικές που χρησιμοποιούνται από τον/την εκπαιδευτικό στη σχολική τάξη, καθώς επίσης με τα βασικά στάδια οργάνωσης ενός σχεδίου μαθήματος και αξιολόγησης της εκπαιδευτικής πράξης. Το μάθημα δεν περιορίζεται στην παρουσίαση μόνο βασικών θεωριών αλλά επιδιώκει να βοηθήσει τους φοιτητές να κάνουν με ενάργεια τη σύνδεση ανάμεσα στις θεωρητικές προσεγγίσεις με τις οποίες εξοικειώνονται και την εφαρμογή τους στην εκπαιδευτική πράξη.
- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Το μάθημα επιδιώκει οι φοιτητές/τριες:
  - ο να αντιληφθούν τον τρόπο με τον οποίο η Κοινωνική Ανθρωπολογία ως επιστήμη συνδιαλέγεται με τη διδακτική των κοινωνικών επιστημών και την εκπαιδευτική πράξη και θεωρία γενικότερα
  - ο να μελετήσουν και να εξοικειωθούν βιωματικά με τις κύριες εκπαιδευτικές μεθόδους και τεχνικές που χρησιμοποιούν οι εκπαιδευτικοί στο σύγχρονο σχολείο
  - ο να μπορούν να σχεδιάσουν μια διδακτική ενότητα και να αξιολογήσουν τα μαθησιακά αποτελέσματα

<http://www.sah.aegean.gr/course/ka-194/>

Ιστορία του Αρχαίου Κόσμου III: Ζητήματα αρχαιοελληνικής ιστοριογραφίας και κριτικής των πηγών

- **Κωδικός μαθήματος:** ΠΑ/Σ-004
- **Τύπος μαθήματος:** Πρακτική άσκηση/Σεμινάριο
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 3^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 6^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκοντος:** Βασίλης Αναστασιάδης

- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Αντικείμενο της άσκησης αποτελεί η μελέτη εξειδικευμένων προβλημάτων της αρχαιοελληνικής ιστοριογραφίας, και συγκεκριμένα τη διασταύρωση πολλαπλών πηγών για γεγονότα της πολιτικής και κοινωνικής ιστορίας.
- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Οι φοιτητές εξοικειώνονται με τον έλεγχο της αξιοπιστίας των γραπτών ιστορικών πηγών μέσω της εφαρμογής ποικίλων τεχνικών διακρίβωσης, όπως η διασταύρωση, η αναλογία, η κατά το εικός επαγωγική ή παραγωγική σκέψη κ.ά. Κατά την παρακτική άσκηση αναπτύσσεται το περίγραμμα των εκάστοτε ιστορικών γεγονότων και στο πλαίσió τους συναρμόζονται ετερόκλητες μαρτυρίες διαφορετικού βαθμού αξιοπιστίας. Οι φοιτητές, πέρα από τον έλεγχο της αξιοπιστίας και τον εντοπισμό αντιφάσεων μεταξύ ομόθεμων μαρτυριών, καλούνται να διερευνήσουν πιθανά κίνητρα και περιστάσεις εξαιτίας των οποίων είναι δυνατό να στρεβλωθεί το υλικό πληροφοριών που παραδίνουn οι γραπτές πηγές.

<http://www.sah.aegean.gr/course/pas-004/>

Εθνογραφία της Μεσογείου

- **Κωδικός μαθήματος:** ΠΑ/Σ-39
- **Τύπος μαθήματος:** Πρακτική άσκηση/Σεμινάριο
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 3^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 6^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκουσας:** Έφη Πλεξουσάκη
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Το σεμινάριο εμβαθύνει στην εθνογραφική προσέγγιση συγκρούσεων που αφορούν διαφορετικές μεσογειακές κοινωνίες και πολιτισμούς. Οι περιοχές γύρω από τη Μεσόγειο Θάλασσα έχουν υπάρξει ιστορικά ένας χώρος διαπολιτισμικής επικοινωνίας, ταξιδιών, εμπορίου και πολέμων. Την ίδια στιγμή, τοποθετημένη στις παρυφές της Ευρώπης, η Μεσόγειος καταλαμβάνει στην ευρωπαϊκή πολιτική συνείδηση, τη θέση μιας περιθωριακής, γεωγραφικά και συμβολικά, περιοχής. Παράλληλα τοπικοί ορισμοί της «Μεσογείου» ή οντοτήτων όπως «η Ευρώπη», «τα Βαλκάνια» και «η Μέση Ανατολή» έχουν επιπτώσεις στον τρόπο πρόσληψης των συγκρούσεων που θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως μεσογειακές. Τοποθετώντας στο επίκεντρο την περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου το μάθημα εστιάζει σε ζητήματα σύγκρουσης, συλλογικών ταυτοτήτων και συνόρων, σε εκδοχές εθνοτισμού και εθνικισμού καθώς και σε φαινόμενα νεωτερικότητας, κινητικότητας και διεθνικότητας. Στο μάθημα θα συζητηθούν δύο περιπτώσεις: α) η Θράκη και η τοπική συνθήκη της συμβίωσης και συνύπαρξης μιας «ελληνικής» πλειονότητας και μιας «μουσουλμανικής» μειονότητας και β) η Παλαιστίνη/Ισραήλ και ειδικά η Δυτική Όχθη σε σχέση με την ισραηλινοπαλαιστινιακή σύγκρουση.

Οι εθνογραφικές μελέτες θα συζητηθούν σε σχέση με συγκεκριμένες ιστορικές δυναμικές: ποιο ρόλο παίζει το οθωμανικό παρελθόν και η αποικιοκρατία (π.χ. η Βρετανική Εντολή στην Παλαιστίνη, η Γαλλική Εντολή στη Συρία και το Λίβανο από το 1920 έως το 1947) στην διαμόρφωση σύγχρονων συγκρούσεων, μορφών συμβίωσης, διαχωρισμού και διαπολιτισμικής επικοινωνίας στην Ανατολική Μεσόγειο;

- **Προαπαιτούμενα μαθήματα:** Ελληνική εθνογραφία
- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Να εξοικειωθούν οι φοιτητές/τριες με τη σύγκριση, μέσω μιας κοινής θεματικής, κοινωνιών της περιοχής της Μεσογείου τοποθετώντας την ελληνική εμπειρία σχετικά με τις μειονότητες και τα σύνορα, τις κρατικές πρακτικές και τον τρόπο διαχείρισης του μειονοτικού στάτους και των συνόρων από τα ίδια τα υποκείμενα, σε ένα ευρύτερο πλαίσιο. Να ασκηθούν στο πώς μπορεί να χρησιμοποιηθεί ο κινηματογράφος ως εθνογραφικό εργαλείο στη μελέτη της κοινωνικής πραγματικότητας. Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες αναμένεται να αναπτύξουν την ανθρωπολογική προοπτική και την εξοικείωση με την εθνογραφική έρευνα μέσω συμμετοχικής παρατήρησης σε σχέση με τις κοινωνίες και τους πολιτισμούς της Μεσογείου.

Πιο συγκεκριμένα αναμένεται:

- Να πλαισιώνουν ιστορικά την κατασκευή της Μεσογείου ως αντικείμενο έρευνας
- Να αναγνωρίζουν εκδοχές εθνικισμών και να τους μελετούν στο μικροεπίπεδο με βάση το εργαλείο της εθνογραφίας
- Να διακρίνουν την πολιτισμική κατασκευή της εθνοπολιτισμικής και θρησκευτικής διαφοράς σε διαφορετικά συμφραζόμενα των κοινωνιών της Ανατολικής Μεσογείου.
- Να αναλύουν οπτικοακουστικό υλικό σε σχέση με θέματα συλλογικών ταυτοτήτων, συννοριακών καθεστώτων και συνύπαρξης κυρίαρχων ομάδων με μειονότητες.
- Να ερμηνεύουν εμπειρίες σύγκρουσης από τη σκοπιά μειονοτήτων και μεταναστών σε σύγχρονα εθνικά κράτη της Μεσογείου.
- Να αναγνωρίζουν διαδικασίες υποστασιοποίησης και εξωτικοποίησης της Μεσογείου

<http://www.sah.aegean.gr/course/pas-039/>

Ανθρωπολογία, ένδυμα και μόδα

- **Κωδικός μαθήματος:** ΠΑ/Σ-045
- **Τύπος μαθήματος:** Πρακτική άσκηση/Σεμινάριο
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 3^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 6^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκουσας:** Έλια Πετρίδου

- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Η πρακτική άσκηση περιλαμβάνει τέσσερα στάδια: α) παρουσίαση και συζήτηση πάνω στους τρόπους κατανόησης της ένδυσης ως πολιτισμικής πρακτικής, β) συζήτηση πάνω σε ζητήματα μεθοδολογίας και σχεδιασμός της επιτόπιας έρευνας, γ) διεξαγωγή της έρευνας και συλλογή του υλικού, καταγραφή αφηγήσεων, συμμετοχικής παρατήρησης, φωτογραφίες, βίντεο, δ) επεξεργασία και παρουσίαση της έρευνας γραπτά και προφορικά.
- **Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα:** Μέσα από την πρακτική άσκηση επιδιώκεται να αναπτύξουν οι φοιτητές και οι φοιτήτριες την ικανότητα να σχεδιάζουν και να διεξάγουν επιτόπια έρευνα, να επεξεργάζονται το ερευνητικό υλικό και να το παρουσιάζουν. Οι διαδικασίες αυτές εμπλέκουν μια σειρά από γνώσεις και δεξιότητες όπως διαμόρφωση ερευνητικών στόχων, οριοθέτηση του ερευνητικού πεδίου, επιλογή των συνομιλητών, διεξαγωγή ημι-δομημένων συνεντεύξεων, διαμόρφωση κατάλληλων συνθηκών για συμμετοχική παρατήρηση, οπτικο-ακουστική καταγραφή, επεξεργασία ερευνητικών δεδομένων, παρουσίαση της έρευνας σε μορφή powerpoint και σε γραπτό κείμενο. Πέρα από την ανάπτυξη μεθόδων έρευνας, αναμένεται ότι οι συμμετέχοντες θα έχουν την ευκαιρία να κατανοήσουν την ένδυση ως πολιτισμική διαδικασία και τους διαφορετικούς τρόπους που αυτή μπορεί να γίνει κατανοητή ως κοινωνικό φαινόμενο.

<http://www.sah.aegean.gr/course/pas-045/>

Κοινωνιογλωσσολογία

- **Κωδικός μαθήματος:** ΠΑ/Σ-066
- **Τύπος μαθήματος:** Πρακτική άσκηση/Σεμινάριο
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 3^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 6^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκοντος:** Κώστας Κανάκης
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Αυτό το μάθημα εισάγει τους/τις φοιτητές/τριες στην κοινωνιογλωσσολογία, τον κλάδο που έχει ως αντικείμενό του τη μελέτη της περίπλοκης σχέσης γλώσσας και κοινωνίας. Στο πρώτο, εισαγωγικό μέρος αυτού του μαθήματος θα ασχοληθούμε με γενικές αρχές της κοινωνιογλωσσολογίας όπως η γλωσσική ποικιλότητα και οι διαστάσεις της γλωσσικής ποικιλότητας. Στο κυρίως μέρος θα ασχοληθούμε με την πρώιμη συσχετιστική κοινωνιογλωσσολογία, τα κοινωνικά δίκτυα, τα διάφορα στάδια της κοινωνιογλωσσολογικής έρευνας για το φύλο καθώς και με τη σχέση φύλου, γλώσσας και σεξουαλικότητας με έμφαση στην Ελλάδα και τα Βαλκάνια, και το γλωσσικό τοπίο.
Τέλος, κάθε φορά που διδάσκεται το μάθημα, επιλέγεται ένα ειδικό θέμα, ενδεικτικά:

- Γλώσσα και κοινωνική δείξη
- Γλώσσα, φύλο και σεξουαλικότητα
- Γλώσσα, εθνότητα και εθνικισμός
- Γλώσσα και δημόσιος χώρος
- Κοινωνιογλωσσολογική προσέγγιση της ΒΚΜΣ (Βοσνιακής, κροατικής, μαυροβουνιακής & σερβικής)
- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Βασική επιδίωξη αυτού του μαθήματος είναι να εξοικειώσει φοιτητές/τριες κοινωνικών επιστημών με γενικές αρχές της κοινωνιογλωσσολογίας. Οι γνώσεις που αποκτούν οι εκπαιδευόμενοι/ες προάγουν την κατανόηση της γλώσσας ως σύνθετου κοινωνικού φαινομένου, ενώ οι σχετικές δεξιότητες τους επιτρέπουν να αναλύουν σχετικά φαινόμενα με συστηματικό τρόπο. Το σεμινάριο διαιρείται στις εξής πέντε υποενότητες για τις οποίες είναι υπεύθυνοι/ες δύο ή περισσότεροι/ες φοιτητές/τριες που εργάζονται ομαδικά:
  1. Συσχετιστική κοινωνιογλωσσολογία
  2. Κοινωνικά δίκτυα
  3. Γλώσσα και φύλο
  4. Γλώσσα και σεξουαλικότητα
  5. Γλωσσικό τοπίο -- Μελέτη περίπτωσης: Το γλωσσικό τοπίο της Μυτιλήνης

<http://www.sah.aegean.gr/course/pas-066/>

Η Ελληνική Οικονομία στο δεύτερο μισό του εικοστού αιώνα

- **Κωδικός μαθήματος:** ΠΑ/Σ-067
- **Τύπος μαθήματος:** Πρακτική άσκηση/Σεμινάριο
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 3^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 6^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκοντος:** Χριστόδουλος Μπέλλας
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Στο μάθημα εξετάζεται η πορεία της ελληνικής οικονομίας κατά τη διάρκεια της περιόδου 1953-2002. Το σημείο αφετηρίας είναι η υποτίμηση της δραχμής και το «κλειδώμα» της ισοτιμίας της έναντι του δολαρίου το 1953. Μέσω της παρακολούθησης της πορείας της συμπεριφοράς βασικών μακροοικονομικών δεικτών (ΑΕΠ, κατανάλωση, επενδύσεις, ισοζύγιο εξωτερικών συναλλαγών, δημοσιονομικό ισοζύγιο, μισθοί, τιμές, ισοτιμία, παραγωγικότητα, ανεργία, ανισότητα, φτώχεια) επιχειρείται ο εντοπισμός κομβικών σημείων που υποδιαίρουν την παραπάνω περίοδο σε υποπεριόδους κατά τη διάρκεια των οποίων σημειώνονται σημαντικές αλλαγές και ανασηματοδοτήσεις. Σημείο απόληξης αποτελεί η ένταξη της χώρας στη ζώνη του ευρώ το 2002.
- **Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα:** οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να περιγράφουν βασικές αλληλεξαρτήσεις μεταξύ των παραπάνω οικονομικών

μεταβλητών κατά τη διάρκεια του ιστορικού χρόνου ώστε τελικά να μπορούν να σχηματίζουν μια όσο το δυνατό συνεκτική εικόνα των αιτιών των μεταβολών που συντελέστηκαν στην ελληνική οικονομία κατά τη διάρκεια της υπό εξέταση περιόδου.

<http://www.sah.aegean.gr/course/pas-067/>

Γλωσσικό τοπίο

- **Κωδικός μαθήματος:** ΠΑ/Σ-070
- **Τύπος μαθήματος:** Πρακτική άσκηση/Σεμινάριο
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 3^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 6^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκοντος:** Κώστας Κανάκης
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Σε αυτό το μάθημα οι φοιτητές/τριες εισάγονται στη μελέτη του Γλωσσικού Τοπίου (ΓΤ), του κλάδου της κοινωνιοπραγματολογίας που έχει ως αντικείμενό του τη μελέτη της (γραπτής συνήθως) γλώσσας στο δημόσιο χώρο. Παρότι η έρευνα του ΓΤ συνδέθηκε ιστορικά με τη μελέτη της διγλωσσίας και της πολυγλωσσίας σε συγκεκριμένες κοινότητες, με ιδιαίτερη εστίαση στη γλωσσική ποικιλότητα και την εθνογλωσσική βιωσιμότητα, πιο πρόσφατα έχει υπάρξει σαφής στροφή σε περισσότερο πειραματικές προσεγγίσεις που συμβολική σημασία των γραπτών μηνυμάτων σε σχέση με τους ευρύτερους λόγους που παράγονται και αναπαράγονται σε μία κοινότητα και αφορούν τοπικές ιεραρχίες. Αυτό το «δεύτερο κύμα» του ΓΤ μελετά το δυναμικό σημειωτικό τοπίο και την εθνογραφική ανάλυση γλωσσικού τοπίου εμφορείται από την έννοια της υπερποικιλότητας που θεωρείται πλέον ότι περιγράφει καταλληλότερα το βαθμό της παρατηρούμενης γλωσσικής ποικιλότητας. Παράλληλα, η έρευνα στρέφεται επίσης στη μελέτη του σημειωτικού τοπίου μέσω αφηγημάτων της ενσώματα βιωμένης εμπειρίας των δρώντων υποκειμένων και το ρόλο της επιτελεστικότητας του σώματος στη διαδικασία ανασηματοδότησης του χώρου. Σε αντίθεση με το «πρώτο κύμα», όπου κυριάρχησαν οι δοκιμασμένες ποσοτικές μέθοδοι της παραδοσιακής κοινωνιολογίας της γλώσσας, το «δεύτερο κύμα» εκκινεί από την υπερποικιλότητα ως διαπιστώσιμο γεγονός και προϋποθέτει εθνογραφική προσέγγιση του λόγου που παράγεται στο δημόσιο χώρο.
- **Μαθησιακά Αποτελέσματα:** Το μάθημα αυτό επιχειρεί μια συνολική προσέγγιση της μελέτης του ΓΤ ως σήμερα –μία εποχή κατά την οποία η σχετική έρευνα επαναπροσδιορίζεται και προχωρά ταχύτατα προς νέες, συχνά πειραματικές, κατευθύνσεις. Βασική του επιδίωξη είναι α) να εξοικειώσει φοιτητές/τριες κοινωνικών επιστημών με τη μελέτη του ΓΤ ως πεδίου γλωσσικής και ανθρωπολογικής έρευνας και β) να καταδείξει τη σημασία της ενδεικτικότητας (που έχει φιλοσοφικές καταβολές και έχει απασχολήσει συστηματικά τη γλωσσολογική

και ανθρωπογλωσσολογική έρευνα) σε αυτό το πεδίο. Οι γνώσεις που αποκτούν οι εκπαιδευόμενοι/ες προάγουν την κατανόηση της γλώσσας ως σύνθετου φαινομένου με γνωσιακή και κοινωνική βάση, ενώ οι σχετικές δεξιότητες τους επιτρέπουν να αναλύουν με συστηματικό τρόπο όψεις της γλωσσικής παραγωγής στο δημόσιο χώρο. Απώτερος στόχος είναι η προετοιμασία κοινωνικών επιστημόνων που αντιλαμβάνονται την αγκίστρωση των κοινωνικών φαινομένων στην έννοια του λόγου, ως πρακτικής που συγκροτεί την κοινωνική πραγματικότητα.

<http://www.sah.aegean.gr/course/pas-070/>

Σχολείο, κοινωνία και πολιτισμός

- **Κωδικός μαθήματος:** ΠΑ/Σ-087
- **Τύπος μαθήματος:** Πρακτική άσκηση/Σεμινάριο
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 3^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 6^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκοντος:**
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Το μάθημα δίνει τη δυνατότητα στους /στις φοιτητές/τριες να έρθουν σε επαφή με παραδείγματα καλών πρακτικών διδασκαλίας των κοινωνικών μαθημάτων στο γυμνάσιο και στο λύκειο μέσα από παρουσιάσεις της διδάσκουσας αλλά και εκπαιδευτικών που θα προσκληθούν στο πανεπιστήμιο, μεταφέροντας στους φοιτητές την εμπειρία από αυθεντικά περιβάλλοντα μάθησης. Στα πλαίσια του μαθήματος, οι φοιτητές θα εξοικειωθούν με εκπαιδευτικές μεθόδους/τεχνικές που μπορούν να επιλεγούν στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση ενός μαθήματος κοινωνικών επιστημών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (όπως η χρήση των εικόνων, η επεξεργασία πολυτροπικών κειμένων και δευτερευουσών πηγών, η μελέτη πεδίου, η εργασία σε ομάδες, η μέθοδος project, η αξιοποίηση των ΤΠΕ στη σχολική τάξη κτλ.), και θα ασκηθούν στον σχεδιασμό πλάνων μαθήματος / διδακτικών ενοτήτων με στόχο την καλύτερη προετοιμασία τους για την πρακτική άσκηση στα σχολεία ή τη διενέργεια μιας μικροδιδασκαλίας σε επίπεδο ομάδας ασκούμενων φοιτητών/τριών. Οι φοιτητές/τριες μέσα από διεργασίες σε ομάδες θα μπορούν να προσεγγίσουν αναστοχαστικά και κριτικά όλη τη βιωμένη εμπειρία της διδακτικής στα πλαίσια της πρακτικής άσκησης.
- **Μαθησιακά αποτελέσματα: Το μάθημα επιδιώκει οι φοιτητές/τριες:**
  - να μπορούν να σχεδιάζουν πλάνα μαθήματος και να διερευνούν με κριτικό τρόπο την εφαρμογή τους στη σχολική τάξη
  - να γνωρίσουν με βιωματικό τρόπο τις κύριες εκπαιδευτικές μεθόδους και τεχνικές που χρησιμοποιούν οι εκπαιδευτικοί στο σύγχρονο σχολείο και να τις εφαρμόζουν με ευελιξία σύμφωνα με τις ανάγκες των μαθητών

- να εξοικειωθούν με τα νέα προγράμματα σπουδών των κοινωνικών επιστημών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και τα αυθεντικά περιβάλλοντα διδασκαλίας τους

<http://www.sah.aegean.gr/course/pas-087/>

Ζ' ΕΞΑΜΗΝΟ

Φύλο και σεξ στην προνεοτερική Ευρώπη

- **Κωδικός μαθήματος:** I-238
- **Τύπος μαθήματος:** Επιλογής
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 4^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 7^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκοντος:** Γιώργος Πλακωτός

- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Το μάθημα εισάγει τους φοιτητές και τις φοιτήτριες στη μελέτη της ιστορικότητας του φύλου και του σεξ και τη χρήση τους ως κατηγορίες ιστορικής ανάλυσης για την προνεοτερική περίοδο. Το μάθημα καλύπτει την περίοδο από τον 14ο έως τον 18ο αιώνα και προσεγγίζει τη διαμόρφωση του σύνθετου προνεοτερικού έμφυλου και σεξουαλικού συστήματος διερευνώντας νόρμες, προσδοκίες, πρακτικές και επιτελέσεις. Αρχικά οι φοιτητές και οι φοιτήτριες εξοικειώνονται με τις βασικές προσεγγίσεις που έχουν αναπτυχθεί στα πεδία της ιστορίας των γυναικών και του φύλου, της ιστορίας του σώματος και της ιστορίας της σεξουαλικότητας. Στη συνέχεια το μάθημα διερευνά τους τρόπους με τους οποίους οι προνεοτερικές κοινωνίες νοηματοδοτούσαν τις «θηλυκότητες», τους «ανδρισμούς» και τις σεξουαλικές πρακτικές και «κανονικότητες». Η προνεοτερική έμφυλη και σεξουαλική οικονομία προσεγγίζεται μέσα από το πρίσμα των σταδιακών αλλά ουσιαστικών αλλαγών που βίωσαν οι κοινωνίες της προβιομηχανικής Δύσης, όπως η γραφειοκρατική τυποποίηση της καθημερινότητας, η ποινικοποίηση συμπεριφορών και πρακτικών, η ανάδυση του οικιακού ιδεώδους μέσα από την εδραίωση των θρησκευτικών μεταρρυθμιστικών κινημάτων και την άνοδο του εμπορικού καπιταλισμού, η αποικιακή επέκταση που λειτούργησε ως εργαστήριο στο οποίο σφυρηλατήθηκε και επινοήθηκε η «ευρωπαϊκή» σεξουαλικότητα. Το μάθημα επιδιώκει τη διερεύνηση των κοινωνικών πρακτικών και του αξιακού κώδικα των κοινωνιών της προνεοτερικής Δύσης μέσω των έμφυλων και σεξουαλικών κατηγοριοποιήσεων. Το μάθημα βασίζεται σε συστηματική χρήση πρωτογενούς υλικού (αρχεακό, έντυπο, οπτικό).
- **Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα:** Οι φοιτητές/τριες αποκτούν την ικανότητα να κατανοούν το φύλο και το σεξ ως κατηγορίες ιστορικής ανάλυσης για την προνεοτερική περίοδο και να αντιλαμβάνονται την ιστορικότητα τους. Πιο συγκεκριμένα, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα είναι σε θέση:
  - να περιγράφουν βασικά υπό εξέταση ιστορικά φαινόμενα,
  - να διακρίνουν μακροϊστορικές διαδικασίες αλλά και να εστιάζουν σε επιμέρους φαινόμενα, να διεξάγουν βιβλιογραφική έρευνα και να συγγράφουν εργασίες πάνω σε ένα ειδικευμένο ιστορικό ζήτημα,
  - να αξιολογούν τις αλλαγές στην ιστορική οπτική και να αναθεωρούν παραδεδομένες ιστορικές κρίσεις,

- να αναγνωρίζουν τη συνθετότητα στην παραγωγή της ιστορικής γνώσης,
- να οργανώνουν το ιστορικό υλικό υπό την οπτική συναφών γνωστικών πεδίων και να κρίνουν τη σχέση της ιστορικής έρευνας με το παρόν.

<http://www.sah.aegean.gr/course/i-238/>

Συγγένεια, γάμος, οικογένεια στον οθωμανικό και ελληνικό χώρο (18ος-19ος αιώνας)

- **Κωδικός μαθήματος:** I-258
- **Τύπος μαθήματος:** Επιλογής
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 4^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 7^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκουσας:** Μαρία Σταματογιαννοπούλου
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Στο μάθημα εξετάζεται η δομή και οργάνωση της συγγένειας και του οικιακού χώρου στο ελληνο-οθωμανικό περιβάλλον κατά τον 18ο και 19ο αιώνα. Παρουσιάζονται οι μορφές σύνθεσης της οικιακής ομάδας, η λειτουργία της ως μονάδας παραγωγής και κατανάλωσης, αλλά και ως φορολογικής μονάδας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις συγγενικές σχέσεις, όπως διαμορφώνονται σε συσχέτιση με τον τύπο εγκατάστασης της οικιακής ομάδας και την ηγεμονική τους θέση στη συγκρότηση κοινωνικών και οικονομικών δικτύων, στην κλίμακα τόσο της κοινότητας όσο και της περιοχής, και επομένως στη λειτουργία της γαμηλιακής αγοράς και των γαμήλιων στρατηγικών. Στο μάθημα εξετάζονται επίσης οι ποικίλες μορφές κυκλοφορίας και μεταβίβασης των οικογενειακών αγαθών. Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στην κανονιστική λειτουργία του δικαϊκού πλαισίου, εκκλησιαστικού και κοσμικού, στα ζητήματα της συγγένειας και του γάμου και οι τρόποι με τους οποίους το θεσμικό πλαίσιο οριοθετεί τις πρακτικές, επιτρέπει αποκλίσεις ή και μετασχηματίζεται κάτω από την πίεση των μεταβαλλόμενων συνθηκών. Τέλος, παρουσιάζεται η ανάδυση νέων προτύπων οικιακότητας τον 19ο αιώνα, οι έμφυλες ιεραρχίες και οι οικογενειακοί δεσμοί. Ο οικιακός χώρος προσεγγίζεται επομένως ως τόπος παραγωγής ποικίλων σχέσεων, που καθορίζονται από ένα κανονιστικό πλαίσιο, και εντός του οποίου τα υποκείμενα, συλλογικά –ως οικιακές ομάδες ή συγγενικά δίκτυα, αλλά και ατομικά, διαχειρίζονται το πλαίσιο οργάνωσης της συγγένειας.
- **Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα:** Ο/Η φοιτητής/-τρια καλείται:
  - να κατανοήσει την κεντρική σημασία των συγγενικών σχέσεων στις κοινωνίες που μελετώνται και την ιστορική συγκρότησή τους.

- ο να κατανοήσει τους μετασχηματισμούς στη μελετώμενη περιοχή το 19^ο αιώνα μέσα από το πρίσμα της οργάνωσης της συγγένειας και των οικιακών σχέσεων
- ο Καλείται να δοκιμάσει, στο συγκεκριμένο πεδίο της ιστοριογραφίας της οικογένειας, την προσέγγιση εθνογραφικής και ιστορικής έρευνας και επομένως να συνδυάσει τα δυο γνωστικά αντικείμενα των σπουδών του.

<http://www.sah.aegean.gr/course/i-258/>

Ιστορία της Οικονομικής Σκέψης

• **Κωδικός μαθήματος:**

OI-402

• **Τύπος μαθήματος:**

Επιλογής

• **Επίπεδο μαθήματος:**

Προπτυχιακό

• **Έτος σπουδών:**

4^ο

• **Εξάμηνο σπουδών:**

7^ο

• **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):**

6

• **Αριθμός διδακτικών μονάδων:**

3

• **Όνομα διδάσκοντος:**

Χριστόδουλος Μπέλλας

- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Εξετάζεται η πορεία της οικονομικής σκέψης από το δεύτερο ήμισυ του 18ου αιώνα ως τις μέρες μας. Σημείο αφετηρίας, μετά από σύντομες αναφορές στην αρχαιότητα, τον μεσαίωνα, τον μερκαντιλισμό και τους φυσιοκράτες, αποτελεί η συμβολή του A. Smith στην οικονομική σκέψη. Αναλύεται επίσης το έργο των κλασικών οικονομολόγων του 19ου αιώνα (Ricardo, Malthus, Mill) αλλά και των ουτοπικών σοσιαλιστών. Ακολουθεί η παρουσίαση της θεωρίας του Marx για την φύση και δυναμική του καπιταλισμού. Εξετάζονται στη συνέχεια η ανάπτυξη της νεοκλασικής θεωρίας και η αντίδραση σε αυτήν από στοχαστών όπως ο Veblen και ο Hobson. Η ανάλυση της συμβολής του Keynes στη διαμόρφωση των μεταπολεμικών ιδεών για τον ρόλο του κράτους στην οικονομία και η αντίδραση στον κεϋνσιανισμό με την επανεμφάνιση της ποσοτικής θεωρίας του χρήματος ολοκληρώνουν τη θεματολογία.

- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Βασικός στόχος του μαθήματος είναι η εμπέδωση της ιστορικότητας των οικονομικών θεωριών, η κατανόηση δηλαδή ότι οι οικονομικές θεωρίες εξαρτώνται και αλληλεπιδρούν με τις ιστορικές συνθήκες μέσα στις οποίες παράγονται. Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται συνεπώς στην σχέση των επιμέρους θεωριών με την ιστορική φάση κατά την οποία διατυπώθηκαν καθώς και στις επιπτώσεις τους στη διαμόρφωση ιδεολογικών ρευμάτων.

Επιδιώκεται ο εμπλουτισμός και η συμπλήρωση των ιστορικών γνώσεων των διδασκομένων μέσω της κατανόησης των οικονομικών ιδεών που αναπτύχθηκαν σε κάθε σχετική περίοδο. Επιχειρείται η απόκτηση μιας πολυδιάστατης άποψης για οικονομικές έννοιες και θεωρίες μέσω της κατανόησης των απόψεων σημαντικών διανοουμένων που συνέβαλαν σε διαφορετικές εποχές στην εξέλιξη των ιδεών σχετικών με τη δομή και λειτουργία των οικονομικών συστημάτων και δίνεται η δυνατότητα συνδυασμού ή αντιπαραβολής αυτών των απόψεων για την κριτική

αξιολόγηση ζητημάτων που έχουν σχέση με την σύγχρονη οικονομική πραγματικότητα.

<http://www.sah.aegean.gr/course/oi-402/>

Συγγενικές υποθέσεις: τα δικαστικά αρχεία της Μυτιλήνης (1880-1910)

- **Κωδικός μαθήματος:** ΠΑ/Σ-028
- **Τύπος μαθήματος:** Πρακτική άσκηση/ Σεμινάριο
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 4^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 7^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκουσας:** Μαρία Σταματογιαννοπούλου

• **Περιεχόμενο μαθήματος:** Η Πρακτική άσκηση εστιάζει στις ενδοοικογενειακές συγκρούσεις που συνδέονται με την κυκλοφορία των αγαθών στο εσωτερικό των συγγενικών ομάδων. Στηρίζεται σε ένα corpus τεκμηρίων, το Αρχείο του Εκκλησιαστικού Δικαστηρίου Μυτιλήνης και το αντίστοιχο της Μητρόπολης Μηθύμνης (www.arxeiomnimon.gak.gr), που περιλαμβάνουν υποθέσεις εκδίκασης οικογενειακών διαφορών (1880-1912). Οι ασκούμενοι φοιτητές και φοιτήτριες εισάγονται αρχικά σε όψεις της κυκλοφορίας των οικογενειακών αγαθών στη Λέσβο. Στη συνέχεια εξοικειώνονται με την ανάγνωση των χειρόγραφων τεκμηρίων. Μετά από μια πρώτη περίοδο κατά την οποία δοκιμάζεται η προσπέλαση των τεκμηρίων -των υποθέσεων που εκδικάζονται ενώπιον των μητροπολιτικών δικαστηρίων, εξετάζονται ζητήματα που αναδεικνύει το αρχειακό υλικό σχετικά με την τοπική οργάνωση της συγγένειας και τη μεταβίβαση των αγαθών. Αναζητούνται τέλος οι εναλλακτικές χρήσεις του χριστιανικού και του μουσουλμανικού δικαϊκού πλαισίου στις συγγενικές διενέξεις.

Οι στόχοι της πρακτικής άσκησης είναι πολλαπλοί: να εξοικειωθεί ο ασκούμενος φοιτητής/φοιτήτρια με τις δυσκολίες ανάγνωσης και κατανόησης του αρχειακού υλικού, να συνδέσει την ερευνητική του εργασία με τις θεωρήσεις στο πεδίο της ιστοριογραφίας της οικογένειας, να παρουσιάσει τέλος μια προσέγγιση που θα στηρίζεται στο ίδιο το αρχειακό υλικό.

• **Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα:**

- α. επαφή των ασκούμενων φοιτητών και φοιτητριών με τα τεκμήρια, εξοικείωση με τα προβλήματα ανάγνωσης και κατανόησης του χειρογραφικού αρχειακού υλικού
- β. σύνδεση των τεκμηρίων με το πλαίσιο οργάνωσης της συγγένειας στον υπό μελέτη χώρο
- γ. σύνδεση της πρακτικής άσκησης με τις θεωρήσεις στο πεδίο της ιστοριογραφίας της οικογένειας

<http://www.sah.aegean.gr/course/pas-028/>

Φιλοξενία και πολιτισμική διαφοροποίηση

- **Κωδικός μαθήματος:** ΠΑ/Σ-043
- **Τύπος μαθήματος:** Πρακτική άσκηση/ Σεμινάριο
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 4^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 7^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκοντος:** Ευθύμιος Παπαταξιάρχης
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Το σεμινάριο εστιάζει στην εμπειρία της προσφυγικής και μεταναστευτικής κρίσης των τελευταίων δεκαετιών μέσα από την έννοια της 'φιλοξενίας'. Η φιλοξενία αντιμετωπίζεται ως ημική κατηγορία που οργανώνει την πολιτισμική παραγωγή της διαφοράς στη σύγχρονη ελληνική κοινωνία και διερευνάται ως προς τις πολλαπλές της μορφές, την αντιφατική της συγκρότηση γύρω από τη σχέση της ξενοφιλίας με τη ξενοφοβία και την ιεραρχική της δομή. Το σεμινάριο εξετάζει την κατασκευή του «ξένου», τα διαφορετικά είδη φιλοξενίας καθώς και τη σχετικότητα στην αντιμετώπιση του ξένου που συνεπάγεται η φιλοξενία. Επίσης διερευνά τους πολλαπλούς τρόπους προσέγγισης του φαινομένου της φιλοξενίας.

<http://www.sah.aegean.gr/course/pas-043/>

Ανάλυση λόγου

- **Κωδικός μαθήματος:** ΠΑ/Σ-089
- **Τύπος μαθήματος:** Πρακτική άσκηση/ Σεμινάριο
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 4^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 7^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκοντος:** Κώστας Κανάκης
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Σε αυτό το μάθημα οι φοιτητές/τριες εισάγονται στην Ανάλυση Λόγου, του κλάδου της κοινωνιοπραγματολογίας που έχει ως αντικείμενό

του τη μελέτη της οργάνωσης διάφορων όψεων του καθημερινού φυσικού λόγου (και που, συχνά, έχει τη μορφή συνομιλίας). Αρχικά εστιάζουμε σε βασικές έννοιες της κοινωνιοπραγματολογίας όπως είναι το εκφώνημα, το περικείμενο/συμφραζόμενα, η γλωσσική ποικιλότητα και οι ποικίλες διαστάσεις της ως προαπαιτούμενα της ανάλυσης φυσικών γλωσσικών δεδομένων και στη συνέχεια εξετάζουμε ζητήματα όπως η δείξη και η ενδεικτικότητα, οι γλωσσικές πράξεις σε σχέση με τα γλωσσικά υπονοήματα, η κριτική ανάλυση λόγου, η ανάλυση συνομιλίας, ζητήματα γλωσσικής ευγένειας/αγένειας καθώς και ζητήματα έμφυλου και σεξουαλικοποιημένου λόγου, δίγλωσσου λόγου (εναλλαγή/μείξη κωδίκων), κλπ. Το μάθημα και οι γραπτές ασκήσεις προϋποθέτουν την ενασχόληση με τη συλλογή και την ανάλυση αυθεντικών γλωσσικών δεδομένων.

- **Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα:** Το μάθημα αυτό αποτελεί μια εισαγωγή στην Ανάλυση λόγου, ενός χώρου της γλωσσολογίας που μελετά τον τρέχοντα, φυσικό λόγο (κυρίως τον προφορικό αλλά και τον γραπτό) σε πραγματικές συνθήκες επικοινωνίας και εστιάζει σε αυθεντικά γλωσσικά δεδομένα. Βασική του επιδίωξη είναι α) να εξοικειώσει φοιτητές/τριες κοινωνικών επιστημών με βασικές έννοιες της πραγματολογίας και της κοινωνιογλωσσολογίας που αφορούν τη γλωσσική χρήση και υποστυλώνουν την ανάλυση λόγου και β) να τις χρησιμοποιήσει για τον πρακτικό στόχο της προσέγγισης αυθεντικών γλωσσικών δεδομένων (κειμένων). Οι γνώσεις που αποκτούν οι εκπαιδευόμενοι/ες προάγουν την κατανόηση του συνεχούς λόγου ως πολυεπίπεδου φαινομένου, ενώ οι σχετικές δεξιότητες τους επιτρέπουν να αναλύουν με συστηματικό τρόπο όψεις της καθημερινής γλωσσικής μας παραγωγής. Απώτερος στόχος είναι η προετοιμασία κοινωνικών επιστημόνων που αντιλαμβάνονται την αγκίστρωση των κοινωνικών φαινομένων στην έννοια του λόγου, ως πρακτικής που συγκροτεί την κοινωνική πραγματικότητα.

<http://www.sah.aegean.gr/course/pas-089/>

Μουσεία και Πολιτιστική Πολιτική

- **Κωδικός μαθήματος:** ΔΣΧ-ΠΟΛ 224
- **Τύπος μαθήματος:** Επιλογής
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 4^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 7^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκοντος:** Αλεξάνδρα Μπούνια
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Στόχος του μαθήματος είναι να εστιάσει στην έννοια της πολιτιστικής πολιτικής και στον τρόπο με τον οποίο αυτή ασκείται στην Ελλάδα. Το πρώτο μέρος του μαθήματος είναι αφιερωμένο στο νομικό πλαίσιο που διέπει τα μουσεία και τους συναφείς πολιτιστικούς οργανισμούς στην Ελλάδα – σε σύγκριση

με το εξωτερικό. Το δεύτερο μέρος του μαθήματος εστιάζει σε συγκεκριμένα θέματα πολιτιστικής πολιτικής, όπως θέματα στρατηγικής και σχεδιασμού (strategy and planning), η οικονομία του πολιτισμού, μετέχοντες στον πολιτιστικό σχεδιασμό (stakeholders), ιδεολογία και πολιτιστική πολιτική, πολιτιστική διπλωματία, σχέση του πολιτισμού με την ανάπτυξη και τον τουρισμό, πολιτιστική πολιτική και νέες τεχνολογίες

- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Στο τέλος αυτού του μαθήματος οι φοιτήτριες-φοιτητές θα είναι σε θέση να:
  - ορίσουν την έννοια της πολιτιστικής πολιτικής
  - αναφερθούν στο νομικό πλαίσιο για τα μουσεία στην Ελλάδα
  - προτείνουν βήματα για τον σχεδιασμό και τη στρατηγική ανάπτυξη ελληνικών μουσείων διαφορετικών κατηγοριών
  - συζητήσουν τον πολιτικό ρόλο των μουσείων (και της πολιτιστικής κληρονομιάς) σε διεθνές επίπεδο
  - αναπτύξουν τη σημασία του πολιτισμού για τον τουρισμό
  - προτείνουν εφαρμογές πληροφορικής που σχετίζονται με την πολιτιστική ανάπτυξη
  - υποστηρίζουν με επιχειρήματα τον ρόλο διαφορετικών ομάδων κοινού στη χάραξη πολιτιστικής πολιτικής
  - ορίσουν την έννοια της πολιτιστικής διπλωματίας και να συζητήσουν τον ρόλο της διαχρονικά.

http://www.ct.aegean.gr/data/Examina/examino7/Greek/%CE%A0%CE%9F%CE%9B224_%CE%9C%CE%9F%CE%A5%CE%A3%CE%95%CE%99%CE%91%20%CE%9A%CE%91%CE%99%20%CE%A0%CE%9F%CE%9B%CE%99%CE%A4%CE%99%CE%A3%CE%A4%CE%99%CE%9A%CE%97%20%CE%A0%CE%9F%CE%9B%CE%99%CE%A4%CE%99%CE%9A%CE%97.pdf

Εισαγωγή στην Ιστορία της Τέχνης

- **Κωδικός μαθήματος:** ΔΣΧ-ΙΤΕ 500
- **Τύπος μαθήματος:** Επιλογής
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 4^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 7^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκουσας:** Ευαγγελία Σαμπανίκου
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Εισαγωγή: Έννοιες και ορισμοί της Τέχνης. Οι παραδοσιακές Καλές Τέχνες και η Ιστορία της Τέχνης. Θεωρία και Μεθοδολογία της Ιστορίας της Τέχνης. Περίοδοι της Ιστορίας της Τέχνης, από την προϊστορία έως τη σύγχρονη εποχή. Ορολογία της τέχνης. Οι έννοιες του ρεαλισμού/φυσιοκρατίας και της αφαίρεσης. Η Αισθητική Φιλοσοφία και οι πρώτες θεωρίες για την τέχνη. • Οι σημαντικοί προϊστορικοί πολιτισμοί της Ανατολής. Η Αίγυπτος. Οι πολιτισμοί του Αιγαίου και της ηπειρωτικής Ελλάδας. Η τέχνη της Κλασικής Αρχαιότητας. • Η Κλασική Τέχνη: Στοιχεία αρχιτεκτονικής, Γλυπτική, Αγγειογραφία • Ο Ευρωπαϊκός Μεσαίωνας και οι αισθητικές θεωρίες του. Η Βυζαντινή και Μεταβυζαντινή Τέχνη.

Η Γοτθική Τέχνη. Η Πρώιμη Αναγέννηση. • Ο Ουμανισμός, η γεωμετρική προοπτική και οι αισθητικές θεωρίες της Αναγέννησης. Το κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο της Αναγέννησης. Τέχνη και επιστήμη. • Η Ωριμη Αναγέννηση (Φλωρεντία – Ρώμη, Βενετία), Ι. • Η Ωριμη Αναγέννηση (Φλωρεντία – Ρώμη, Βενετία), ΙΙ. Ο Ευρωπαϊκός Βορράς. • Ο Μανιερισμός και το Μπαρόκ, Ι. Ιστορικό και κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο • Ο Μανιερισμός και το Μπαρόκ, ΙΙ. Το Ροκοκό. Ο χαρακτήρας της Ευρωπαϊκής τέχνης του 18ου αιώνα. • Οι αισθητικές θεωρίες της τέχνης από τον 17ο έως το 19ο αιώνα. Ο Διαφωτισμός και οι επιδράσεις του. • Επιλογος: Από τη Νεώτερη στη Μοντέρνα τέχνη. Γενική επισκόπηση των θεωριών του 20ου αιώνα. Ο 20ος αιώνας, η Αρχαιότητα και η Αναγέννηση, η αναθεώρηση της στάσης απέναντι στο Μεσαίωνα, η δικαίωση της αφαίρεσης. Το μάθημα αποτελεί μια πρώτη επαφή με την Ιστορία της Τέχνης.

- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Οι φοιτητές-τριες, κατά τη διάρκεια και κυρίως μετά την περάτωση της διδασκαλίας του μαθήματος θα πρέπει:
  1. Να κατανοούν τη σχέση τέχνης και κοινωνίας και την ένταξη των πολιτισμικών προϊόντων και φαινομένων στο κοινωνικοπολιτισμικό τους πλαίσιο.
  2. Να γνωρίζουν τις περιόδους της Ιστορίας της Τέχνης και τα βασικά κοινωνικοπολιτικά χαρακτηριστικά της κάθε περιόδου.
  3. Να είναι ικανοί να χειριστούν τη μεθοδολογία της Ιστορίας της Τέχνης και τις βασικές θεωρίες για την τέχνη.
  4. Να είναι ικανοί να αναγνωρίσουν και να χρονολογήσουν έργα τέχνης διαφόρων εποχών.
  5. Να κατανοούν έννοιες όπως Αρχαιότητα, Μεσαίωνας, Αναγέννηση, Ευρωπαϊκή Τέχνη, ρεαλισμός, αφαίρεση και να αντιλαμβάνονται τους συσχετισμούς και την χρονική ένταξη και συνέχεια των όρων.
  6. Να αντιλαμβάνονται το ρόλο που έπαιξε η τέχνη στην συνολική πορεία της ανθρωπότητας, τη σχέση μεταξύ τέχνης και επιστήμης και το διεπιστημονικό της περιεχόμενο

http://www.ct.aegean.gr/data/Examina/examino3/Greek/%CE%99%CE%A4%CE%95%20500_%CE%95%CE%99%CE%A3%CE%91%CE%93%CE%A9%CE%93%CE%97%20%CE%A3%CE%A4%CE%97%CE%9D%20%CE%99%CE%A3%CE%A4%CE%9F%CE%A1%CE%99%CE%91%20%CE%A4%CE%97%CE%A3%20%CE%A4%CE%95%CE%A7%CE%9D%CE%97%CE%A3.pdf

Η ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

Εισαγωγή στη Ρωμαϊκή Ιστορία

- **Κωδικός μαθήματος:** I-243
- **Τύπος μαθήματος:** Επιλογής
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 4^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 8^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκοντος:** Βασίλης Αναστασιάδης
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Η ανάδυση του ρωμαϊκού κράτους, η ανάπτυξη και η μετάπλασή του σε μια οικουμενική αυτοκρατορία. Η οργάνωση της κοινωνίας, η οικογένεια και η θρησκεία, ο πολιτισμός. Τα ιδιαίτερα γνωρίσματα της ρωμαϊκής διοίκησης, του δικαίου και της συλλογικής νοοτροπίας. Η *res publica* και αυτοκρατορική εποχή. Ο θεσμός του αυτοκράτορα.
- **Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα:** Οι φοιτητές εξοικειώνονται με το αντικείμενο της ρωμαϊκής ιστορίας και αποκτούν μια αδρή γνώση των ιδιαιτεροτήτων της ρωμαϊκής κοινωνίας μέσα από μια συγκριτική ιστορική οπτική.

<http://www.sah.aegean.gr/course/i-243/>

Διδακτική της Ιστορίας

- **Κωδικός μαθήματος:** I-287
- **Τύπος μαθήματος:** Πρακτική άσκηση/Σεμινάριο
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 4^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 8^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκοντος:**

- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Η διδακτική της ιστορίας εστιάζει στη μελέτη των τρόπων μεταφορά της ιστορικής γνώσης μέσα από τους μηχανισμούς της εκπαίδευσης σε ακροατήρια που ποικίλλουν ως προς την ηλικία, τη σύνθεσης και το επίπεδο σπουδών. Η κατάρτιση στη διδακτική της ιστορίας συνεισφέρει σημαντικά στον τρόπο με τον οποίο ενισχύεται η κριτική ερμηνεία των ιστορικών γεγονότων και, παράλληλα, αποτρέπεται η ανάπτυξη πνεύματος μισαλλοδοξίας και διακρίσεων. Τέλος, στόχος του μαθήματος είναι η εμπάθυνση σε στερεότυπες έννοιες της τρέχουσας αντίληψης για την ιστορία, όπως αντικειμενικότητα, παραχάραξη, ιδεολογικά στερεότυπα κτλ. Η προσέγγιση όλων των θεμάτων οφείλει να καλύπτει με ισορροπημένο τρόπο τόσο την μεθοδολογική όσο και την ουσιαστική πτυχή τους.
- **Μαθησιακά αποτελέσματα:**
  - Να κατανοούν οι φοιτητές/τριες τις βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις και έννοιες στο γνωστικό πεδίο της Ιστορίας
  - Να κατανοούν και να αξιολογούν τη σχέση μεταξύ Ιστορίας, Ιστοριογραφίας και Διδασκαλίας της Ιστορίας
  - Να είναι σε θέση να αναλύουν κριτικά τις διασυνδέσεις μεταξύ Ακαδημαϊκής και Σχολικής Ιστορίας.
  - Να διδαχθούν βασικές αρχές της ιστορικής επιστήμης, όπως η κριτική ερμηνεία των ιστορικών γεγονότων
  - Να διδαχθούν βασικές έννοιες της τρέχουσας αντίληψης για την Ιστορία και να μάθουν να τις αντιπαραβάλουν με έννοιες της ιστορικής επιστήμης
  - Να διδαχθούν βασικές μεθόδους, τεχνικές και πρακτικές της διδασκαλίας της Ιστορίας

<http://www.sah.aegean.gr/course/i-287/>

Ανθρωπολογία του Ισλάμ

- **Κωδικός μαθήματος:** KA-126
- **Τύπος μαθήματος:** Επιλογής
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 4^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 8^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκουσας:**
- **Περιεχόμενο μαθήματος:**
- **Μαθησιακά Αποτελέσματα:**

<http://www.sah.aegean.gr/course/KA-126/>

Ανθρωπολογία, βιολογία, τεχνολογία

- **Κωδικός μαθήματος:** KA-196
- **Τύπος μαθήματος:** Επιλογής
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 4^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 8^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκουσας:** Αίγλη Χατζούλη
- **Περιεχόμενο μαθήματος:**
  1. Εισαγωγικά – Βιο-εννοιολογήσεις της ζωής
  2. Εξελικτικές αφηγήσεις γύρω από τη ζωή
  3. Τεχνολογίες και Σώματα στο συμφραζόμενο
  4. Κατανοώντας τη συγκριτική προσέγγιση – Βιολογία και ανθρώπινα πειράματα
  5. Βιοαξία
  6. Το Βιολογικό Δεδομένο, η επανεξέταση της ανθρώπινης διαφοράς και η φυλή την εποχή της γενομικής
  7. Βιοπολιτική, βιοκοινωνικότητα και βιολογική ιδιότητα του πολίτη
  8. Βιοπολιτική τεχνολογία
  9. Γενομική, επιγενετική, και αβέβαιο μέλλον
  10. Ευγονική
  11. «Θα σώσει η τεχνολογία την ανθρωπότητα; Κοινωνία, φύση και η έννοια της τεχνολογίας»
  12. Βιοκοινωνικό γίνεσθαι
- **Μαθησιακά Αποτελέσματα:** Ο εικοστός πρώτος αιώνας χαρακτηρίζεται από πολλούς ως ως αιώνας της βιολογίας. Το μάθημα αυτό εξετάζει πολιτισμικές, πολιτικές και οικονομικές πτυχές της βιολογίας, την εποχή της γενομικής, της βιοτεχνολογίας, της διατήρησης της βιοποικιλότητας, της συνθετικής βιολογίας, της επιγενετικής, κ.α. Εξετάζονται μέσα από το ανθρωπολογικό πρίσμα, οι εννοιολογικές μετατοπίσεις που αφορούν τις βιολογικές ουσίες, τη βιολογική υλικότητα, τα βιολογικά εξηγητικά μοντέλα, όλο και περισσότερο κυτταρικά, μοριακά, γενετικά και πληροφοριακά, καθώς και το πώς συμβάλλουν οι μετατοπίσεις αυτές στη σχέση φύσης και πολιτισμού. Πώς εννοιολογείται, εν τέλη, η ζωή μέσω όλων αυτών των εξελίξεων.

Στόχος του μαθήματος είναι:

  - Η γνωριμία με το πεδίο ανθρωπολογικής διερεύνησης και εθνογραφικής δράσης που εστιάζει στην ανθρωπολογική διερεύνηση της βιολογίας
  - Η κριτική τοποθέτηση απέναντι στη διεπιστημονική συζήτηση γύρω από τη σχέση φύσης/πολιτισμού
  - Η εστίαση σε εθνογραφικά παραδείγματα και πεδία μελέτης που σχετίζονται με την βιολογία, τη βιοτεχνολογία, τη γενομική

<http://www.sah.aegean.gr/course/ka-196/>

Θερινή πρακτική άσκηση

- **Κωδικός μαθήματος:** ΠΑ/Σ-023
- **Τύπος μαθήματος:** Πρακτική άσκηση/Σεμινάριο
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 4^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 8^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκοντος:** Γιώργος Πλακωτός (Συντονισμός)
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Η Πρακτική Άσκηση περιλαμβάνει 3 στάδια:
  1. Γνωριμία με την Θερινή Πρακτική Άσκηση και επιλογή Φορέα:
    - Συμμετοχή φοιτητών στη συνάντηση ενημέρωσης από τον επιστημονικό υπεύθυνο της Θερινής Πρακτικής Άσκησης.
    - Υποβολή αίτησης συμμετοχής
    - Εγγραφή στο σύστημα ΑΤΛΑΣ
    - Αναζήτηση θέσεων από τους υποψήφιους ασκούμενους και επιλογή φορέα σε συνεργασία με το Γραφείο Σταδιοδρομίας & Πρακτικής Άσκησης
  2. Εκπόνηση Πρακτικής Άσκησης
    - Υπογραφή Σύμβασης μεταξύ Φοιτητή-Φορέα-ΕΛΕ Πανεπιστημίου. Επιλογή επιβλέποντα/πουσας καθηγητή/τριας με βάση το αντικείμενο της Πρακτικής
    - Απόκτηση αριθμού ασφαλισμένου & άνοιγμα τραπεζικού λογαριασμού για την καταβολή αμοιβής
    - Ένταξη στην εργασιακή δομή του Φορέα
    - Συμπλήρωση ερωτηματολογίου για την αξιολόγηση του προγράμματος
    - Υπογραφή βεβαίωσης από το φορέα για το διάστημα απασχόλησης.
  3. Εξέταση & Ολοκλήρωση Διαδικασιών
    - Σύνταξη λεπτομερούς αναφοράς γύρω από το είδος εργασίας στον Φορέα. Ζητείται επίσης να συμπεριληφθεί και η γνώμη του/της φοιτητή/ήτριας κατά πόσο το πρόγραμμα μαθημάτων του Τμήματος τον/τη βοήθησε στην εργασία του/της
    - Συνεργασία με τον επιβλέποντα, διόρθωση αναφοράς
    - Καταβολή αμοιβής Πρακτικής Άσκησης
- **Μαθησιακά Αποτελέσματα:** Το πρόγραμμα Θερινής Πρακτικής Άσκησης στοχεύει να γνωρίσει στους φοιτητές και τις φοιτήτριες του τμήματος επαγγελματικούς χώρους στους οποίους χρησιμοποιούνται τα θεωρητικά και μεθοδολογικά εργαλεία της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και της Ιστορίας. Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες εντάσσονται ως εργαζόμενοι/ες σε ιστορικά αρχεία, σε ερευνητικά κέντρα και ιδρύματα, σε βιβλιοθήκες, σε μουσεία, σε οργανισμούς παροχής κοινωνικών υπηρεσιών (τοπική αυτοδιοίκηση, οργανώσεις όπως ΚΕΘΕΑ, ΟΚΑΝΑ, Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες κ.ά.) για ένα ορισμένο διάστημα.

Ιστορική Δημογραφία

- **Κωδικός μαθήματος:** ΠΑ/Σ-026
- **Τύπος μαθήματος:** Πρακτική άσκηση/ Σεμινάριο
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 4^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 8^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκοντος:** Σπύρος Καράβας

13. Περιεχόμενο μαθήματος: Το μάθημα επικεντρώνεται σε τρεις θεματικές ενότητες που εξετάζονται παράλληλα. Θέμα της πρώτης ενότητας είναι το αντικείμενο και οι τεχνικές της Ιστορικής Δημογραφίας (Κοινωνική ιστορία, Δημογραφία και «γέννηση» της Ιστορικής Δημογραφίας – Πρακτική εφαρμογή των τεχνικών).

Η δεύτερη ενότητα εξετάζει την ιστορία του πληθυσμού (εξέλιξη του παγκόσμιου πληθυσμού από την παλαιολιθική εποχή μέχρι σήμερα – θεωρίες περί πληθυσμού και δημογραφικές πολιτικές).

Τέλος, θέματα της τρίτης ενότητας είναι η δημογραφική ανάλυση – αστική δημογραφία – ανάλυση των δημογραφικών συμπεριφορών, 16ος-19ος αιώνας – συγκρότηση του αστικού πληθυσμού και μεταναστεύσεις, 18ος-20ος αιώνας – ελληνική ιστοριογραφία.

14. Μαθησιακά Αποτελέσματα: Οι φοιτητές που παρακολουθούν τα σεμινάρια, μελετούν την ύλη και ολοκληρώνουν τις εβδομαδιαίες εργασίες, αναπτύσσουν την απαραίτητες δεξιότητες ως προς την εφαρμογή των τεχνικών και των μεθόδων της Ιστορικής Δημογραφίας. Συγκεκριμένα είναι σε θέση 1ο να κατανοήσουν τα βασικά ορόσημα της ιστορίας του παγκόσμιου πληθυσμού από την παλαιολιθική εποχή έως σήμερα, 2ο να κατασκευάσουν και να αναλύσουν, στατικά και ιστορικά μια ηλικιακή πυραμίδα ενός συγκεκριμένου πληθυσμού, 3ο να επεξεργαστούν σειραϊκά δεδομένα που θα τους επιτρέψουν να αντιληφθούν τον θεμελιακό ρόλο της γεννητικότητας και της θνησιμότητας, ως προς την εξέλιξη του πληθυσμού, 4ο να διαπιστώσουν τις βασικές διαφορές των δημογραφικών συμπεριφορών, μεταξύ παλαιού και νέου δημογραφικού καθεστώτος, χρονολογώντας παράλληλα την περίοδο μετάβασης, για κάθε μία από τις εξεταζόμενες ευρωπαϊκές κοινωνίες, 5ο να εφαρμόσουν την μέθοδο της ανασυγκρότησης οικογενειών σε μικρά οικιστικά σύνολα, ώστε να εξετάσουν το μέγεθος και τη δομή της οικογένειας, όπως και την φύση και το εύρος της «φυσικής» γονιμότητας.

<http://www.sah.aegean.gr/course/pas-026/>

Μνήμη, ιστορία, αναπαράσταση του Β΄ Παγκόσμιου Πολέμου: Η γενοκτονία των Εβραίων της Ευρώπης

- **Κωδικός μαθήματος:** ΠΑ/Σ-044
- **Τύπος μαθήματος:** Πρακτική άσκηση/ Σεμινάριο
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 4^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 8^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκουσας:** Ποθητή Χαντζαρούλα
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Το σεμινάριο εστιάζει στην ιστορία της εξόντωσης των Εβραίων της Ευρώπης στον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο και αποσκοπεί στην εξέταση ιστοριογραφικών και μεθοδολογικών ζητημάτων. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί σε ζητήματα που αφορούν τη μνήμη του Ολοκαυτώματος στις μεταπολεμικές κοινωνίες. Θα μας απασχολήσει η «έκρηξη της μνήμης» και ο κεντρικός ρόλος της μαρτυρίας στη συγγραφή της ιστορίας του Ολοκαυτώματος που συνδέεται με την ανάγκη για μια ιστορία γραμμένη από διαφορετική οπτική γωνία από την ιστορία που βασιζόταν στα επίσημα έγγραφα του ναζιστικού κράτους. Θα μας απασχολήσουν ερωτήματα: Πότε η μαρτυρία των επιζώντων μπαίνει στην ιστορική αφήγηση; Ποιες είναι οι χρήσεις της μαρτυρίας; Ποιες είναι οι ευρύτερες συνεπαγωγές της μαρτυρίας για τον τρόπο που μελετάμε το παρελθόν; Η εγγραφή της μνήμης στον κοινωνικό και ιστορικό χώρο (μνημεία, ερείπια, τοπία κλπ) αλλά και σε μορφές τέχνης, όπως η ποίηση και ο κινηματογράφος, αποτελεί πρόσφορο έδαφος για να σκεφτούμε πάνω στη σχέση της μνήμης με την ιστορία.
- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** Οι φοιτητές/-τριες αναμένεται:
  - Να διακρίνουν τα διαφορετικά στάδια της ναζιστικής πολιτικής αναφορικά με τις διώξεις και την εξόντωση των Εβραίων.
  - Να κατανοούν και να αναγνωρίζουν την ευρωπαϊκή διάσταση της γενοκτονίας των Εβραίων.
  - Να εντοπίζουν τις διαφορές και τις ομοιότητες της εμπειρίας των επιζώντων σε διαφορετικές περιοχές της Ευρώπης αλλά και στο εσωτερικό της Ελλάδας.
  - Να εξασκηθούν στη χρήση αναλυτικών κατηγοριών και να τις χρησιμοποιήσουν ευρύτερα στην ανάλυση των πηγών του παρελθόντος.
  - Να κατανοήσουν την σημασία της μαρτυρίας για την μελέτη του παρελθόντος.

<http://www.sah.aegean.gr/course/pas-044/>

Πάθη και πολιτική στη νεότερη και σύγχρονη πολιτική φιλοσοφία

- Κωδικός μαθήματος: ΠΑ/Σ-062
- Τύπος μαθήματος: Πρακτική άσκηση/Σεμινάριο
- Επίπεδο μαθήματος: Προπτυχιακό
- Έτος σπουδών: 4^ο
- Εξάμηνο σπουδών: 8^ο
- Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS): 6
- Αριθμός διδακτικών μονάδων: 3
- Όνομα διδάσκουσας: Βίκυ Ιακώβου

Περιεχόμενο μαθήματος: Ποιος είναι ο ρόλος των παθών (ή, με πιο σύγχρονη ορολογία, των συναισθημάτων) στην πολιτική; Πώς σχετίζονται η εξουσία, το κοινωνικό συμβόλαιο και ο νόμος με τα πάθη; Υπάρχουν πάθη που ιδιάζουν σε συγκεκριμένα πολιτεύματα και είναι ασύμβατα με άλλα; Αυτά είναι μερικά από τα ερωτήματα που πραγματεύεται, ενίοτε με τρόπο έμμεσο, μέρος της νεότερης και της σύγχρονης πολιτικής φιλοσοφίας.

Έπειτα από μια εισαγωγική διάλεξη σχετικά με αυτό που έχει χαρακτηριστεί επανεκτίμηση των παθών στη νεότερη πολιτική φιλοσοφία, θα εστιάσουμε στο πάθος του φόβου και θα μελετήσουμε σχετικά κείμενα.

<http://www.sah.aegean.gr/course/pas-062/>

Greek history in European Perspective

- Course Code: ΠΑ/Σ-069
- Type of Module/Course: Elective
- Level of Module/Course: Undergraduate
- Year of Study: 4th
- Semester: 8th
- ECTS Credits: 7,5
- Teaching Units: 3
- Name of Lecturers: Haris Exertzoglou Yannis Smarnakis
- Course Outline:

1. Introductory lesson: Greek History – European History (Eleni Gara)
  2. Module I: Byzantium and the Medieval European World (Ioannis Smarnakis)
  3. Module II: Christian and Muslim Europe: the early modern experience (Eleni Gara)
  4. Module III: Nationalism and the Making of Modern Greece (Haris Exertzoglou)
- **Learning outcomes:** The course objectives are to provide students with a theoretical understanding of various aspects of Greek and European history and enable them to demonstrate the ability to analyze and interpret what they have learnt, orally through class presentations and in writing through essays.

<http://www.sah.aegean.gr/course/pas-069/>

Ετερότητα και εκπαίδευση

- **Κωδικός μαθήματος:** ΠΑ/Σ-074
- **Τύπος μαθήματος:** Πρακτική σκηση/Σεμινάριο
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 4^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 8^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκουσας:** Έφη Πλεξουσάκη
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Το σεμινάριο χρησιμοποιεί την ανθρωπολογική προοπτική και μεθοδολογία για να εξετάσει πολιτισμικά ορισμένες εμπειρίες σχετικές με την εκπαίδευση, καθώς και το σχολείο ως πεδίο συγκρότησης και διαχείρισης της εθνοπολιτισμικής και θρησκευτικής διαφοράς. Θα διερευνηθούν οι εξής θεματικές: ο ρόλος του σχολείου στην υποδοχή και την ενσωμάτωση ξένων μεταναστών, πολιτικές, αντιλήψεις και πρακτικές σχετικά με την εκπαίδευση μειονοτήτων, διαπολιτισμικές συναντήσεις στο σχολείο, μορφές διαπραγμάτευσης της ατομικής και συλλογικής ταυτότητας σε σχέση με εκπαιδευτικές διαδικασίες, τρόπους χρήσης της εκπαίδευσης και του σχολείου από εθνοπολιτισμικούς «άλλους», το ρόλο που παίζει η εκπαίδευση στη ζωή μετακινούμενων ομάδων (πρόσφυγες, αιτούντες άσυλο κ.λπ) και τις επιπτώσεις της σε πρακτικές όπως η γονεϊκότητα. Το σεμινάριο θα βασιστεί σε ασκήσεις στην επιτόπια έρευνα και στην εκπόνηση ατομικών και ομαδικών εργασιών.
- **Μαθησιακά Αποτελέσματα:** Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες αναμένεται να αναπτύξουν την ανθρωπολογική προοπτική πάνω σε ζητήματα εκπαίδευσης και εθνοπολιτισμικής και θρησκευτικής διαφοράς σε σύγχρονες κοινωνίες.
Πιο συγκεκριμένα αναμένεται:
Να αναγνωρίζουν εκδοχές εθνικισμών και τη σχέση τους με την εκπαίδευση και το σχολείο

Να διακρίνουν διαφορετικές πολιτικές διαχείρισης της εθνοπολιτισμικής και θρησκευτικής διαφοράς στο σχολείο σε σχέση με τη δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα, και τους μετασχηματισμούς τους

Να συλλέγουν πρωτογενές υλικό που αφορά μεταναστευτικές ομάδες και τη σχέση τους με την εκπαίδευση και το σχολείο.

Να ερμηνεύουν εμπειρίες σχετικές με το σχολείο από τη σκοπιά μειονοτήτων και μεταναστών που εμπλέκονται σε εκπαιδευτικές διαδικασίες σε σύγχρονα εθνικά κράτη.

Να αναγνωρίζουν το ρόλο και τις επιπτώσεις της εκπαίδευσης στην διαμόρφωση ατομικών και συλλογικών ταυτοτήτων.

<http://www.sah.aegean.gr/course/pas-074/>

Ειδικά θέματα διδακτικής της ιστορίας και ιδεολογία

- **Κωδικός μαθήματος:** ΠΑ/Σ-086
- **Τύπος μαθήματος:** Πρακτική άσκηση/Σεμινάριο
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 4^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 8^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκοντος:**
- **Περιεχόμενο μαθήματος:** Στο πλαίσιο του μαθήματος αναπτύσσονται συγκεκριμένα θέματα διδακτικής της ιστορίας, διαφοροποιημένα ως προς την ποικιλία των ιστορικών γεγονότων, τον ιστορικό κλάδο (κοινωνική ιστορία, ιστορία των ιδεών κτλ.), τη σύνθεση του ακροατηρίου και το επίπεδο σπουδών. Διερευνάται, με αφορμή απτά παραδείγματα, η διαμόρφωση ιστορικών κρίσεων σε συνάρτηση με το εκάστοτε εθνικό, κοινωνικό και πολιτικό περιβάλλον, καθώς και ο ρόλος του εκπαιδευτικού υλικού και των εκπαιδευτών στη διαμόρφωση ιστορικής συνείδησης.
- **Μαθησιακά Αποτελέσματα:**
  - Να κατανοούν οι φοιτητές/τριες τις βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις και έννοιες στο γνωστικό πεδίο της Ιστορίας
  - Να κατανοούν και να αξιολογούν τη σχέση μεταξύ Ιστορίας και Διδασκαλίας της Ιστορίας
  - Να αποκτηθούν από τους φοιτητές/τριες συγκεκριμένες γνώσεις πάνω στις διαφορετικές θεωρητικές προσεγγίσεις αλλά και εμπειρικές αποτυπώσεις της κοινωνικής ιστορίας. Ο στόχος θα επιτευχθεί μέσα από την εμπάθυση στα βασικά αναλυτικά εργαλεία της κοινωνικής ιστορίας και την ανάλυση μελετών περίπτωσης.
  - Να αποκτηθούν από τους φοιτητές/τριες συγκεκριμένες γνώσεις πάνω στις διαφορετικές θεωρητικές προσεγγίσεις αλλά και εμπειρικές αποτυπώσεις της ιστορίας των ιδεών. Ο στόχος θα επιτευχθεί μέσα από την εμπάθυση στα βασικά

αναλυτικά εργαλεία της ιστορίας των ιδεών και την ανάλυση μελετών περίπτωσης.

- Να αποκτήσουν κριτική κατανόηση των θεωριών και των αρχών της κοινωνικής ιστορίας και της ιστορίας των ιδεών.
- Να είναι σε θέση οι φοιτητές/τριες να χρησιμοποιούν τη γνώση και την κατανόηση που απέκτησαν προκειμένου να αναπτύσσουν και να υποστηρίζουν επιχειρήματα αναφορικά με ακανθώδη ζητήματα της ελληνικής και παγκόσμιας ιστορίας.
- Να αποκτήσουν την ικανότητα να συγκεντρώνουν, να αναλύουν και να συνθέτουν επιστημονικά δεδομένα με τρόπο που να αναδεικνύονται τα κύρια κοινωνικά και πολιτικά επίδικα από την αντιμετώπιση κρίσιμων γεγονότων του δημόσιου βίου των τελευταίων χρόνων στην Ελλάδα.
- Να γίνει κατανοητή η διαλεκτική σχέση μεταξύ της επιστήμης της Ιστορίας και, αφενός, των παραμορφώσεών της και, αφετέρου, των διαπλέξεών της με την καθημερινή ζωή.
- Να είναι σε θέση να συγκροτούν υποθέσεις εργασίας και να διαμορφώνουν δομημένη σκέψη αναφορικά με την προβληματική της ιστορικής επιστήμης.

<http://www.sah.aegean.gr/course/pas-086/>

Ισλάμ και πολιτική

- **Κωδικός μαθήματος:** ΠΑ/Σ-090
- **Τύπος μαθήματος:** Πρακτική άσκηση/Σεμινάριο
- **Επίπεδο μαθήματος:** Προπτυχιακό
- **Έτος σπουδών:** 4^ο
- **Εξάμηνο σπουδών:** 8^ο
- **Αριθμός πιστωτικών μονάδων (ECTS):** 6
- **Αριθμός διδακτικών μονάδων:** 3
- **Όνομα διδάσκοντος:**
- **Περιεχόμενο μαθήματος:**
- **Μαθησιακά Αποτελέσματα:**
  -

<http://www.sah.aegean.gr/course/pas-090/>

7. Θερινή Πρακτική Άσκηση

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Γιώργος Πλακωτός

Συντονιστική Επιτροπή: Ελένη Γκαρά, Χαρίλαος Εξερτζόγλου, Έφη Πλεξουσάκη, Μαρία Σταματογιαννοπούλου

Το πρόγραμμα Θερινής Πρακτικής Άσκησης στοχεύει να γνωρίσει στους φοιτητές και τις φοιτήτριες του τμήματος επαγγελματικούς χώρους στους οποίους χρησιμοποιούνται τα θεωρητικά και μεθοδολογικά εργαλεία της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και της Ιστορίας. Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες εντάσσονται ως εργαζόμενοι σε ιστορικά αρχεία, σε ερευνητικά κέντρα και ιδρύματα, σε βιβλιοθήκες, σε μουσεία, σε οργανισμούς παροχής κοινωνικών υπηρεσιών (τοπική αυτοδιοίκηση, οργανώσεις όπως ΚΕΘΕΑ, ΟΚΑΝΑ, Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες κ.ά.) για ένα ορισμένο διάστημα. Παράλληλα, μέσω της πρακτικής άσκησης επιδιώκεται να γίνει γνωστή σε συγκεκριμένους εργασιακούς χώρους, πέραν του στενά ακαδημαϊκού περιβάλλοντος, η ακαδημαϊκή ταυτότητα του Τμήματος και των αποφοίτων του.

Οι τριτοετείς και τεταρτοετείς φοιτητές και φοιτήτριες του Τμήματος μπορούν να εργαστούν, αμειβόμενοι από το πρόγραμμα, τον Ιούλιο και τον Αύγουστο σε δημόσιους και ιδιωτικούς οργανισμούς. Στους φορείς που εδρεύουν στη Μυτιλήνη οι φοιτητές μπορούν να εργαστούν και κατά τη διάρκεια του χειμερινού και εαρινού εξαμήνου. Η διάρκεια της άσκησης, τόσο τη θερινή όσο και τη χειμερινή περίοδο, δεν μπορεί να είναι μικρότερη από έναν (1) μήνα. Επιδίωξη του Τμήματος είναι να έχει τη δυνατότητα ένας μεγάλος αριθμός φοιτητών να συμμετάσχει μία τουλάχιστον φορά στην διάρκεια των σπουδών του στο πρόγραμμα πρακτικής άσκησης.

Από το ακαδημαϊκό έτος 2016-17 η Θερινή Πρακτική Άσκηση εντάσσεται στο πρόγραμμα σπουδών ως μάθημα επιλογής που αντιστοιχεί σε 6 πιστωτικές μονάδες.

Το πρόγραμμα ξεκίνησε το ακαδημαϊκό έτος 2002-2003 και χρηματοδοτήθηκε αρχικά από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος “Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση (ΕΠΕΑΕΚ) II (μέτρο 2.4., ενέργεια 2.4.2.) του Γ’ Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης για το διάστημα από 2002 έως 2005 και στη Β’ Φάση του ίδιου Προγράμματος (2006-2008). Από το 2008-2009 η χρηματοδότηση της Πρακτικής Άσκησης από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο γίνεται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» (ΕΣΠΑ 2007-2013).

Κάθε έτος ο τμηματικός υπεύθυνος και τα μέλη της συντονιστικής επιτροπής της Θερινής Πρακτικής Άσκησης, σε συνεργασία με τους υπόλοιπους διδάσκοντες του Τμήματος, διερευνούν τις δυνατότητες συνεργασίας και τη διαθεσιμότητα διαφορετικών φορέων υποδοχής και συντάσσουν κατάλογο με τους φορείς στους οποίους μπορούν να ασκηθούν οι φοιτητές. Βασικά κριτήρια για την επιλογή των φορέων είναι η αξιολόγηση της συνεργασίας με τον εκάστοτε φορέα, το είδος των δραστηριοτήτων που υλοποιούνται από αυτόν κατά την περίοδο της πρακτικής άσκησης, και η δυνατότητα των ασκούμενων να εξασφαλίσουν τα έξοδα διαμονής τους σε συγκεκριμένα μέρη.

Οι φορείς υποδοχής προσφέρουν την υλικοτεχνική υποδομή, τον χώρο εργασίας και το εξειδικευμένο προσωπικό για την εκπαίδευση, καθοδήγηση και εποπτεία των ασκούμενων φοιτητών.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Η επιλογή των φοιτητών και φοιτητριών που συμμετέχουν στην άσκηση γίνεται από τη συντονιστική επιτροπή. Δικαίωμα συμμετοχής έχουν οι τριτοετείς και τεταρτοετείς φοιτητές που έχουν εξεταστεί επιτυχώς σε τουλάχιστον 18 μαθήματα.

Οι φοιτητές καλούνται να υποβάλλουν αιτήσεις συμμετοχής, επιλέγοντας κατά σειρά προτεραιότητας 3 φορείς στους οποίους επιθυμούν να ασκηθούν. Η κατάταξη των φοιτητών γίνεται καταρχήν με βάση το έτος σπουδών στο οποίο βρίσκονται (δίνεται προτεραιότητα στους τεταρτοετείς) και κατά δεύτερο λόγο με βάση την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης. Εφόσον υπάρχουν επαρκείς θέσεις άσκησης στους φορείς υποδοχής με τους οποίους συνεργάζεται το πρόγραμμα, γίνονται δεκτοί όλοι οι φοιτητές που υποβάλλουν αίτηση.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΣΚΟΥΜΕΝΩΝ

Για κάθε φοιτητή που συμμετέχει στην άσκηση ορίζεται επιβλέπων καθηγητής, ο οποίος συνεργάζεται με τους φορείς υποδοχής προκειμένου να οριστούν συγκεκριμένες εργασίες για τους ασκούμενους. Κατά τη διάρκεια της άσκησης, οι φοιτητές εργάζονται υπό την καθοδήγηση εποπτών στους φορείς υποδοχής, οι οποίοι βρίσκονται σε συνεννόηση και συνεργασία με τους διδάσκοντες του Τμήματος. Στο τέλος της άσκησης, οι επόπτες συντάσσουν πρωτόκολλο αξιολόγησης για τον κάθε ασκούμενο.

Μετά το πέρας της άσκησης οι φοιτητές καταθέτουν στους επιβλέποντες Έκθεση, η οποία περιλαμβάνει: α) συστηματική καταγραφή του έργου που τους ανατέθηκε, β) αναφορά στις μεθόδους με τις οποίες εργάστηκαν, και γ) αυτοαξιολόγηση του έργου τους και συνολική αποτίμηση της άσκησης.

Η τελική αξιολόγηση της άσκησης γίνεται από τον επιβλέποντα καθηγητή, με βάση την έκθεση που υποβάλλει ο φοιτητής και το πρωτόκολλο αξιολόγησης που συντάσσεται από τον επόπτη στο φορέα υποδοχής.

ΑΜΟΙΒΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΗ

Στο Πρόγραμμα Θερινής Πρακτικής Άσκησης προβλέπεται αμοιβή και ασφάλιση των ασκούμενων για την περίοδο απασχόλησης τους, η οποία καλύπτεται από το ΙΚΑ. Το κόστος της αμοιβής και της ασφάλισης καταβάλλεται από τον φορέα χρηματοδότησης.

Ιστότοπος της Θ.Π.Α: <http://www.sah.aegean.gr/proptychiakes-spoudes/therini-praktiki-askisi/>

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Συντονιστής: Γιώργος Πλακωτός

Τηλ.: +30 22510 36343 E-mail: gplakotos@sa.aegean.gr

Γραμματεία: Δάφνη Μοντεσάντου

Τηλ.: +30 22510 36776, E-mail: dmontesantou@aegean.gr

Γραφείο Πρακτικής Άσκησης

<http://pa.aegean.gr>

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Κέντρο επικοινωνιών Πανεπιστήμιο Αιγαίου, 22510-36000, fax 22510-36099

Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας & Ιστορίας:

Γραμματεία Προπτυχιακού 22510-36303 και 36323, fax 22510-36309

Γραμματεία Μεταπτυχιακού 22510-36331, fax 22510-36349

Εργαστήριο Υπολογιστών 22510-36315

Βιβλιοθήκη 22510-36030/1

Γραφείο Φοιτητικής Μέριμνας 22510-36109

Διεύθυνση Σπουδών 22510-36161

Γραφείο Συγγραμμάτων 22510-36114

Γραφείο Διασύνδεσης 22510-36117/8

Πρόγραμμα ERASMUS 22510-36165

Γραμματεία Τμήματος Περιβάλλοντος 22510-36200

Γραμματεία Τμήματος Γεωγραφίας 22510-36400

Γραμματεία Τμήματος Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας 22510-36350

Γραμματεία Τμήματος Επιστημών της Θάλασσας 22510-36800

Γραμματεία Τμήματος Κοινωνιολογίας 22510-36500